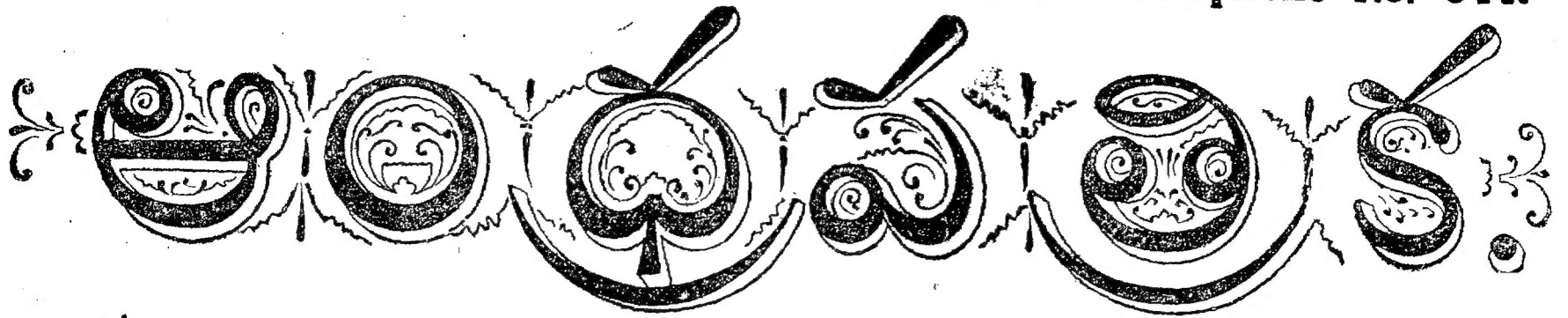

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి వత్రిక 1-30-1-6

Telephone No. 544.

310626

ప్రతి దినము పకటింపబడును

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మే నెల 19-వ తేది శనివారము
ఈ రోజునా మనం వర్తమానము, అధిక శ్రేష్ఠమాన శుద్ధ చవతి ౪.

No. 42

సంచిక ౪౨

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

శుభములను

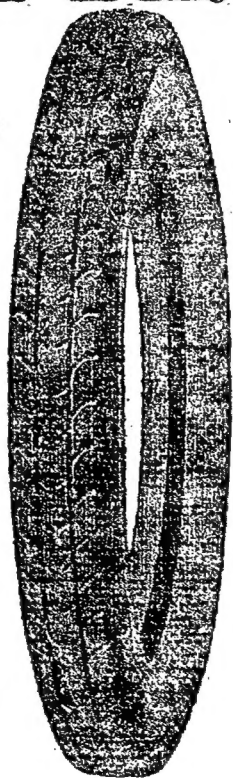
చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశ్రుతిమూర్తినిగల మాయమందుగాడు. పక్షులు మందులవలన మోసముగలుగును. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదులమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను బెరిగినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తి. బుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

FEDERAL
TYRES

ఫెడరల్ టైరులు

విజయము:—

రోమర్ డాన్ అందుకో.,
హైదరాబాద్, మద్రాసు.

బంగారు, కెంపులు చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు

నెం 52

నెం 51

నెం 53

ప్రవృత్తముగలది 1-కి ధర రూ 25-0-0 తిరిగి యిచ్చునది రూ. 17-8-0

కెంపులుగలది 1-కి ధర రూ 27-8-0

రూ. 17-8-0.

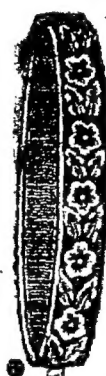
ముఖ్యమనింపు:— ఈ కట్టకొనిన ఏకముగాని మాకే వాడుకదే, ప్రవృత్తిని వైక లెలుపబడిన ప్రకారము

మా చిత్రనిచ్చిరపు కట్టకొనిన యిహముగా పంపబడును.

హైదరాబాద్ మోతీలాల్

126 సామ్రాజ్యరేటు

మద్రాసు.

శ్రీ లక్ష్మీచంద్రాను రోల్స్ రోల్స్

ఆభరణములు.

దానిగానా:— 22 క్యారట్ల రోల్స్
గోల్డ్తో చేయబడినది. పనికనము అద్భుతము.
మిక్కిలి అందమైనది, చక్కని అక్షరాలు, పూజలు
గలది. జత 1-కి ధర రూ 1.0.0 12 జతలు రూ. 10
దాని అక్షరాలు:— వైక లెలుపబడిన
లోహము 8.6 యిమిటేషన్, కమలములు వచ్చు
లు, కెంపులు, నీలములు చేర్చి కట్టబడినది జత
1-కి ధర రూ 1. 12 జతలు రూ 10.

దాని కంకారణము:— వైక లెలుపబడిన లోహముతో
చేయబడినది. మిక్కిలి అందముగాను దానిగానా చేయబడినది.
నింక వయస్సుగలవారికై నను సరిపోవును. పురుషులకు గడి
యారము గొలుసుగాను శ్రీ లక్ష్మీ కంకారణముగాను ఉపయో
గపడుచున్నది. 1-కి ధర రూ 1. 12 కి రూ 10-0-0.
ఈ క్షరములు ఆంగ్ల భాషలో ఈ దిగువ విలాసమునకు వాయవలెను.
E. S. PAUL & Co., No 13 Ramkanto,
Mistries Lane, Bowbazar, Calcutta.

యినాం!

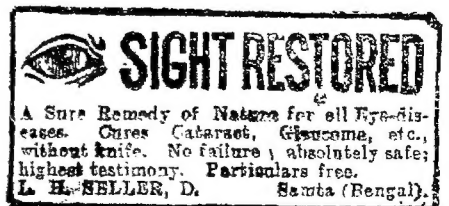
యినాం!!

60 సం॥ రమణుల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దానుగారి
నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇహముగా పంపబడును. ఈ దిగువ విలాసము
వకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ క్షరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

SANTI OIL.

Simple, harmless, external application for
Rheumatism, Gout, Lumbago, Sciatica,
etc. It is a sure cure for all these ailments, no
matter how long they have been present.
H. H. SELLER, D. Santa (Bengal).

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

కాకినాడ.

ప్రకాశకులు వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు

గతము—సంవత్సరములకు నవలలు—పుస్తకములు—పురాణములు—మొదలైన బొమ్మలతో—ముద్రలముద్రలు—కాకినాడలో 250 పుటలకు పైకి వ్రాసినవి—మొదటి మాసములలో—కొత్తగా వెలువడుచుండును.

మనస్థితి యులాలములు, మనస్థితి సంక్షేపము, మనస్థితి ప్రబోధములు, మనమాత్మభావములతో యిమిడి యున్నవి. మనమాత్మభావము, మనసంభావనము, మనజాభిప్రాయము మనమాత్మవాక్యమునాడనే—మాత్మభావమునాడనే యున్నది. ప్రత్యేకస్వత్వమును జాతివత్తములదైక్యమును గల్గించి కర్మసాధరత్వమును బ్రసాదించు దివ్యశక్తియే మాత్మభావసంస్కృతి కావున మాత్మభవమై కరిగియున్న వాత్సల్యము మాత్మభావసాధనముగా వింపవలసియున్నది. అట్టిమాత్మభావసాధనము క్రికొలదిగా వింది మాత్మజీవనచేయుటకే యాగ్రంథలయము నెలకొల్పబడినది. దీని యభివృద్ధియంతయు మాత్మభావభిమానులగు మాసాధరల యాదరాభిమానములపై నిలిచియున్నది. అట్టిభాగ్యము లభించుటలననే యాగ్రంథనిలయము పుట్టెను. సంవత్సరములనుండి భావసాధన చేయగలుగుచున్నది.

నిబంధనలు.

1. ఇందుఁ జందాదారులకు జేరువారు ప్రవేశమును క్రింద ముందుగా రు 0—8—0, లు చెల్లించవలయును.
2. ఇందు రెండేసిమాసముల కొక్కటిగ నెలువడుచుండు కాకినాడలోని గ్రంథములు రు 1—0—0 చెల్లించఁ జందాదారులకుఁ బంపుచుండుము.
3. గ్రంథములకు బంపుటకు పోస్టేజి మొదలగు ఖర్చులన్నియును జందాదారులే భరింపవలయును.
4. చందాదారులందఱు నెరుకటి గ్రంథములన్నియును గొనవలయునను నియమములేదు. కాని వారుగోరినచో నెరుకటి పుస్తకములు కూడఁ జందాదారులకు చెల్లే పంపుచుండుము, కొత్తగ నెలువడుచుండు గ్రంథములు మాత్రము చందాదారులు కచ్చక పుచ్చుకొనుచుండవలెను.
5. ఇందుఁ బ్రకటింపఁ బడు ననుబంధములు చందాదారులు కచ్చక పుచ్చుకొనవలయునను నియమములేదు. కోరినవారికే పంపుచుండుము.
6. సంవత్సరముచందా—అనగా ముందు ప్రకటింపఁబడు ఆంధ్రప్రకాశములకు రు 7—2—0 లు ముందుగఁబంపువారికి ఆంధ్రప్రకాశములను ప్రతిపుస్తకమును రెండురూపాయలకు—పొమ్మగా పంపుచుండుము. అట్లుపంపినవారికి ప్రతిపుస్తకమునకు చెల్లించవలసిన మొత్తము రు 0—12—0 లును రెండురూపాయలకు రు 0—12—0 లును రు 1—8—0 లును మాడవచ్చును.

వేంకట పార్వతీశ్వర కవులచేరచింపబడిన నవలలు.

చరిత్రసంబంధమగునవలలు		అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ నవలలు	
1. వసుమతీసంకమము	1-8-0	8. మాయావి	1-8-0
2. ప్రవచానము	1-8-0	9. మనోరమ	1-8-0
3. సీతారామ	1-8-0	10. మాయావిని (ఈమాయను జుమిలియాకథలే)	0-12-0
4. రాజసింహ	1-8-0	11. మరకతమంజుషా	1-5-0
5. కంఠవికేత	1-5-0	12. ప్రతిజ్ఞాపాలము	1-8-0
6. క్యాచుల	1-8-0	13. నీలాంబరి	1-8-0
7. వీరభూష	1-8-0	14. లక్ష్మీదాసాయము	0-12-0

రు 19—2—0 లు విలువగల యాగ్రంథములన్నియు నొకేసారి తీసికొన్నచో చందాదారులకు రు 12—0—0 కున్న ఖరీదులకు రు 16—0—0 లకును పోస్టేజి మేము భరింపింపుచుము.

రాబోవునది అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ నవల
మేనేజరు, ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, - కాకినాడ.

సంస్కృత గ్రంథములు — తెనుగులిపి

ఆమరకోశము మూలము. — స్వల్పార్థము, ఆంగ్లేయ భాషాంతరపదములగులది చిన్న నైజా అట్టలెండు		ఆంధ్రనిఘంటుక్రయము — ఆంధ్రవాసులసంగ్రహం, ఆంధ్రవాసుల కేవలము, సాంబినిఘంటుపు) కాలిగో	
మందరకాండము మూలము 16 పట. కిత్రునలెండు	0 0 0	" " అట్టలెండు	0 0 0
ప్రాతర్దశము 1 వ-భాగము కిత్రునలెండు	0 0 0	రామదాసుచరిత్రము	0 0 0
డిటో 2 వ-భాగము "	0 0 0	డిటో కాలిగోలెండు	0 0 0
డిటో 8 వ-భాగము "	0 0 0	స్వసేనాశతకము. — మూలముమాత్రము	0 0 0
క్రిథగవర్తిక. — మూలముమాత్రము, చిన్న నైజా	0 0 0	చాలరామాయణము డిటో	0 3 0
క్రివిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్న నైజా	0 3 0	ఇందిర " "	0 0 0
డిటో నామావళిసహ	0 0 0	క్యాచుల " "	0 0 0
		శ్రీ వేంకటాద్రిస్వామీకీర్తనలు	0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office — Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.—Influential and Energetic Agents with monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:—

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,
CHIEF AGENTS, NIZAM'S DOMINION
RAMAKOTI, HYDERABAD, (DECCAN.)

OR

Messrs. P. K. RAU & SONS.
CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 289, THAMBU CHITTY STREET MADRAS.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలితగిలి చెడిపోయింద, గాఢబ్బీలో వుంచబడి యున్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగాకలిపి పెండ్లుకలకుడు. దీనిని రాచిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మెరియ చెడుగాని కల్గును.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 ల 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మాత్రమువలె తెల్లగాచేసి చిక్కలను గట్టిపరచును. తీపు, రక్తము, దుర్వాసన-పోగొట్టును.

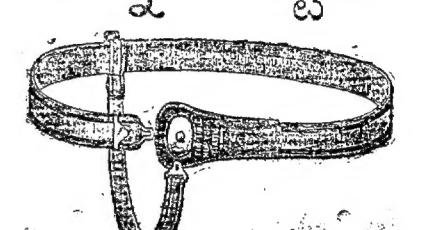
చుండులైలము

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

నువాసన నూనెలవల్ల తలలో చుండు పోనివారికి ఇది చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయిదారు దినములు ఉపయోగించి మిడితలు చుండు నిర్మూలముగా నశించును.

విక్టోరియాడిపో మెలాపూరు, మదరాసు

హార్మియా బెల్టులు

మావద్ద పసివాండ్రకును పెద్ద వారలకును ఉపయోగపడు బెల్టులు అనేకము గలవు. ధరలకై వ్రాసిన, క్యాటలాగును బంపెదము.

శ్రీ కృష్ణుని బ్రదర్సు,

కవిస్థు అప్పిషియన్సు, 828, కంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

మనదేశపుదురవస్థ

గమనింపుడు గమనింపుడు

కల్లపాటుత్రాగు పిల్లలకుండు పోతపాటుత్రాగు పిల్లల మరణము 15 శేట్లు అధికముగ నున్నట్లు ఆ దాక్షర ముక్తుగాదుప్రకటించి యున్నార, గనుక హార్మియ మొదలగు కృత్రిమ ఆహారములనివ్వక ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రులవారి

శ్రీరవధకాని

తల్లులకిచ్చినయడల

చనుబాటు ఆద్యుక్తముగ గలుగును.

దీని గుణ మధ్యాశ్చర్యము. అతిశయోక్తికాదు.

రాత్రిసేవించిన పుడయమునకే గుణ మిచ్చినవార లనేకులుగలరు. బుడ్డి 1 కి నెల రు 1-8-0. చి. పి. సహ రు 2-0-0.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

చెముడుకు

అమోఘమైనమందు

కుదరనిచోమాసామ్ముతరు గణిచ్చెదమనిష్టాంపుష్పైఖరా రునామావ్రాసిపంపబడును

బుడ్డికి రు 4-0-0 చిచ్చిపులుపెరు

డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్సు

మెడికల్ హౌస్

మారుతేరు, కృష్ణా జిల్లా

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS,

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమైన నట్టిడియ, చాల అనుభవము గడించినట్టిడియ,

అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిడియ నైన

వారివద్దనుండి సులభములను కొనుడు.

అంధ్రపత్రికలో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపుకొని

నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు ఆండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్స్ ఇన్ ది ఈస్టు.

మాంటు రోడ్డు - మదరాసు.

నిర్ణయకాలమునందు నగలుతయారుచేసియిచ్చునట్టివారు

లేరని సందేహమువలదు

ధరలు 40, 50, 60, 70, 80

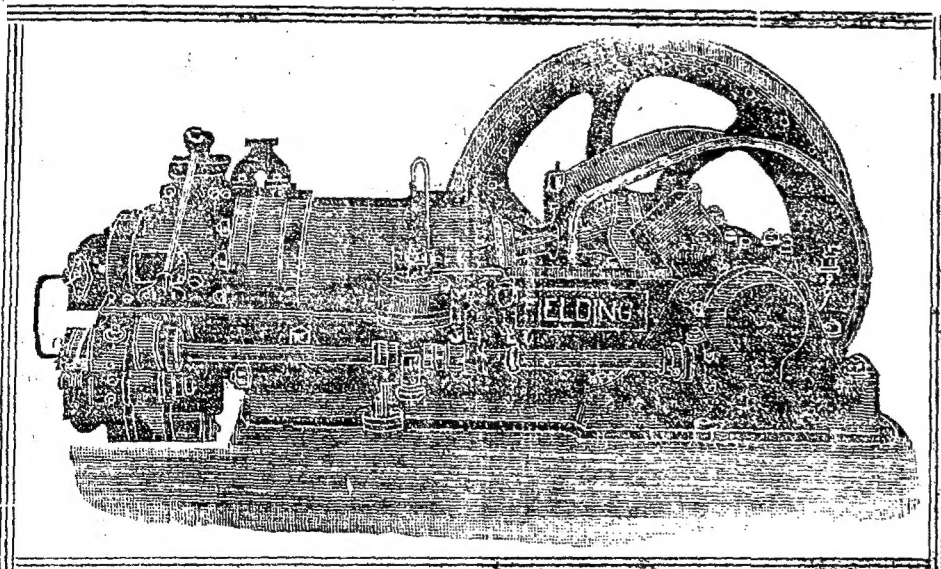
మేలైన పుష్పరాగములు, సవరము బంగారుచేర్చి కట్టబడిన తోడుజతలు తయారుగా
నున్నవి. ఆశాభంగము కలుగకుండుటకై త్వరలో పీసుకొనుట మంచిది.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

(8)

25, చైనాబజారురోడ్డు మదరాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన ప్లింగు శెమిడేశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పుష్పస్వల్పధరలకే అమోఘము
చున్నవి. అన్నిసంఖ్యలు స్థానంలో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను
లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి తరస
మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

సోల్ యేజెంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రు కో,

12, శంభు శెట్టిస్థి, మదరాసు.

ఆదవానిమునిసిపాలిటీ - కొన్ని సూచనలు

ఆదవాని తోటగట్టులో ప్రవేశించు క్రమిండ్రికి దుం-4-0
ల కంటకు రుసుమును కనూలుచేసికొనుటకొక తోటగట్టు
కంట్రాక్టురకుయంద ౫ 0-5-0 ల కంటకు కనూలుచేస్తూ రు
0-4-0 లకు మాత్రం రకీరుద్దయ్యచున్నార, అనగా తోటగట్టు
కద్ద శ్రీకాంత్స్థాండు (బండిమెట్టు) రుసుము రు 0-1-0 అను
కనూలు చేయుచున్నార, ఇది చాలా తక్కువరకముగ వుంటు
న్నది.

కాదుస్థాండు రుసుమును కాంత్స్థాండులో దిగుబడ్డతై
నమాత్రము కనూలు చేయకలెనుగాని ఆనాధుకుబయిట బండిమో
టుకనూలును కనూలు చేయకూడదు.

తోటగట్టులో క్రమిండ్రికి క్రమిండ్రినైనను కాంత్
స్థాండు రుసుమును కనూలు చేయవలయునని శేరువకాగా
కంట్రాక్టురకు అనతిచ్చివారని తెలియజేస్తున్నది. అబద్ధపు సమా
చారములవలన జనలను తొచ్చరించుటగాను నిశ్శీతులను
దండోరామాలమున హెచ్చరించుటకు వెల్లడిపరచుటవలన
జనలకు తొందరలకు తప్పదు.

2 జూలిరిమాక్స్ మిల్స్ లో ఒకరికే హెచ్చరించు సమయ
మున కంట్రాక్టుర కనూలు చేసికొనవలసిన రుసుముల పట్టిక
"నోటీసుబోర్డు" ను మార్చెట్టు ప్రధానసలహానకు కేసుయ
నటుల చేరుతకా చేసిన వాగ్దాము ఇందాక కొనసాగులేదు.
అనేకచాలులలో ఒకటికి రెండేకయెన్ను మూడేకయెన్ను
ఫీజును కనూలుచేసికొనుటకు కంట్రాక్టురకు ఎడమిక్కుబడియు
న్నది. అందుచేత తెలియజేయుట మార్చెట్టు కంట్రాక్టురకు
చాలా తొందర తెట్టుబడుచున్నార, ఇందుచేతనే చేబిర్ అఫ్
మార్చెట్టు కేటుల తెలుపు ఒక నోటీసుబోర్డును ఆలస్యరహి
తముగ చేయించుట చేరుతకా విధియయి యున్నది.

(3) జులిట్ రోడ్డులో ఎదు మిరపకాయలు చేసికొని
సంత దినముల అమ్మకం చేయుట నిషేధించు విషయములో శేరు
వక గారికి వాగ్దానముగాను మహజరుల మూలకముగాను
రుసువులను బంతుకొనియును ఆదరణ లేదాయెను. మిరపనిట్టు
రోడ్డంతా చెదిరి పొడుముగా మంటిలో చేరుటవలన జనలకు
ఉచ్చాస్య నిశ్శాసములకు చాలా తొందరక నున్నది.
శాశ్వతధనముగాను చేరువన్ దయచేసి కుక్రవారపు
సాయంత్రం ఆధవా మరుదినముతోపుచేసిన అనుభవనీయము.
ఇంతయేగాక గాలిత్తు ప్రధాన రోడ్డలోని దుమ్ము ఆకాసమునకు
ఎగిరి తొందరపరచుటవలల ఎనసంచారము విశేషముగ నుండు
మార్చెట్టు రోడ్డుపాలిస్ థేడను మరి జూరురోడ్డు ఈఎం
డరాలములో నిట్లు కేయించిన యేకాట్టనిర్విన జనల ఆశో
గ్యమునకు తోడ్పడునని విన్నవించుచున్నాను.

కే నరసింహారావు,

చైర్మన్ (క్రిక్టు) ఎస్సీఐఐఎస్ ఆదవాని 17-5-23

THE PROVINCIAL INSURANCE Co. Ltd. Head Office: CALCUTTA.

An up-to-date Indian Life Office with attractive
schemes. Claims settled promptly. Constituted under a
very strong Board of Directors and managed economically.
Consult with the Provincial Office before you insure your
life elsewhere. Terms very moderate and premiums are
very low when compared with various existing life offices.
Purely an Indian Concern.

Wanted Agents all over the Madras
Presidency on Commission and Pay.

For further particulars apply to:—

1. I. C. Thomas, Esq.,
Manager, 45, Sembudis Street, Madras.
2. P. H. Gupta, Esq.,
Bar-at-Law, Chief Agent for Andhra
Desa and Nizam's Dominions, Camp,
Royapettah, Madras.
3. S. B. Dattatraya Rao Esq.,
Chief Agent for Mysore and Coorg
Camp, Tirthahalli, P. O.

అనునది! (కొత్తచరిత్రాటకము!!)
బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల.
రోషనారాశివాజి
అను నాటకము వెలు రు 1-0-0
వలయునారు బల్లారి, రమోవిహాస వ్రేస్తునకు
(వాయనగును.

మృత్యు హిందూ దేశవస్తు
పులనే ఉపయోగించి హిం
దూ దేశీయులవలనే హిందూ
దేశపుదబ్బు, నిపుణతచే త
యారుచేయబడినది.

ఆంగ్ల భాషలో ఉత్తర
ములు వ్రాయవలెను. లేక
మరాఠీను ఏజెంట్లను అడిగి
వివరములు తెలుసుకొన
వచ్చును.

తల్లి బిడ్డ యిరువురును "హిమాని"ని

మిగుల ఉత్సాహముతో

ఉపయోగింతురు

ఇది మందులకలెల్లగానుండి, అందమునిచ్చు స్వతఃకర్తృవు. సోగమును
కాంతిని హెచ్చించును. చర్మమును నువ్వుగాను చలగాను, కుంఠముగా నగును.
చర్మముమీద రుద్దిన నులభముగాకరుగును. జిడ్డుగాను, గట్టిగాను ఉండదు.
యందులో క్రొత్త, చదురు, గిన్నెలైన్ మొదలగునవి కలియబడినవి.
మొటిమలు, ముడతలు, ఎండకడిమి ఎటువై, చర్మము గరకుగానుండుట,
మొదలగునవి కటాక్షితలైపోవును.

క్రొత్త బొట్టి కత్తులవలె తయారుచేయబడినది. రక్తముభారాళముగా
పారును.

స్త్రీలకును, పిల్లలకును మున్నగువారివద్ద కలకు దొరుకును
మంచిసాగనైన పెట్టెలో నుంచబడిన బుడ్డి 1 కి ధర రు0-12-0

Sharma Banerji & Co,

43, Strand Road,

CALCUTTA.

MADRAS }
AGENTS. }

PANDYAN & Co.,
5, Old Jail Street, G. T. MADRAS.

Vital Essence of Life.

The discovery of the most Potent Natural remedy. The Essence of Life is a blessing to the suffering humanity. All ailments acute, chronic, obstinate, so-called incurable and those given up by the doctors and physicians as hopeless are guaranteed New Life, Positive Cure, Radiant Energy, and Perfect Health through smelling of this Marvellous Essence Price for a month's use Rs. 2/6. Order must accompany the remittance and history of the ailment.

Guddanti Seetharamiah, B.A., (U.S.A)

Sole Agent, Perala, Chirala Post,

GUNTUR DISTRICT

తేలుకాటునకు బేషధము

ఈ బేషధము నువ్వయో
గించితే మునుపటి విషమును
తీసివేసి, బాధను పోగొట్టును.
బుడ్డి 1-3 ధర రు 0-3-0.
1-3 బుడ్డువరకు
పోస్తుభుర్య 0-3-0
రు 4 లు అద్దాముగా
కంపి న ఒక డబ్బమును
తపాలాచార్జి లేకనే పంప
బడును.

RAJVAID SRI BAMANDASJI

KAVIRAJ

152 Harrison Road

Calcutta.

నాకనప్రచురము!

480 పుటలు గలది!!

ది లేట్ వేమూరు-వేంకటకృష్ణమహర్షి అన్వేషన
వారిచే బ్రకటింపబడుచుండిన

నామలింగానుశాసనము అను నామాంతరము గల

అమరకోశము

ప్రకాండము - సటికము - అంగ్లేయ భాషాంతర
పదములతోఁ గూడినది.

20 రతుల డిమిగ్లెజుకాగితములు

క్యాలికోబైండు

1-12-0

16 రతుల సాదాకాగితములు అట్టలైండు

ఈ క్రొత్తకూర్పు అనందముద్రాక్షరకాలయందు ముద్రితమై

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్డ్ కంపెనీవారిచే

బ్రచురింపబడి విక్రయింపబడును.

ఇతర గ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము.

286, వైశాలిబాదు రోడ్డు (అప్పాబిల్డింగ్సు), మదరాసు.

పాండురోగము

Serravallo

నెస్టో వల్టో

Tonic Wine

టానిక్ వైన్

బలహీనత

బుడ్డి 1-కి ధర రు 3-4-0, 3 బుడ్డు ధర రు 9-4-0.

ధ్వజ్ఞా.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు

W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

త్వరపడు!!

గవర్నమెంటు అనుమతిబొందినది.

మించిపోవును!!

మొత్తము 3300 టెక్సెట్లకు 315 మాత్రమేయున్నవి

మీ అదృష్టము

టి క్లెట్టు రు 5 లు మాత్రమే.

తగినతరుణము

17-6-1923 తేదిన లాటరీ కలదును.

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబూరులోని శాత్రాలాట్ మ్యూనిసిపల్ కెం 143 రుగల రెండవతరగతి అడ్డాల పీఠశాల
ఫిట్టింగు సహా 17-6-1923 తేదిన ఏలూరు పురమండలమున గొప్ప ఉద్యోగములు, మర్యాదపూరిత వారి సమక్షమున
లాటరీ జరుగును. లాటరీలో గెలుపొందినవారికి కంటేనే తెలుసుబడును పిమ్మట వారిస్వంతభుక్తులతో క్రమమైన దస్తా
వేజు వ్రాసుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకోవలెను. 5. కావలసినవారు పేరు, విలసము స్వప్నముగనాసి టిక్సెట్లు
1-కి రు 5-00-00 శాత్ర మనీయార్డరు చేసినయెడల కంటేనే టిక్సెట్లు తిరుగ టిపాలో పంపబడును. 10 టిక్సెట్లు
ఒకేసారి కొనివారికి ఒకటి టిక్సెట్లు కమిషనుగా నిర్వహింపబడును. 6. పోస్టుభుక్తులు కంటేనే జవాబు యివ్వబడును.
టిక్సెట్లు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన దొరకును:

ఏలూరు

మాటూరి సర్వేశం, మేడపాక్కూరు.

1-5-2819

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

రబ్బరు స్టాంపులు

అచ్చు బైండుపనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిల్లు, రాగి, బంగారము, మెడిసామా
నులపై కెక్కుట, ప్లాకలుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (609)

ఎంగ్రేవింగు

హనుమా క పవుట కే వే నాలు

మిక్కిలి మేలైనది!

ఎల్లప్పుడు ప్రపయోగింపుడు!!

ఎన్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

సైంబలు సేలలో బోనసు కగాదా పరి
స్పర్ధను పనివాండ్ల పక్షమున మధ్యరత్తిగా నియమింప
బడిన ప్రాధమిక ఆంధ్రేశ్వరపుర గారు నివేదికను ప్రకటించెను.
“పనివాండ్ల పక్షమున నేనను, యజమానుల పక్షమున మంగళ
దాసుగారును మధ్యరత్తిగా నియమింపబడితిమి. బోనసును
గూర్చి మే మిద్దరము నేకీభవించి తీర్పు చెప్పితిమి. మా తీర్పు
ప్రకారము కొన్ని శత్రుకాలలవారు మాత్రమే పూర్తిగా
బోనసునిచ్చిరిగాని చాలమంది తగ్గించి యిచ్చిరిని పిమ్మట
కార్మిక సంఘమువారు నాకు తెలియజేసిరి. అది అక్రమము.
కాన నేను మంగళదాసుగారి (వాసినిని) ఆవిషయము పరిష్కరింపబడ నేలేదు. అది అటులుండ మరి పెక్కు సెలలకు కూలిని
తగ్గింపకలెను కన్న కలిగినది. ఏ పిట 1 వ లేదీయండి పనివాం
డు సమ్మెకట్టి. అత నేను అమాయదాబాదువచ్చి బోనసుకగా
దాకు పరిష్కరించుట కొకరిని నియమింపుదని మంగళదాసు
గారి నడిగిరి. వండిత వదనమొనాన మాలవ్యాగారిని నియమిం
చిరి. ఆయన యొద్దకు వెనుకపక్షములవారును చెరి యిద్దరిని
పంపుకట్టు ని క్షయింపబడెను. పిమ్మట నాతో
చెప్పి మంగళదాసుగారా సంకల్పి యజమానుల సభలో నుపహా
వించగా వారు తిరస్కరించిరి” అని ఆనందేశ్వరగారు ప్రక
టించిరి. 17 వ లేదీ రాత్రి జరిగిన యజమానులసభలో యూనిజే
దికను గూర్చి చర్చ జరిగింది. సమ్మెకట్టు సాగుచుండ నొక్క
బోనసు నియమానుసూత్రమే పరిష్కరించుటకు మంగళేశ్వరింప
లేదు. ఇప్పుడు మధ్యరత్తి పరిస్పర్ధను కాలాతీతమైనది.
అన్ని విషయములను గూర్చి పంపనము సమాధానపనుటకు పని
వాండ్రంగీకరించిపో ప్రకర్షి. పరమ్యుని వారు తెలిసిరి. 19వ
లేదీని వారు మరల (వాసినిని) (చి. పెను)

దేశవిద్యుక్తము

ఎన్నికలను బహిష్కరింపుడు

విద్యమును సంపాదించు

భూమిలో బహిష్కరించుటకు ప్రతినిధి, ప్రేమకు
కీ. కానగోపాలాచారి గారికిని ఈ క్రిందివిధముగ గుర్తింపబడు
చు నున్నది:-

అనన్య దేశీయ మహాసభకు ప్రతినిధిగా గూర్చి మీయభిప్రాయ
మేమి? అని ప్రానిక్ ప్రతినిధి అడిగెను. అయిన యిట్లు
ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "నాకది యిట్లు లేదు. అనన్యదేశీయ
సభకు సంబంధించి, దానికి బహుమతి నొసరును నీ మహాసభకు బహు
భావమును తెలిపియుండుటేదు. అట్టి హామీ యేమియు లేదంత
నిపుడు అనన్యదేశీయ బహుమతి నాతియిక్రే నంతను వ్యభిచరింప
మని నేను తలచెదను."

ప్రానిక్ ప్రతినిధి:- "నాకు హామీనిచ్చినను ఇచ్చు
చున్నాను, అనన్యదేశీయ బహుమతి నుతనవత్తు మంగీకరించు నని
తలంప గూడదా ?

ఉ:- కూడదు, నేనుటల తలంపను.

ప్ర:- అనన్యదేశీయ బహుమతిని నచ్చుమేమి ?

ఉ:- అందువలన కాదు, కత్తి, దబ్బు వృక్షముగనని
నాతిప్రాయము. అందువలన విశ్రాంతిగదను.

ఎన్నికలు - వోట్లు

ప్ర:- కానగోపాలాచారి బహిష్కరిత తీర్మానమును కొంత
కాల ముపయోగపడలేదను నూపవలె మీరేమి చెప్పెదరు ?

ఉ:- పాతకాలము న్యాయస్థానముల వలెగాక,
ఎన్నికలను తీర్మానము బహిష్కరింపక కేవలము
యెడల, అందుపాట్లనుట యగునని నాతిప్రాయము. నితర
జనము వోట్లనుబట్టి ఈతరతర కాలగ్రహ భవ్యమహా
పదకా యని నాతి స్వాభావికముగ తెలిసికొన గోరెదరు
ప్రజలు వోట్లనుబట్టి అక్కడలేక కాలగ్రహ ఉద్యోగులు
ను కాలగ్రహ సంస్థలను స్పష్టముగ తెల్పవలయును. ఈ విష
యమై వారు మానము కపింపరాదు.

ప్ర:- ఈ విషయమును అతని నియోజకవర్గముల కేల
వదలివేయగూడదు?

ఉ:- ప్రజలను వారివ్యవహారముల నిర్ణయించుకొనుట
కు వదలివేయుట రాజకీయతీర్మానమునకు సరియైన పని గాదు.
అన్నియును మన భర్తమును విడిచివున్నరాదు.

ప్ర:- కాలగ్రహ బహిష్కరిత తీర్మానము ప్రకటించి,
అందులకై తీర్మానము బహిష్కరిత ప్రచారము చేయవలసి కొంద
రభిప్రాయపడుచున్నారు. అందుకు మీ రేమి చెప్పెదరు?

ఉ:- వాతవ్యూహ మగుట్టియు, నూటానునట్టియు
ప్రచారమునకు భేదము మనము తీయవలయు. ఏదో కొలది
మాత్రమైనను ప్రచారము చేయినదే కాంగ్రెసు తీర్మా
నము వోట్లకుందరకును చేరవలయు. ఇప్పుడు జరుగుచున్నవివా
దమునల్ల, కాలగ్రహనుబట్టి యెట్టిదోయని అంటిను వోట్లకు
తెలిసికొన వేదియందునని నాతివ్యక్తము. మనము ఏవిధము
గుప్రచారమును చేయవలెనని, దుర్భిప్రాయములకు వారణ
మగుచును. ఇకననుభవములో మనము, కొన్ని కార్యక్రమము
నకు బలమునైసియవలయును. లేదా ప్రతినిధికి భంగమునైన
గానింపవలయును.

ప్ర:- కాలగ్రహవాదు లేల కానగోపాలాచారి వోట్లగూడ
దని మీరనియెదరు ? అందువలన ప్రయోజనము లేకపోవచ్చును.
దాని అపాయ మేమైనగులదా?

ఉ:- కాలగ్రహవాదులు మీరేవారునోడించి కానగోపాలాచారి
లలోనికి వెళ్లగదల బాతియవిద్య సకలకంటెనుండి, సత్య
గ్రహము వెనుకబట్టునని నాతి దోచుచున్నది. కాలగ్రహవాద
సభలలో నేదోవిధముగ పనిచేసివేయుచుండియెడల కొంతకా
లమువరకు అనన్యదేశీయ ముండవలయు.

ప్ర:- మనలో నైకముండలేదని మీరతలంపరా.

ఉ:- అభిప్రాయభేదములు లేకుండలేదుగలనని నేను
తలంపను. అవిధముగ విద్యులు చేయవలయు. మనకు కావలసినది
కార్యాచరణయందు ఏదోనుభవము వారి వాటి ప్రాయములు
విదేశాదేవంద కాలగ్రహ వాదులందరను కాలగ్రహ తీర్మాన
ములకు బద్ధులైయుండుట నా కిష్టము.

భవిష్యత్కర్తవ్యము

ప్ర:- భవిష్యత్కర్తవ్యమును గూర్చి మీ రేమిచెప్పెదరు?

ఉ:- బాంధాయి సభలో కత్తి కానగోపాలాచారి
అంగీకరింపబడియెడల అదియే కర్తవ్యము. తరున్న నిర్వాణ

కార్యక్రమ ముండనేయున్నది. దానినే పలుకుతమున స్వర్గం
కుండును.

ప్ర:- నిర్వాణకార్యము ముఖ్యమను మని మీరు తలం
చెదరా ?

ఉ:- అవును. అట్టిదనియే నాభావము.

ప్ర:- అట్టికరి కత్తి కానగోపాలాచారి నేల అపాయించి
నూచించెదరు.

ఉ:- ఏలయనగా నిర్వాణకార్యక్రమమునకు దైవత్యా
గములు ముఖ్యము వానిని పొందుతు కత్తి కానగోపాలాచారి
మంచివిద్య నొనగునని నేను భావించెదను.

వ్యక్తిత్వానలోల్లంఘనము

ప్రశ్నకు మన కానగోపాలాచారి దృఢసంకల్పము లేక
పోవుట గొప్ప అనర్థముగా నున్నది. "దొరతనమువారు చేయు
శ్రికమములకు మనము వ్యక్తిత్వానలోల్లంఘనము నొనరింపలేదు.
అందుల వీరత్వరమే దేశీయులు సంసిద్ధులు కావలెను" తీర్మా
నము గతము కాల్గెను మహాసభలో నామోదించబడినది.
ఇప్పుడా తీర్మానము ననుష్ఠానమునకు గొనిరాదగిన అడను కలిగి
నదిగాని సంకీర్ణతరంగములు ప్రబల నిశోభమును కలిగించు
చున్నవి. నిర్వాణవిధానమును గూర్చిగాని గ్రామసంఘ స్థాప
నాదులను గూర్చిగాని సర్వకర్తలను విషయంగాంచి పనిచేయుటకు
నిజమే నాయకులు ని క్కలుంచి యుండిన వో
చాల మేలుగా నుండినది. మనకు ఉదర
మేకాగ్రతతో పనిచేసి యుండిన వాగండేదని. అందులకు
సన్నాహము చేసెదమని యింతకాలమును ప్రకటించి యిప్పుడు
కానగోపాలాచారి మన యింత విధానము కలంబించుటవలన
ప్రబలమగు ననర్థము కలుగునని నేను వదిలయముగ నామిత్రు
లను హెచ్చరించుచున్నాను. నాతియనిర్వాణమునకు నిర్వాణ
విధానము ముఖ్యస్థానముగాక అది శ్రేష్ఠమైన ముఖ్య
విధాన మునుట కట్టి సంకీర్ణమునకును, దొరతనమువారివో
కావలెనని పోగ సుఖముగూడ నిర్వాణ విధానములో
నొక భాగము కాదా? నిర్వహణత్యమును త్యాగ
సాహసమును దేశీయులకు కలుగజేయుటయే ప్రస్తుతి
ముఖ్యకరమని అందరెరుగుదురు. ఈవిషయమున జరిగినపనియే
అనన్యదేశీయములం దన్నిటిలో నింతవరకు మిగుల ప్రశం
సీయముగా నున్నది. దాని నేను ప్రజలు నిస్సహాయుల మను
జుర్చుమతో మునుగుచుండుట మిక్కిలి విచారకరము. ఈజనో
దౌర్భల్యమునకు దేశీయులు గుండ్రామరల ప్రాతరధకుల నవ
లంఘన జూచినవో మన ముతేజోపగూడదు. కాన అట్టి
ప్రేరేపితమైన తీవ్రభావమును పారవోలి భీర్యమును త్యాగశీల
తను మరల ప్రాతిగా నెలకొలుపగల విధానమును నిర్వహణగా
పుష్టముగా మనము వెంటనే అతలంఘించు
ట త్యక్తపరము. మాయా విమోహితులగు
మానవములు అత్యక్తిని గ్రహించునట్లు చేయుటగూడ ప్రాము
ఖ్యతలో సంఘనిత్యాచరణకు కొంచమైన తీసిపోను. కనుక
ముఖ్యుల గొప్పభీతియును మహాయులోదేశీయులైపును మునిగి
యున్నారు. నిర్భీతితో స్వాధ్యాయము కలుగించి యాయమును
మనము చీల్చివేయగలిగినవో దానికి సాటియగులాభము వేరొక
టిలేదు. అటులగాక త్యాగమును వదిలి మనము మనసంఘములను
కాపాడుకొనినవో నది నిజముగాని సారములేని వట్టిదొలకల
వలె నిన్నుయోజకములగును. మనము సంపాదించిన నిర్భయత్య
మును త్యాగశీలతయొక్కేడింపకుండ వానిని మనము నిలుపుకొనక
పోయినవో మనప్రయత్నము లన్నియును విఫలమగును. కానగోపాలా
చారి ప్రయత్నముగూడ కొనసాగదు. కానగోపాలాచారి
మునుగూర్చి కలిగినసమస్యలట్లుగూడ మన మిట్టి సంకీర్ణమతిని
వెల్లడించుచున్నాము గాని నిర్భయత్యతో నేపనిగూడ
చేసియుండలేదు. అదియహాసర్థము. నేనెట్లు టవలన నామిత్రులలో
పలువురు నాతిప్రాయములను సరిగా గ్రహించక నన్నుకర్త
భావింపవచ్చును. ఇప్పుడు కాలగ్రహ వాదులలో నైకమత్య
ముకలుగుటయే ముఖ్యవిషయమై యుండగా నేను మార్పు
పట్టుదలను వదిలకున్నా నని కొంద మహింపవచ్చును. అటు
గాక నేను ముగ్ధముగ నై నీ వాదనని యొ క్రధాన
విషయములను గూడ త్యజించి సమయానుగుణ్యముగ
అన్నిటిని తలయూచుచుండు ననియు మరొకందరు భావించ
వచ్చును. ఇట్టిదుర్భిప్రాయములకు నే ననకాక మిచ్చుచున్నా
నని ఎరుగుదునుగాని ఎవరెట్లు భావించిననుసరే నాది మార్పు
పట్టుదలయినను సరే, దైర్యహీనత అనిననుసరే నా అభిప్రాయ
మును నేను స్పష్టముగా తలంపక లేవును. నాయకత్వమును
నాతలమైన నే యుండుకొనగోరితి ననియు దానిని గోల్పోకుండు
టకే నేనుటలై యుచుండినయే మార్పుమెప్పుడు కట్టిరధన

నిందను నాతి మోక్షవట్టి గొప్ప అత్యాచరమునకు సాహసించునని
నమ్మెదను. నాతి ప్రభుత్వప్రాంత అత్యవసరముగా నున్నది. నాతి
కర్తవ్యసంబంధమును భారమునుపొందుటకు కరీరమునకును మానవ
మునకునుగూడ కత్తి చాలక చాల బాధ కలుగుచున్నది.
చేసినపనివలన నాతిప్రేమప్రేమను కలుగుటలేదు. కరీర
మునకును మానవమునకును విశ్రాంతి అత్యవసరముగా కలుగవల
సియుండినను నేను విశ్రాంతి నొసంగుండ నున్నాను. అట్లువి
శ్రాంతిని గొనుటవలన నాతిప్రేమను భంగము కలుగునని నేను
తలచుటగూడ పొరబాటే కావచ్చును. నాతిప్రేమను గూర్చిన
నా అభిప్రాయముగూడ దుర్భిప్రాయమే కావచ్చును.

వికమత్యము కావలెనని కొందవారిందలితో నేనుగూడ
నేకభేదించెదను గాని వికమత్యమును గూర్చిన నాభావములు
మార్పులు భిన్నములు. నాయకులను పోగట్టుకొనుటయే కాం
గ్రెసు విభావమును పరిత్యజించుటయే అను నీరెట్టియో ఏదో
యొక దానిని నిర్ణయించుకొనుటలోగల కష్టమునకు పొలుగాటం
డుటకు దేశీయులు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసు పేరట
నొక్కటే అదేక ముసంగజేవలెనని వారు కోరెదరు. అనుచు
తితోగూడిన సామరస్యముతోను, ద్వంద్వార్థవ్యతిరేకమగు తీర్మా
నమునకు నమ్మించితి మనభావము తోను దేశీయులు తృప్తి
నొందవలరు. కాంగ్రెసులో రెండు కక్షలుండగూడదని వారు
కోరెదరు. కాంగ్రెసు కక్షమైన ఒకకక్షయ-స్వరాజ్యపక్షమైన
నన్యత్యము కావలెననిరెండవకక్షయను కలపించినగాని తనివి కలు
గదు. అటులు రెండుకక్షలు యుండవచ్చును వారు కాంతముతో
అంగీకారముతో సంమన్వణము లేకుండ పనిచేయవచ్చునను విష
యమును గ్రహించి వారు గ్రహించగలగునట్లు మనము
బోధింపగలిగినా సంఘర్షణములను తప్పించు
కొన జూచుటవలసియున్నది. భూస్వామ్యతీర్మానములను చేయుట
కునను ప్రయోజనము లేదు. కానగోపాలాచారి గూర్చి కాలగ్రహ
మహాసభలో రెండు కక్షలు వారును కలసి నిర్ణయముతీర్మాన
మును చేయవలెను అ తీరవలెను ఈ వివాద తీరదు, ఏదోయొక
రూపమున కవలించుచునేయుండును. కానగోపాలాచారి బహిష్కరిం
పరచెదననిగాని ఎన్నికలకు నిలువకదేనిగాని నిర్వహణగా కొం
తీర్మానము జరుగవలెను. వెంటనే యొకమత్యము కలుగవలెనని
మీరు కోరుచున్నవో ప్రతిపక్షము తమపట్టుదలను వదిలకున్న
వో వారు తమవాదనను ఉత్తమునని గట్టిగ నమ్ముచున్నవో
వారిపట్టుదలను వదిలకుటకు వేరుదారి లేనివో అప్పుడు మీరు
మీరనియమమును వదిలకొని వారిపట్టుదల నతలంబించుట తప్ప
వేరుసాధనము లేదు.

"స్వరాజ్యపక్షముగూడ నుండవచ్చును. నాతి వారిపనిని
సాగించుచుండవచ్చును. మనము వారికి ప్రతికూలముగా పని
చేయగూడదు. కానగోపాలాచారి బహిష్కరింపరచె నను తీర్మా
నము నవలం జరుగగూడద"దను వాదమును గూర్చి తలకాల
మూలాచింతము.

ఓటరులందరకు ఓట్ల నిశ్శుభకత నని స్వరాజ్యపక్షము
వారు కోరుదురు. మనము మనస్థితిని ఓటరులకు తెలియ
జేయుట కేమియును చేయము, చెప్పము.
ఓటరు నియోజకనియొ చెప్పము కద్దరియు చెప్పము. స్వరాజ్య
పక్షమువారు దేశీయులను తమపక్షమున సభ్యులుగా చేర్చు
కొనుచుండురు. అటులవారు చేయకుండ మనమేమియును చేయ
రాదు. మనమేమైన చేసినవో నది ప్రతిఘటనమే యగును. చివ
రకు ఫలితమేమి? కాంగ్రెసుపక్ష ముంకరించి స్వరాజ్యపక్ష
మేగ్గుకుంటే ఫలితముగాని అది చేడే జరుగదు.
మన మందులకు బుద్ధి ప్రాప్తికముగా చేడంగీకరిం
చుటలేదుగాని సంపాదిగా ప్రశుక్రమముగా కొంతకాలమునకు
మార్తము తప్పు జరుగును. ఒక్కసారి తలనరుక నలిపినలిపి చిత్ర
వప చేసినట్లుగ మనము ఇష్టపడలేదను అపభ్రాంతి మనకు తప్పక
పోవులయు, చివరకు కాంగ్రెసుపక్ష ముంకరించుటయే ఫలిత
మగుటయు : ధాన్యమైపును మనకుటలే చేయవలెను? నేడే
మనము పరాజయము నొనకొని బుద్ధిప్రాప్తికముగా స్వరాజ్య
పక్షమున చేరుట మంచిదిగా కాంగ్రెసుపక్షమువారమని చెప్పు
కొనుచు ఏవని చేయుటకును చేరగాని ఏలులేనివారమై చివరకు
రూపుమాపుకొనుట్టి దుర్భి కదలెడుట ఎంతమాత్రమును
మంచిదిగాదు.

మన అభిప్రాయములు విషయములైయుండ భిన్నత
మునం దేత్తిసిద్ధికొరకు పనిచేయుల ప్రయమును విమలవర్తనము
ను కలిగి చును స్వత్యాయమున చేయుట శ్రేష్ఠమము. అదిచే
త కాపుకు రికమకుతేకుండ క్రమముగ స్పష్టముగా వారికి
నిపోవుటయే మంచిదిగాని మనము వారివారమున కంగీరిం
చుచు కాంగ్రెసు తీర్మానమును ముఖ్యపక్షముండుట సమర్థమ
మని నేనుగీ. రింపబాటును.

భారత కాననసభవారు ఉప్పున్నును మోద్దించి తరి
నను వట్టునును తిరస్కరించినను రాజకర్తాధి సర్వీకెటు అతి
కారమును చూచి ఆచటమును నిలిపెను. అప్పుడైన జేకమునందన్న
వత్తునులవారును నితరవాడులు కృష్ణానదు, కాంగ్రెసువారు
మొన్న గు న న్ని క త్తు లు వారు ను యీ క్రొత్త
ఎన్నికల పీఠంకర్తము పూర్తిగా బహిష్కరించ వలసి
యందుడెను. వెనుకటిసారి కన్న ఈ సారి ఎన్నికల బహి
ష్కరణము సమగ్రమై యుండవలెను. కృష్ణానది ఆధికార
మును వినియోగించి నందులకును మహాత్ముని నింకను కారాగృహమును
నుంజినందులకు నింతకంటె శ్రేష్ఠమును ప్రత్యక్షకర్తము
ను చే ది యు ను కా బాల యు. కా స వ స థ ల
ఎన్నికల బహిష్కరణము సమగ్రముగా సాగినను
సాక్షున్నను సంవత్సరముల విభానమువట్టు మనకు కలసంపూర్ణ
రక్షింపార్హమును మనము కొంచెమైన చదలవలెను. మనము
ఎన్నికలలో పనిచేసినచో ఈ రీతిగా తిరస్కారభావ
మును నిలుపుకొన బాలము.

అవసర కాంగ్రెసు మహాసభను జరుగజేసిన మరీ కొం
డకు సంకయాత్ములు నూదించిరి. అచటాభి జనుకువరకును
స్వరాజ్యవత్తునువారు పోట్కొరకు. కారముచేయుట మానెడ
రా? లేక వారిపుడు ప్రభావముచేయుట మహాసభవారి తిరస్కారమున
కపుడు బహిష్కరియ్యెదరా? మన మొకసభాపాలకుల పోట్కొరి
చాని పీఠంకర్తమును మహాసభను జనపరత పనిచేసే కృషి
ప్రయాసలకు జేకయెలు చాలాకానలసినదైనను అవసరముగా
సభను జరుపవలెను. అటులగాక మరల కాగభలో వాద్యరతి
వాదము లను చూద్దార సిద్ధాంతములను జరుపుట శ్రే
ష్ఠమును చేయగోరినచో ఆంధ్రుల కల స తే మి ప్రయో
జనము కలుగును? మరీ కొంక కావయావము జరు
గుట తప్ప మరటి ప్రయోజనమును కలుగదు.
ఏది నిత్యారణ్యచేయవలసినను కిప్పుముగను భారతముగను నేడే
స్వప్నముగా నిర్ధారణ చేయవలెను. కాలముకు కృతజ్ఞులకుండ
కడవిప్పుముగానే పడవలసిన కష్టము లన్నటి సమధించి
నేర్చుకొనవలసినవిషయముల నన్నిటిని మనము నేర్చుకొన
వలెను. త్వరలోనే వివాద కనము మనమును తెలిసి
కొని జ్ఞానంతులమై మరల కలిసికొన గలగుము.

సి. రాజగోపాలాచారి,

18-5-28

రాజగోపాలాచారి గారి ప్రకటనము

“భారతకాంగ్రెసు సాయమును ధ 25వ తేదీని బొంబాయిలో జరుగును. ఇదిచాలముఖ్యమైనది. గాన పీఠంకర్తవరకు
సభ్యులందరును ముఖ్యముగా రాకతేనె
కొరెడను. 22వ తేదీనకు తిరువనంతపురంకి చేరిన మొద
మును చేరినవారిలోను గలఖ్యులు అన్నిరకీయ కాంగ్రెసు
సంఘములవారును తరితవార్లములముగా “జనమణి క్రొత్తటి,
కాంగ్రెసు, 183, కాల్పదేవికోడు, బొంబాయి” అను చిరు
నామాకు తెలియజేయవలెను” రాజగోపాలాచారి గారు ప్రకటించిరి.
రాజగోపాలాచారి జేవదానుగార్లు 20వ తేదీని నేలము
నుండి బయలుదేరి బొంబాయి వెళ్లెను.

తెనుగువారు సైన్యసౌకర్యాల

ఉత్తరమండలము 18వ తేదీ:—తెనుగువారు సైన్యసౌకర్యాల
యందు 15 గురు విద్యార్థులకు విద్యార్థి వేతనముల నొసగుటకు
మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి ఇదివరకు ప్రక
టించబడెను. ఇదివరకే 1, 2, 3 సంవత్సరకరగతులందు చదువు
కొనుచు నుట్టివేతనముల నందుచున్నవాడు 8 గురు గలను. నూరి
పదుగ నేరుకొనబడిన 7 గురి మొక్క నామము లిచ్చు ప్రక
టించబడెను.

- (1) ఎన్. రామచంద్రారావు (2) బి. ల. రామకృష్ణ
- (3) కె. వి. హరిహరన్ (4) కె. రామకృష్ణ (5) పి. భా
స్కరరాజుగారు (6) ఎన్. హెచ్. గోపాలస్వామియ్యగారు
- (7) జి. వి. హెడ్డిగార్లు (1) (2) గురులు ఎల్లెక్కో తెన్నా. తి
నదివెడకు. మిగిలినవారు కెమిస్టరీ చదివెను

విల్లిపురము - తిరుచినాపల్లి రైల్వే

మీద 18వ తేదీ:— విల్లిపురము తిరుచినాపల్లి సభ్య
మీటరుగేజీ రైలుమార్గమును జేయుటకు, దక్షిణఇండియా
రైల్వేకంపెనీవారి యాజమాన్యము సర్వజనుపలసినదని రైల్వే
జోర్డువారు తిర్మానించెను. ఈమార్గము 100 మైళ్ళు పొడుగుం
డును. ఇది విల్లిపురము-తిరుచినాపల్లి రైల్వే సర్వే అని పిలవ
బడును.

మహాత్ముని స్మరించుడు

జేకయెలు ప్రజాత్ములు తూర్పు కేరళలోని మహా
మహాత్ముడు మరీయొగోధిశము అన్నమై. నాయకుని
తెలిసిదొంగవారిలోపుట జేకయెలికను స్వరాజ్యమునదేయుట
కష్టముగా నూదించుచున్నది. మహాత్ముడు కారాగృహమున ను
న్నాడను వార్తకన్న గొప్పసంబోధకు లేకని గుర్తించక జేక
యెలు మహాత్ముని మారనసందేహము కలుగుచున్నది. వాకి
ప్రభుత్వపక్షి నూదించుచున్నది. శ్రీ కంకరలార
భాగ్యంధుగారు తెలిపినటుల మహాత్ముడు కెయిలులోని కేసు
సభకు ఖడ్గము గూర్చి యొసక యాజేమే మహాత్ముని
ప్రభావసందేహము. ఒక సంవత్సరము కెయిలులోనున్నప్పుటికిని
కేటిని మహాత్ముడు భారతజేతనందలి శీతల దురకప వాకి
జేకయెలు మోక్షము ప్రసాదించగల సాధనము ఖడ్గచేసి మహా
త్ముడు నమ్ముచున్నాడు. తనమృత్యుప్రకారము మహాత్ముడు
దినమున కారుగంటలు నూలుచుచునుండును. అయినయెను
దలలో నెంత మంది ఆయన నూలు వడుతుట
జేకయెలికయే కాలములో వాతరకంకెన నుకయోంది ఖడ్గరు
ధరించి ఖడ్గవచ్చాడికి వోర్పుడు చున్నాడు. మహాత్ముని
యాజేమను జేకయెలు మరచిపోయినట్లు కొకకార్యాణము
కావడమగు. 1921 సంవత్సరమున లాంకుమై నుండి జూలయి
7478500 గజములును కలకత్తా 40921800 గజము గుత్తును
తెప్పించెను. 1921 వ కల మాస్సెలలో జూలయి 17124000
గజములును, కలకత్తా 76827000 గజములు గుత్తును తెప్పిం
చెను. ఈ అంకెలనుబట్టి చూచిన కృషికోద్యమ మభివృద్ధి
కొందుచున్నదనగలము! మహాత్ముని యాజేమల నిర్వర్తి
త మహాత్ముని యాద్య ముచు వ జయ మా కాం య
చున్నది పట్టుట తొటి సలలు? ఖడ్గకొనగిన
చో స్వరాజ్య మొనగదనని మహాత్ముడు వత్తును. జేకయెలు
చారింకరిఖడ్గ మోసగిరా నిత్యాహువతుటకు? మిమిక్కిలి
మహాత్ముని అనుచులలో ముఖ్యులయినవారే సంకయాత్ము
లగు యెదుటకే లాంకయెలు తిగి పూకృపు ప్రభుత్వ
సంపాదించుచున్నది.

విభిన్నసంఘములలో నైకమత్యముగూర్చి అప్పకృతకొలగిం
చుట కసహవాకు లేమొనరి చి? నిర్మాణకార్యక్రమము మహా
త్మునిచే నిర్ణయింపబడి భక్తుల యాచరణకై చేదియున్నది
మన మవిధానమును పూర్తిచేయుటకు పూర్వము విడుదల
యగుచో మహాత్ముడు విచారించక మానదు. కావున మహా
త్మునియొక్కవ్యవహారే సభిమానము కలకారందరును ఖడ్గరు,
జాత్రైక్యము, అప్పకృతకొనివారణవిషయాల క్రథతో బని
చేయవలెను. మహాత్ముని యాజేక మెప్పటికిని కథలముకాదు.
ఒకవేళ విఫలమైనను నావిఫలమే. ఈ కష్టములు విజయము
కన్న శ్రేష్ఠము. నీ లినిచెడ గొట్టుకొన గుండ
క కార్య మొనరింపకుండ ఆ పత్రిక
కృషిములకు పొన్నడకుండ కృషిసర్వ విఫలమై వానిని జేక
యెలికే తీరుతురు. అనన్తేమ కవిరాకృతముల సర్వములు
తనజేకయెలుగ నూడ వోక గాంధీయు అతి భిక్షన నమనంతు
ప్రజలును, కాకత నుడే కోరుచున్నాడు. గాంధీ జేకయె
లకవిరాకృతములను, క్రథతో బనిరా? (బొంబాయి కానీకెర)

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ
వెల ౧-౦-౦.
తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు
వీలయిన సులభ శయిలిన ప్రాయబడినవి
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా రాజ్యాలయము,
నెం, 7 తంబుకెట్టివిధి మద్రాసు

గాంధీమహాత్ముని ఆరోగ్యము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు ఎరవాడ వెళ్లిరి
గాంధీ మహాత్ముని చూచుటకు శ్రీమతి కస్తూరిబాయి
గారు అనాచువాదానుండి బయలుదేరి ఎరవాడ వెళ్లిరి.
మహాత్ముడు గతావధున బాధపడుచున్నాడు. ఇప్పుడు
ని పొడిగా నుండున్న దని నూకర్నెంటు కల్లభాయి పిల్లలు
గానీకి తిండించెను

దేవదానుగారు పంపిన తంతివార్త

అమహాత్ముని ఆరోగ్యమెటులున్నదో తెలుపకలేదని 17వ
తేదీని జేకయెలుగారు నేలమునుండి యరవాడ చెరసాల నూ
కర్నెంటుకు ర తివార్తపంపిరి. ప్రభుత్వ ప్రచురణ చేదు.
నేడు (19వ తేదీ) ఉదయమున నుంల తంతివార్తపంపిరి. ఇం
కను ప్రభుత్వప్రచురణ రావేను.

యరవాడనుండి వచ్చిన తంతివార్తలు

“కాక్తిగా ప్రహేళికాధి కలిగినది. ఇప్పుడు ఆరోగ్యము
కలుగుచున్నది” అని ఎరవాడ చెరసాల నూకర్నెంటును
“మహాత్ముడు కడుపు కూకులన బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు
నింపొడిగా నున్న”వని ఎన్. సి కల్లభగారును కల్లభాయి
గానీకి తంతివార్తల పంపిరి. “18వ తేదీ ని
మహాత్ముడు పచారు చేయుచుండగా చూచితిమని” అనాచు తె
రసాలనుండి విడుదలచేయబడిన కైకిలు చెప్పిరి.

గాంధీ శిక్షాదినము

అనాచువాదాను సభ

18వ తేదీరాత్రి అనాచువాదాలో గాంధీ శిక్షాదిన
సభంకెసభ జరిగినది అసభలో కల్లభాయిగా కనకనొందిరి. జేక
యెందు కొన్ని విషయములలో సభిస్తున్న కలుగు గున్నది కాని
మరికొన్ని విషయములలో కలుగుటలేదు. నిర్భయకృషి, పద్ధ
తి, కట్టుబాటు, దౌర్జన్యకాహిన్యము మున్నగువానిని జేకయె
ల కృషిం చు చున్నాడు. ఇండులకు అనాచు
వాదాలో మొక్కట్ల 50,000 మంది మిమిక్కిలముగను,
అకాలీము, నాగపూరుకులకలమును చూపుచున్న కాంక
మే నిద్రకము. కాని హిందూమహాత్మునియొక్కభయం కను
కొలగలేదు జేకయెలుగారు ఖడ్గరు కట్టుటచేను. ఇదియెలు
యంద, విద్యాధిదేవును గాంధీమహాత్మునిచే ఉన్నకష్టావమున
నుంచబడినవారు నగు వెడ్డలే కా స వ స భా ప్ర చేత పు
కలవరమును తెచ్చివెట్టిరి. ఇదివర కలిగిన అభివృద్ధి మరేయె
దీనవలన క్రింతరించిపోవును. తిరు కాననసభలకు వెడ్డలవలన
ప్రజలలో జ్ఞానముకలుగును. ప్రజలలో కలసిమెలసి మంచేసి
ననే కాగను. కాననసభలకు వెడ్డలవారిలానైనను ఏకాధి
ప్రాయము కలబడెను. మంత్రి కరవులు కానరె
నని కొందరును, ప్రతి వట్టుమును తిరస్కరింబ
వలెనని కొందరును తెలుపుచున్నాడు. కాననసభలలో మిత
వాడలేమి చేయ లిగో స్వరాజ్యవత్తుమువారు జరిగే చేయ
లిగినది. అర్థాగూ నిపుడు జరుగుచున్నట్లుచే వీరు కానన
సభలలోనికి వెళ్లిచో వీరిలాకొండెను. ద మరల దొరిగెను
తో చేరెదరు. ఇప్పుడు మితవాదులు చేసినట్లుచే నిర్భయకృషి
ములను నరికొంటు చేసెనని కల్లభాయిగారు నుడివిరి.

సేలములో బహిరంగసభ

18వ తేదీ సాయంకాలము సేలము గాంధీ శిక్షాదిన
సభ ముప్రవాణ్యకృత్రిగారి ఆధ్వర్యకరింద జరిగినది. జేక
బంధు దానుగారు సేలమువచ్చినపుడు గానీకి సన్మానకళలమును
నడపించుటకు తిర్మానింపబడెను. ఒక ఉపసభను మేర్పరచ
బడెను. (ఆ. వెన.)

తామర తైలము

తామర, తీట, మరద మొదలగువాటికి మంచిమందు
వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0.
వెలగల్పము! వలమధికము!

మోహిని తైలము

కి తలములు గల సీసా 1-5 అయి 0-12-0 ముక్కలు.
అమ్మరాంజనము డిపో, మదరాసు బొంబాయి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 సం॥ మేనెల 19 వ తేది

శనివారము

నిర్మాణ కార్యక్రమము

శాసనసభా వివాదము హిందూదేశ వాతావరణము నల్లకల్లులము జేయచున్న దానిగ, నిర్మాణ కార్యక్రమముపై దేశమున శ్రద్ధ తగ్గి పోవుచున్నది. దాని యవసరమును ప్రజలు మరుచుట తటస్థించుచున్నది. ఆతరంగిక దృష్టిని వెలువలకు ప్రపంచజేయటచే, ముఖ్యముగాని విషయముల నంకకు ప్రజల వసమలు వరుగిడుచున్నవి. శాసనసభా ప్రవేశవాదు లయినను, నిర్మాణ కార్యక్రమావశ్యకతను గుర్తించుచున్నారు. దాని యందు పూర్ణ విశ్వాసము గలవారును, తదితరులునుగూడ, తదభివృద్ధికై గలసి పాటుబడవచ్చును. రాజకీయ విషయములలో నెట్టి యభిప్రాయభేదములున్నను, జాతీయ నిర్మాణావశ్యకతను గుర్తించని వారుండరు. మితవాదులును జన్మింపజేయువారుగూడ ఇందుకు సుముఖులుగ నున్నారు. వెలువల జేరి యెంత యాందోళనము సలిపినను, స్వతంత్రతల ననే ఏజాతీయమునను వృద్ధిగాంచునట్లు నిర్వివాదాంశము. శాసనోల్లంఘనము జయప్రదముగ జరుగుట కయినను, నిర్మాణ కార్యక్రమ సాఫల్య మవసరము. ఈ సంగతిని గాంధీమహాత్ముడు తరుచుగ బోధించెను. శాసనోల్లంఘనమును విశాలార్థముతో జూచిన, స్వరాజ్యస్థాపనయే యగును. స్వరాజ్య సిద్ధికి ముఖ్యవసరము లగు సంకములు, నిర్మాణ కార్యక్రమమునం దిమిడియే యున్నవి. ఈ కార్యక్రమమునందలి పంచాయతుల గూర్చి దేశము తగ్గశ్రద్ధను జూపియుండలేదు. దీని యావశ్యకతను గుర్తించుటకు సమయ మాసన్నమయినది. భారతవర్షమున అనాదినుండియు గ్రామ పంచాయతులు జర్మిలి యుండెను. గ్రామపంచాయతి ప్రతిష్ఠాపనలు, జనల వివాదములను పరిష్కరించుటయ గాక, గ్రామ వ్యవహారములను చక్కగ నడుపుచుండెను. ఆరోగ్యము, నీటిపసతి, దేవాలయములు, మొదలగు వ్యవహారముల నన్నిటిని నడుపుచు, పంచాయతులు ప్రజాస్వామ్యములుగ నొక్కచుండెను. రాజ్యములమార్పులు, పరరాజులదాడులు, పంచాయతుల కటత్యమును కదలించజాలక బోయెను. హిందూదేశ రాజ్యాంగ సామ్యమున కివియే మూలాధారము లయ్యెను. పంచాయతుల ఊణతయే, గ్రామముల ఊణతకు దారితీసెను. గ్రామముల ఊణతయే, హిందూదేశమును నిర్జీవము గావించ దొడగెను.

పంచాయతుల ప్రాముఖ్యతను మరల గుర్తించుట ముఖ్యము. వానిని గ్రామములందు నెలకొల్పుటకు, కాంగ్రెసుసంఘములు బూనుకొనుట భావ్యము. నిర్మాణ కార్యక్రమమునందలి కద్దరును నిర్మించుట కేమి, ప్రజలు న్యాయస్థానములకు బోకుండ వారి తగాతాలను పరిష్కరించుట కేమి, బ్రాహ్మణ బ్రహ్మణేతర హిందూ మహమ్మదీయాది సంఘముల మధ్య సంయోగమును నెలకొల్పుట కేమి, అస్పృశ్యులను తొలగించి నిష్పాజతుల నుద్ధరించుట కేమి, అహింసను పెంపొందించుట కేమి, జాతీయవిద్యను స్థాపించుట కేమి, పంచాయతులు

తోడ్పడినట్లని మరియొక సంస్థాపనము తోడ్పడలేరదు. పంచాయతులు హైందవ సాంకేయముల కనుగుణముగ నుండుటచే, నవి సుస్థిరముగ నెలకొనగలవు. ప్రజలు వానిని తప్పక ఆదరించెదరు. పంచాయతులు స్వరాజ్యమునకు నిలయము లగుటకు అవకాశ మెంతయేని గలదు. పంచాయతుల స్థాపనమువలన, గ్రామము పునరుజ్జీవితమగును. గ్రామ పునర్నిర్మాణముపైనే, దేశ మోక్ష ముశాంపది యుండును. ఇందుకొరకు క్రబల క్రయర్జుము గావించవలయును. గాంధీ మహాత్ముడు వెలువలనన్నపు డేమి, కారాగృహమునకు బోవునపు డేమి, కద్దరు సందేశమును కదజల్లి యుండెను. కద్దరు యువయోగము నీట వివరింపబనిలేదు. దేశ దాడిత్యమును తొలగించి, ప్రజలను ఆత్మవిశ్వాస పూర్ణులుగ గావించుటకు, కద్దరుకన్న జేరుమార్గములేదని గాంధీమహాత్ము డిప్పటికిని భావించుచున్నాడు. దినమునకు నాల్గులుదుగంటలకాలము తిదేశస్వతంత్రతకు కారాగృహమున కాటము వజ్రకుటబట్టి, అతని నమ్మక మేమియో చెలియగలదు. మహాత్ముని దినచర్యయే ప్రజలకు వారి కర్తవ్యమును బోధించుచున్నది. మహాత్ముని విశ్వాసములో ప్రజల కావలయున్నను, స్వరాజ్యసిద్ధికి అటంకముండజాలదు. కద్దరునందు స్వరాజ్యముగలదనుట, కేవలము అర్థవాదముగాదు. అదిసత్యమునే ప్రతిపాదించుచున్నది. దేశమున సగము మండికి వైగ కద్దరును ధరించినను, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చునట్లుకు సందియము లేదు. ప్రజలు తాము నిర్వహింపవలసిన కార్యములను విడచి, పరుల దయాధర్మముపై నాధారపడెడి మార్గములవంకకు దృష్టిని మరలించుట శోచనీయము. ఎవరి మోక్షము వారిహస్తములందే గలదని గ్రహించిన, కన్నకృష్టి కవకాళ ముండదు.

ప్రస్తుత సందర్భసమయమున విద్యాధికులు నిశ్చలచిత్తత లేక, చంచలముగ ప్రవర్తించుటకు కారణము, వారు నేర్చిన విజాతీయ విద్యయని చెలుపనక్కరలేదు. ప్రాచీనులకుండెడి దృఢసంకల్పముగాని, ఆత్మవిశ్వాసముగాని, ఆత్మజలముగాని, తపోవిష్ణుగాని ఇప్పటి విద్యాధికులలో గనుపింపదు. తాత్కాలిక లాభదృష్టి వీరిలో సామాన్యముగ వ్యాపించియున్నది. దేవాలయములను నిర్మించియు, సత్రములను చలివేంద్రల నేర్పరచియు, ప్రజాభ్యుదయమునకై ఎంతయో కష్టపడెడి ప్రాచీనాచార పరాయణులకుండెడి, దృఢవ్రతానుష్ఠానము అంగ విద్యాపంతులలో గానరాదు. అకాలిలు చూపిన కష్టసహిష్టుతను, రాజకీయ సంస్కర్తలు చూపజాలకబోయిరి. ఉపన్యాసముల నిచ్చుటలో కొడువలేదు. వ్యాసములను రచించుటలో వీరు దిట్టలు. కాని, కార్యకరత్వమునందు, వీరు సామాన్య ప్రజలకన్న పెనుకబడియున్నారు. అందుచే సమయ మరుజించినపుడు, ప్రజలను వీరు ముందుకు నడపజాలకబోయిరి. తాము సంశయ గ్రస్తులై ప్రజల కైర్తికధము జూకజాలకబోయిరి. ఇట్టిస్థితిని మార్చి, భావిసంతతివారి నయినను దృఢసంకల్పుల గావించ నెంచునెడల, జాతీయ విద్యను వ్యాపింపజేయుట అత్యవసరము. ప్రతిగ్రామమునందును ప్రతిపట్టణమునందును జాతీయ పాఠశాలలను నెలకొల్పుట ముఖ్యవశ్యకము. వీని యన్నిటికన్నను జాత్రైక్యము ప్రధానము. జాత్రైక్యమే స్వరాజ్య మని గ్రహించిన, తీసి ప్రయోజనమును గుర్తించవచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు సలిపిన యుత్పత్తి కార్యములలో, హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమును ముఖ్యముగ పేర్కొనవచ్చును. హిందువులును మహమ్మదీయులును ఏకీకరణమని స్ఫుటస్థితిముగ

భావించినగాని, వీరిమధ్య సంయోగము బలపడదు. మహాత్ము డవలించిన సాధనమేమి? శాసనసభలో వీరి కెన్ని స్థానము లీయవలయునని చర్చించలేదు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాణినిధ్య సమస్యను గూర్చి విచారించలేదు. సాదరు లొకరికి యావద ఘట్టినివపుడు మరయొకరు తమంతట తా మెటుల ఆడుకొందరో, అటులనే హిందువులును మహమ్మదీయులును ఒక రికష్టముల కింకొకరు తోడ్పడవలయు నని వీరు బోధించిరి.

ఇటుల గావించుటలో మహాత్ముడు పారజడశని భావించువారుగలరు. మహమ్మదీయులు తమ లాభము కొరకు హిందువుల సహాయము కైకొనిరిగాని, కాంగ్రెసునకు మహమ్మదీయులు తోడ్పడునట్లుల గాంధీమహాత్ముడు ప్రేరేపించజాలకబోయెనని అవవాదము మోపబడుచున్నది. ఇది సత్య విరుద్ధము. హిందువులలోపాటు మహమ్మదీయులును స్వరాజ్య సంరంభమున మిగుల పాటుబడిరి. నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు వారును తోడ్పడిరి. జయలు నిర్బంధములను సంతసములతో ధరించిరి. అలీఖరులో జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుటకు వారు బూనుకొని, దానినిపుడు జయప్రదముగ సాగించుచున్నారు. సహాయనిరాకరణ ధర్మమునకు మూలమగు అహింసామార్గము ననుష్ఠించుటకు, మహమ్మదీయులు గాంధీమహాత్మునితో యొడంబడిక జేసికొనుట, హిందూదేశ చారిత్రము నందు గొప్పవిశేషముగాదా? అలీసాదరులు, తమకు అహింసామార్గమునందు నమ్మకములే కున్నను, దేశభ్యుదయముకొరకు ఆమార్గమును నిష్కర్షగ నవలంబించుటకు గాంధీతో బాసచేసిరి. ఇంతకన్నను, మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసున కేమి సహాయముచేయవలయును? హిందువులు కిలాఫాత్ విషయములో మహమ్మదీయులకు తోడ్పడుటవలన, దేశమున కెంతటి లాభమయినను చేకూరినది. ఉభయసంఘములకును త్యాగము నందే సంయోగము గుడుడునని, గాంధీమహాత్ముడు ఎలుగెల్లిచాటెను. ఇప్పటినాయకులు, దాని యాధార్యమును మరచుచున్నారు. కిలాఫాత్ స్వరాజ్యము నిచ్చుట మూఢవిశ్వాసమని చాటుచున్నారు. హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమునకు కిలాఫాత్ పర్యాయపదమను విషయమును వీరు గ్రహించుటలేదు. అందుచేతనే హిందూమహమ్మదీయ సంయోగము, విగిలిన సమస్యలకన్న ముఖ్యమును సత్యమును వీరు గుర్తించరయిరి. ఇటులనే మిగిలిన జాతులన్నిటిమధ్యను వికమత్యమును పురికొల్పుట స్వరాజ్యస్థాపనకు అవసరము. జాతీయసంయోగావసరమును గుర్తించియే, అస్పృశ్యులను నివారింపి హిందూసంఘమును కళంకరహితము గావించవలయు నని మహాత్ముడు బోధించెను. ఈ రీతిగ, భారతజాతిని పునరుజ్జీవింపజేయ సాధనములను మహాత్ముడు భారతీయుల ఎదుటబెట్టి స్వరాజ్య నిలయమునకు జనెను.

నిర్మాణ కార్యక్రమము కష్టముతో గూడుకొనియున్నయట సత్యమే. ఇతర సాధనములవలె బుద్ధిప్రాయమగు నప్రదేశమును కలిగింపనిమాటయు సత్యమే. కాని, నిజమగు ఉత్సాహము కార్యోత్సాహమే. జాతీయ నిర్మాణమునకు ప్రజలలో నుత్సాహము లేదను నెడల, సత్వీరస్వరాజ్యావశ్యకతను వారింకను గుర్తించలేదని ఎంచవలసినవచ్చును. కాని ప్రజలలో తగిన యుత్సాహము లేకుండుటకు కాంగ్రెసు సంఘములును, కాంగ్రెసు పెద్దలును సంతరితీక్షితో పాటుబడుకుంటుంటే కారణము. ప్రజలవిముఖత కారణము గాజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునకు జనిననాటినుండియు,

నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు నాయకులు సంతతవ్యవసాయ నిమగ్నులై యున్నచో, శాసనసభా ప్రవేశము గూర్చి యోచించుట కవసరముండెడిది గాదు. శాసనోల్లంఘనము సాగుట కట్టియాటంకముండెడిది గాదు. కావున భారత జాతి, ఇంతకుపూర్వము చేసిన తప్పులను సవరించి కొని, జాతీయనిర్మాణమును కొనసాగించుట ధర్మము. దేశమునకు గ్రామమే పునాది యగుటచే, గ్రామోద్ధరణము దేశమును జీవకళతో బ్రకాశింపజేయును. ఇందుకు అన్నికడుములవారును అన్నిసంఘములవారును తోడ్పడవలగును. కాని ప్రధాన భారము, గ్రామకాంగ్రెసు సంఘములపై నిలిచి యున్నది. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు చేయుట కేదియు కనిగనుపింపదని పరితపించెడివారు నిర్వహించదగినది ఎంతగలదో గ్రహించవచ్చును. కార్యోత్సాహములేని, ఆందోళనము నిరర్థకము. అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘము, నిర్మాణకార్యక్రమమును పంజాబుమొయలు వేగముతో నిర్వహించుట ఎటులో విచారించి నిరూపించుట యవసరము. ఇతర వివాదములమధ్య దీనిని వదిలుటకున్న లోప మింకొక టుండబోదు. ఈ విషయమై ఏరాష్ట్రమువారాష్ట్రమున కనుకూలించెడి కార్యాచరణమార్గములను నిర్ణయించుకొనట యుక్తము. నిర్మాణకార్యక్రమ మెట్లుల కొనసాగవలెనో విచారించెడి వారు అరుదుగ నున్నారు. దేశమునకు నిజలాభ మొనగన దిదియే గావున, నాయకు లికనయినను ఎక్కుడు శ్రద్ధను వహించి, మహాత్ముని కార్యక్రమము త్వరలో బూర్తి యగుటకు తమశక్తి సంతను వినియోగించెదరు గాక!

వీరేశలింగనిర్మాణము

వీరేశలింగము పంతులుగారి సాంవత్సరికోల్ల వమును పెక్కుచోట్ల జరుపుచున్నారు. ఆధునిక యుగమున ఆంధ్రులలో క్రబోధము గలిగించిన వారిలో క్రితేషులగు వీరేశలింగము పంతులుగారు ప్రధాన స్థాన మాక్రమించెదరు. వీరేశలింగము పంతులుగారి సేవను కొందరు సవినజాతీయాదర్శముల ననుసరించి విమర్శించుచు, వారి సేవాప్రాముఖ్యమును గుర్తింప కున్నారు. వీరేశలింగము పంతులుగారు వినాశము జేయుటకు బూనుకొనిరి. కదలిక లేక నిద్రాణమైయున్న ఆంధ్రసంఘమును మేల్కొల్పుటకు, వీరేశలింగము పంతులుగారి సమైక్యదెబ్బ లవసర మయ్యెను. ప్రాచీన మన యోగ్యము, సవిన మన త్యాజ్య మని భావి చెడి పూర్వాచారకరాయలు సిద్ధాంతమును, పంతులుగారు పెక్కువిధముల బోసాడిరి. వీరేశలింగముగారు గొప్ప పండితులా గారా, పక్షలా గారా, సహనశీలురా గారా యను క్రక్షలను విచారింప నవసరములేదు. తాము నమ్మిన సత్యమునకై, పంతులుగారు తమ శక్తినంతను ధారబోసిరి. పంతులుగారి చారిత్రము, త్యాగభరిత మనుటకు సందియములేదు. పంతులుగారు సంస్కరణకథమన ముందుకు నడుచుటకు, ప్రాచీనసాంప్రదాయము లడ్డుపడలేదు. వీనిని మూలద్రోసి, సంఘబహిష్కారమునకు ఆపంతయు వెరువక, వితంతూద్యాహములను వీరు జరిపించిరి. వయస్సు ముదిరిన పిమ్మట, తాము నమ్మిన బ్రాహ్మసమాజసిద్ధాంతములకు విరుద్ధముగ జందెమును ధరించుట ధర్మము గాదని తలంచి, పంతులుగారు దానిని వివర్జించి అనుసాన బ్రాహ్మ్యులయిరి. వీరి ధైర్యము, పట్టుదల, అసమానము. సంఘసంస్కరణమునందే గాక, సాహిత్య విషయములందును నూతనమార్గమును వీరు ద్రొక్కిరి. గద్వరచనయందు, కిష్టము లగు సంఘులను

పాటింపక, అన్యాయకారిత్యమును దొలగించి, సులలితమగు గద్వరచనకు వీరు గడంగిరి. పంతులుగారి వ్యాసములు మనోహరములై యున్నారెను. వారి ప్రహసనములు, సంఘులొకములను గేలి జేసి, ఆంధ్రులలో పరిశీలనమును పురికొల్పెను. గద్వర కృత నయను సార్థక నామమును పంతులుగారు గడించిరి. ప్రాచీన గ్రంథములను పంతులుగారు రాధారిముగైకొనుచుండినను, హేతువునకు సరిపోవనిచో వాని ప్రమాణమును అంగీకరింపకుండిరి. మాతృభాషలో వీరు సంస్కరణాందోళనము నలుపుటచే, వీరి వ్రాతలును సంఘమునం దలజడి కలిగించెను. పండితులు తమ మాండ్యమును వీడి, వీరిపై ధ్వజమెత్తిరి. వాదప్రతివాదములు పెక్కులు చెలరేగెను. ఇంతటితో తృప్తిజెందక పంతులుగారు కార్యరంగమున దిగి, ఆసాధారణోత్సాహముతో సంఘసంస్కరణపద్ధతిని ఆచరణలోనికి దెచ్చిరి. అన్యభాషనుండి నాటకములను భాషాంతరీకరించుటలోనేమి, నవలలను రచించుటలోనేమి, స్వీయచరిత్రను కవుల చరిత్రను వ్రాయుటలోనేమి, పంతులుగారు ఆంధ్రులకు మార్గదర్శకులయిరి వీరు చేసిన ధర్మకార్యములు పెక్కులుగలవు. వీరి యాశీయుములతో మన వేకీభవింపకపోవచ్చును. వీరి పద్ధతుల సంగీకరింపకపోవచ్చును వీరి హేతువాదము నచ్చకపోవచ్చును. కాని, వీరు సలిపిన త్యాగమును, సేవను శత్రువులయినను మరువజాలరు. తన అంతఃకరణము బోధించిన రీతిని ఆచరించి, సంఘసేవకై స్వస్థము నర్పణజేసిన, పంతులుగారు గౌరవాల్గులు గారా? ఒక్కొక్క మహాపురుషుడు, ఒక్కొక్క ప్రయోజనమును సాధించును. వీరేశలింగము పంతులుగారు, ఆంధ్రసంఘమును మేల్కొల్పినను, సృష్టి జేయుటకు ముందు నాశన మవసరిము. పంతులుగారి తీవ్రవిమర్శనములవలన, విగ్రహారాధన గురించియు, జన్మాంతరము గురించియు, వివాహ పద్ధతుల గూర్చియు, వేదప్రామాణ్యము గూర్చియు, ఆంధ్రసంఘమున పరిశీలన మారంభమయ్యెను. పూర్వాచారకరాయలు, మరల నీవిషయముల గూర్చి విచారింపసాగిరి. ఆంధ్రభాషను నూతనావస్థముల కెటుల యుపయోగింపవలయునను సమస్యను, పంతులుగారు సాధించిరి. ఆంధ్రసంఘము నేడు క్రఖ్యాతి గాంచుటకు, వీరేశలింగముపంతులుగారు సలిపిన క్రబోధము మూల కారణమయ్యెను. పంతులుగారికి లోపములు లేకబోలేదు. కాని, లోపము లేని మానవు లేదరు? అతడొనర్చిన సేవనే ఆంధ్రులు స్మరించుచు, అతని త్యాగజీవితము ననుసరించుటకు, పాటుబడట ముఖ్యము. మత విశ్వాసములు గాని, సాంఘికవిశ్వాసములు గాని, భేదింపవచ్చును. నిష్కపటహృదయులై దేశసేవ జేయువారు, ఏమతమువారయినను, ఏజాతివారయినను, ఏకులమువారయినను వందనీయులే. వీరేశలింగము పంతులుగారి సేవను, ఆంధ్రులెల్లరును గుర్తించి, వారిని సంస్మరించి కృతజ్ఞత దెలుపుట న్యాయము. ఏజాతి తనవీరులను గౌరవించి పూజించునో, ఆజాతి ధన్యత జెందును.

గాంధీమహాత్ముని ఆరోగ్యము

గాంధీమహాత్మునికి 105 డిగ్రీల జ్వరము వచ్చుచున్నదని పూనా లోకసంగ్రహా వ్రతీక ప్రకటించిన వార్త నాడేపించుచు బొంబాయి దొరతనమువారు చేసిన ప్రకటన మింకొకచో నేడు ప్రకటించబడెను. 15 దినములక్రితము మహాత్మునకు రెండుదినములు మాత్రమే 101 డిగ్రీల జ్వరము వచ్చి తగ్గిపోయినది గాని అన్నహితపు తగ్గినదనియు

తూనికలో గూడ బలము తగినదనియు తెలియుటచే అతిజాగ్రత్తగా పరీక్షచేయవలె నని పూనా సివిలు సర్జనును పంపిరి. గ్రహణివ్యాధి కొద్దిగా కనపడెనని ఆగడు తెలిపి చికిత్సచేసెను. ఇప్పుడు మరల అన్నహితపు కలిగినది. ఆకలి పుట్టినది బలముపట్టుచున్నది. దంతచికిత్స గూడ జరుగుచున్న దని బొంబాయి దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. ఎట్లునను లోకసంగ్రహలోని ప్రకటనము కేవలము నిరాధారముకాదని దీనివలన స్పష్ట మగుచున్నది.

విదేశవార్తలు

ఇంగ్లాండు - రషియా

వర్తకసంబంధములు

కామన్వెల్త్ లో చర్చ

లండన్ మే 17:—కామన్వెల్త్ లో రషియాకు అవలంబింపబడిన విధానము గూర్చి నేడు చర్చించిరి. రషియాలో సంబంధము పెడకుండుట కక్షించినట్లే ఆంగ్లాండుకు ఖర్చు క్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదరుగాక యని ౪౨ ఎడ్వర్డు గ్రిగ్గరగారి. చేపలను బట్టు అవరణహద్దును గూర్చియు బ్రిటిషువారిని బంపిలను కేయంపయచును మధ్యగర్భులవ్వారా బరిహారము చేయుట కమంజన మనిరి.

కామన్వెల్త్ మరల సమావేశ మగులోపల రషియాలో ఇంగ్లాండుకు మైత్రి చెడదని అభయమియవలెనని అనేకమంది కభ్యులు గొరిరి. మరల ఈవిషయమై ఆలోచించుట కవకాశము నీయవలెననిరి.

అట్టియభయము నీయజాలని మెక్సికొగారు తెలియజేసిరి. మాస్కోవారు మనమరకుల సంగీకరింపనిచో బ్రిటిషు వర్తకరాయవారి అభ్యుత్పాదక హద్దగారు మాస్కోను వదిలి వచ్చివేసెదననిరి.

బార్మిక్ గారుగూడ అభయమునకు పిలువెదని, కాని బ్రిటిషువారు సమాధానభావముతోడనే ప్రకటించుచున్నారనిరి. మనమడిగిన సంగతులను కమంజనముగ రషియాను అంగీకరించెదనని ఆంగ్లముచున్నాడనియు సంబంధము చెడుట కంత అవసరము లేదనిరి.

ఆనుకూలజానావ మన్న బ్రిటిషువారంపిన అంశ్యంకే కేసును రషియాను పూర్తిగ బ్రిటిషులేఖనా ఉన్న అన్ని అక్షరములను వెరవేర్చవలసినదని యర్థమా యని మన్నోవాల్గు గారడిగిరి.

అదిగాదనియు, కృత్రికముగ ఆచరణలోనికి వారుకమంకేకమును లేవలయునను కభిప్రాయమనియు బార్మిక్ గారు బదులాసంగిరి.

విదేశాంగకార్యాలయమునందు నేడు కర్ణాటకభుత్వతో క్రాన్డిగారు కలిసిని దీర్ఘము మాట్లాడిరి.

క్రాన్డి కర్ణాటక భుత్తుల రాయవారములను గూర్చి ఏమియు ప్రస్తుతము ప్రకటించుట దనియు మరల వీరు పార్లమెంటు సమావేశ మగులోపు కలిసికొననియు బ్రిటిషువారు నిర్ణయించిన కాల నిర్ణయమును కొనసాగించి తీరవలెననియు, రషియామే లండన్ నుండి వెడలిపోవు ఉద్దేశ్యముతో సోవియటు రాయబారులు లేనియుద్ధాతికలు రెలుపుచున్నది.

గ్రీకు నష్టపరిహారములు

తురుష్కులు

ఇస్మితు పాషాగారును వెనిటోస్ గారును నష్టపరిహారమును గూర్చి ఒకగంట మాట్లాడిరి కాని ఎవరను ఒడంబడికకు రాలేనందున ఈ క్వరవారమును సభవారి కుతంజనమనుకొనిరి. నష్టపరిహారముల నిచ్చి తీరవలె నని ఇస్మితు గారును చూపారు. ఇచ్చెదమన్నను అనుభక్తి ఎంతమాత్రము గ్రీకులేదని వెనిటోస్ గారి వాదము. వెనిటోస్ గారు కొంతసంతృప్తి వినికలగ కేయగల మనిరి. గ్రీకు తురుష్కుల భిక్షాభిప్రాసములు లాసేను సభకు, సుధిజేసికొనుటకు మిత్రమందలికి ఆడురాదనిరి. 17 తేదీ ఇస్టాంబులువు లో జరుగుచే సభ స్మాదలేఖు వీని కంతయు తురుష్కులు సంకసించిరి.

అభయశాసనము

మంత్రులను కాపాడుట

కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి అధికారము

లండన్, మే 18:—ఈ దినము 1 త్రైమాసిక ప్రత్యేక నిత్య

జిల్లా కలెక్టరును పూర్వము:—అభయశాసనము చాల చిన్నది కనుక చాల ముఖ్యమైనది. మంత్రులు వెనుక చేసిన కార్యములను సమర్థించుటకు ఇది ఉద్దేశించబడినది. ఇదియే తీసికొని ఉద్దేశ్యము ఇంకొకటియున్నది. ఇది ప్రజలకు తెలియజేయుట. ఇకముందు విచారణ చేకవే ప్రజాసమితులుగల కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి అధికారమును గూర్చి ఏమియు నిర్ణయించుటలేదు. అనియమును గూర్చి ప్రకటనయే చేయ.

ఈ బిల్లును ఇంగ్లండులో నిర్ణయించు విషయమును ఇంగ్లండులోని చర్య అంగీకరించినది.

ఈ అభయశాసనము మంత్రులచర్యను సమర్థించుటకు లోబడ వలెనుటతో సంబంధము లేదు. ఇకముందు మంత్రుల అధికారమునుగూడ ఇట్టివిషయ నిర్ణయించవలె నని మంత్రులచర్య వారును, వేరొకవర్గము చేసిన కార్యచర్యయు గూర్చి యూనియన్లు లండన్ నుండి నివాళి తెలిపినవి. లండన్ నుండి నివాళి తెలిపినవి. లండన్ నుండి నివాళి తెలిపినవి.

శాశ్వతాశ్రయము తీసికొనకు విచారించవలె నని మంత్రులచర్యవారిని. ఈపుంజన అనునది అలసత్వముచేతనే విచారించవలె.

అభయశాసనము ఏమిలు చర్యలకే గాని నిలలు కర్మకారములకు కల్పించవలె సరకును కార్యకర్తలను చేసవలె.

ఈజిప్టు పరిసరములు

సైనిక శాసనము తొలగించు విషయము

లండన్, మే 17:—సైనిక శాసనము తీసివేయుటకు

అభయశాసన మువలెనుట తీసివేయుట. త్వరలోనే అభయశాసనమును తీసివేయుట అని బరిగెడుట. ఈజిప్టు ప్రభుత్వము ఈజిప్టు ప్రజల హక్కులనుగూర్చియు ఇకముందు పాపముగాని పాపము చర్యలను సమర్థించుట రానియుటకు ఏలగుననియు కామస్స సభలో తెలిపినది.

వారోవిస్కాహత్య

కాలోవిస్కాహా కేసు వెంట ఇంకా కమ్యూనిస్టులు చాలమంది నడలిరి.

సింహాశ్రమ రాజ్యాంగ విధానము

ప్రజాస్వాతంత్ర్యభావమును అభ్యర్థించునట్లు సంతకము చేసినవారికి మిగిలిన అసలు బాధి, ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యము తొలగించవలయు నను ఈ కాలమున ఇట్టి పురోగతికి కట్టు రాజ్యాంగ విధానమును సింహాశ్రమ ప్రజలపట్టుట అను మంజురము చేసినట్లుగాడు కామస్ససభలో ఖండించిరి.

ఇండియాలో సైనిక పాఠశాలలు

సార్యభూముని ప్రీతి

కేలు, బలంధరులలో రాయల్ భారత సైనిక పాఠశాలలు పట్ల సార్యభూమును తన సంతకమును తెలియజేసినది తెలియుచున్నది.

సామీప్య ప్రాచ్యసమావేశము

అనుకూలపరిణామము చూపెను

లండన్ మే 17:—కాన్ఫరెన్స్లోని ముఖ్యుడు ప్రజల శ్రమలనుండి తెలిపిన భయభరమును సమాచారమును విరాధారములనియు లాభనకరమైన కృతకారములు క్రమమున 'తెలుత పో' విధమున పుట్టగడిలో బహుమతినియు అందుకట్టికి కట్టసమర్థులైన ప్రజలను పరిష్కార మగుచున్నవనియు ప్రజలకు వ్యతిరేకమైనదియు తెలుపుచున్నాడు.

మాంతుగు

ప్రజల ఇండియానుగ్రహి మాంతుగుగారు రాజకీయములను త్యజించి భారత్ జోమలోగేనుల వర్గములో చేరుచున్నారని తెలియుచున్నది.

రూర ఆక్రమణ

అధికవిషయము

ప్రధానమంత్రి ఉత్సాహము

లండన్, మే 18:—రూర ఆక్రమణ అధికరూరముగ అనుకూలముగ నేయున్నది. పోయింకేరుగాడు తెలియజేసిరి. ఇకముందు ఆక్రమణకర్తయైన అజాదు మహాసేన-విప్లవ-రాజ్యమును చూసి. పూర్వ, పూర్వ కష్టములు ఇప్పుడు ఎక్కువగా కలిగియున్నది. ఇకముందు పరిపాలనమునాడు స్వయం సహాయముమీదనే ఆధారపడి యున్నది. దీని అచాయము తీసికొనిపోవుచున్నది. అదేపులు నూడ వంది అచాయము నిచ్చుచున్నది. భూమిలకు పరిపాలన మిగులుచున్నది. పరిస్థితులు ఇంకను బాగుపడును. అందుచే పరామలు రూరలో ఇష్టముకల్గి సంతకములు ఉండుటకు ఉత్తేజపడినది. పూర్వము తమవిధిని గొప్పచేర్చు సంతకరకు పరామలు తమ ప్రతిజ్ఞను పడవ రని ఇకపరామలను తెలుగట్టు వారిచేతనే చర్యలు తెలుగట్టు కమిషన్ వారు తీసికొనుచున్నారని తెలియుచున్నది.

విరిష్ట ప్రవాసీలు

విరిష్ట ప్రవాసీలు 100 మంది. ఇందులో శ్రీలు గూడ కలరు. ఇంగ్లాండుకు గొంపోవడిరి. వీరినందరిని విడుదలచేసవలె తెలియుచున్నది. ఇందులో కొందరు మరల అరెస్టుచేయబడిరిని తెలియుచున్నది.

జర్మను గూఢచారి

రెండుగురు నివాసములు మారములో నున్నది. దీనికి కోస్తాకు సంబంధమువారిని రహస్యమును సంబంధమున్నది ఒకవ్యాపారమును విచారణసయమున తెలియజేసెను. ఇకముందు జర్మనీ క్రమశ్రమ జర్మనీ సైనిక గుట్టులను తెలియజేసి నందు లకు విచారించబడుచున్నాడు. కోల్ నుండి (విరిష్ట అధికారి) ప్రజలము కలుగ చేసికొనెను నేరము వారోవిస్కాహి. 9 నెలల కేసును విధించిరి.

చీవాదాంగలు

చీవాదాంగులచర్యలను చూడవలెను జర్మనీ నుండి కొన్నిరి. ఇకర చీవాదాంగులచర్యలతో చేరుటకు ప్రయత్నించ ప్రయత్నములు తీసికొని వారోవిస్కాహి.

క్రమ సేరమును మరల విచారించవలయు నని కోరిరిని యు కత్త దేశాధిపతి మరల విచారణ జరుగుననియు తెలియుచున్నది.

క్రమ సేరములో అవరాధము విధించిన వారలో ఇద్దరు జరిమానా నీయించుటచే వారిద్దరూ నన్న సామాను (వెంచి వైవిధ్యము గొంపోయిని తెలియుచున్నది.

మగా నాకమీద పై ప సోకినది తెలియుచున్నది.

దమాస్సుములో ముస్లింకాలిగన్ జరుపు నుద్దేశ్యము అంగోలాపత్రికల కంఠమాత్రము ఇష్టములేదు. ఈజిప్టుకుర్కీని బాధించ దనుచున్నది.

ద్రౌపది, తెలుబండిని నడుపువాడు చుట్టుకొను తెలివి క నందుటచే తెలుబండి ప్రమాదమును బ్రుకెల్సులో తప్పించ కట్టెను.

కార్మికావ ప్రభుత్వ 398325 పానుల విలువగల అస్తిని భార్యపేరుల వ్రాసి ఇచ్చెను.

సిరియాపరిపాదులలో రుక్మిణిపేరల కేంద్రీకరణమును గూర్చి తమస్థు లిచ్చిన ప్రకృతికము సంకృతిక లేనందున మరల కొన్ని విచారణలను పరామలు తెలియజేయగోరిరి.

బ్రిటిషును విషయములో తేలిక కావ్యాధికి అధికారము కొంతవరకు తగ్గని నిర్ధారణయైనది. ఈ అధికారమును తేలిక కావ్యాధికి కలుగ జేయుటకు ప్రత్యేకముగ ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడును.

ఈ విషయము ప్రభువుల సభలో చర్చించ అయ్యిరి, నిరాకరించబడినది.

విచారణలేయే ఎవరిని అరెస్టుచేయరాదని గా గా రిరి.

(వెంచి వైవిధ్యము (కలదు) సైక్లమును విడిచిపోవునటుల ప్రోత్సహించునట్లు చేరముమీద పోయిపోగారిని పరామలు అరెస్టు చేసిరి. సైనిక శాస్త్రమునుపాడు విచారించెదరు. అంగోలా తలపున పోయిపోగారిని విడుదలచేయవలెనని గోరిరి. కాని పరామలు నిరాకరించిరి

బోడి లైటు

చీమసామానులకల

చెదలు పట్టుకుండ అటంక పడుటకు యెటు చరిత కాలమునండి కనీది. చెందిన లైటుల వ్రాసెను
BEST & Co., Ltd.
Post Box No 63, MADRAS.

నిరాపరిశ్రమ

ఈమాత్రగ్రంథమునందు వ్రాసెరాలు, పాన్ లెన్ సిరలు, రంకులసిరాలు, అమృతాటకలు మొదలగునవి ప్రధము లసిరాలు చేతుమార్చుటలు విశ్రుముగా తెలుపబడినది. దీనిసహాయమున విశేషభర ముర్తింపవచ్చును. వెల 0-12.0 మాత్రమే.

శ్రీ వైష్ణవముద్రాక్షరశాల

వెంటపాడు, కృష్ణాజిల్లా.

వేలము అమ్మకము

హైకోర్టు, మద్రాసు

సి. ఎస్. నెం 196/1921

వాదులు:—రావుపాపెయ్యి, పి. ఎమ్. పి. ముత్తయ్య చెట్టియార్.

VS

ప్రతివాదులు:—టి. ఆర్. సదాశివ టాకరు, ఇకరలు. ఈదిగురు వికరముగా తెలుపబడిన అమ్మలను కోర్టువారి చే 26-4-22 తేదిన వారోవిస్కాహి డిక్రి ననుకొని హైకోర్టు అఫీషియల్ రెఫరీగారు ఈదిగురు తెలుపబడిన తార్ఖులందు అయాఫులములందు బహిరంగవేలము చేసి విక్రయించును.

21-5-1923 సోమవారం సాయంత్రము 5 గంటలకు లాటునెం 1 రు.

మద్రాసు, వెదుకాయకపేట, తోకసింగం వీధిలోనుండు నెం 4 రు స్వహాను, కేల 22-5-1923 మంగళవారం మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు లాటునెం 2 రు.

వెంగల్పట్టుజిల్లా, పాన్వేరెలాలాకాకు చేరిన నెం 29 రు ఏకభోగం మిరాక్రమం నూరప్పట్టు గ్రామచారడీదర్ద వేలము చేసి విక్రయించబడును.

28-5-1923 తేదీ బుధవారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు లాటునెంబరలు 3 నుండి 9 రకు, ఏరగా మంత మామిడితోపు, మామిడితోపు, మేల్ కంకల్ భూములు, కణ క్కన్, మనియం, నదుకంకల్ భూములు, యినుకభూమి, నెక్కన్ జేరిలోనున్న క రణ ము వజియము భూములు, నెక్కన్ దరమ్ గ్రామములో నున్న వైతాలాకాభూములు, జగన్నాధపురములో నున్న భూములు, తోపు మొదలగునవి గ్రామచారడీదర్ద వేలముచేసి విక్రయించబడును.

25-5-1923 వ తేదీ శుక్రవారము లాటునెంబరలు 10 11 ఏరగా పోలాల గ్రామములో నున్న స్వహానులు, బంగళాలు, తోటలు, భూములు మొదలగునవి గ్రామచారడీదర్ద విక్రయించబడును.

ఈ ప్రకటనపత్రికములు కావలసినవారు హైకోర్టు అఫీషియల్ రెఫరీగారికిగాని, మద్రాసు హైకోర్టులో నెం 87 రు కిక్కిరిగిగాని వ్రాసి తెలియజేయవచ్చును.

మద్రాసు } ఎమ్. సుబ్బరాయు అయ్యంగుర్, 17-4-23 } వాడుల కట్టిట.

9, బ్రాహ్మ, మద్రాసు.

స్వరాజ్య పతాక రక్షణము

సాగరపురంలో గాంధీమహాత్ముని శివోద్యమ ప్రతీకము
నిన్నటి (18 వ తేదీ) దినము సాగరపురంలో కొంత
మూలగా గడచినది. ఉదయము 11 గంటలకు, మధ్యాహ్నము 1 1/2
కు రాత్రి 7 1/2 కు మూడు రోజులకు రక్షణకు వలసిన వస్తువులు
12 గంటల పాటు నిన్ను కత్తిరించుచు వుండిరి 12 గంటల
అంతకు పైకి.

17 వ తేదీన అరెస్టు చేయబడిన మొదటి టిప్పు కలెక్టరు
లోను వామదేవ రావువారికి, రామచంద్ర గజపతి శ్రీర
సాగర గురురావు (హిందూమతము) అనువాద్యము తమిళం
కోరి గాన కారి నందరిని వెంటనే విడిచివేసిరి (అ.వెను)

గజరావు రాష్ట్రీయ కాలగ్రెనుకార్యసంఘసభ
అరెస్టు చేయబడిన రాష్ట్రీయ స్థాయిసంఘసభలో చర్చించు
కుటటుకు కార్యసంఘసభవారు కొన్ని తీర్మానముల నామో
దించిరి.

“సాగరపురంలో ప్రారంభించిన కత్తిరించు ప్రమాదము
నీసంఘమువారు మనః పూర్వకముగా నామోదించు చున్నారు.
గుజరాతునుండి వలసవలసిన సాగరపుర పంపకతెని రాష్ట్రీ
యసంఘమువారిని కొడుచున్నారు.

స్వరాజ్య పతాకము వారి కాగ్రహము
కలిగింపబడిన వారిలో సంఘము కలగకుండా
కానకసభలను బహిష్కరించుటకు రాష్ట్రీయసంఘమువారు
తగినవిధములు చేయవలెను.

రాష్ట్రీయమునందు కొన్ని ప్రత్యేకములలో నిర్మాణ
విధానములను పూర్తిచేయవలెను. అందులకు ప్రచారములను
కాగ్రహణములకు పంపి గట్టిపట్టుతో ప్రచారముచేయ
వలెను. ఆ ప్రచారమును స్వయంగా పరిశీలించుట కొక ఉపసం
ఘము నేర్పరచవలెను.

తేజమునందరినూ పెద్దపట్టిన కానకసంఘమును ప్రారం
భించుటకు పరిశీలించుట అనుమతముగాలేవు గాని కాగ్రహణ
నిర్మాణ విధానములనుగూడ ప్రభుత్వమువారు నిరోధమును
కలిగించుచుండ కాగ్రహణ వారిక నుపేక్షించగూడదు” అను
తీర్మానము లామోదించబడిన.

ఉత్సాహమునుగూర్చి కానకసంఘమును
ప్రారంభించు వలెను

“రాజప్రతినిధి ఉత్సాహము మెచ్చించుట అసహాయో
క్త్యమునై యుద్ధమును ప్రకటించుటయే. బానిసలుజిల్లాలో
మృతకాలు గ్రామమువారు స్వేచ్ఛయొగముకొరకు చిరకాల
మునుండి ఉత్సాహము చున్నారు. అట్టివో నిపుడందుకు వారి
వైఖరియు, తుపాకులను గట్టుటయేమొదటివాడి. గాన
మనము ఉత్సాహము ఉత్తరము, పునలలంఘించిననే
అందులకు సరియైన ప్రత్యుత్తరము ని
చ్చిన వారముగురుము. కానకసంఘము నేడుగాదు తేదీన
వో ఆ ఉత్సాహము కానేరదు. అసహాయోద్ధ్యమము పూర్తి
గా ముగియును గాన కానకసంఘము దీక్షాక్షులగు భారత
కాగ్రహణ సుసభ్యులందరూ భూమియిలో 25 వ తేదీన
జరుగు భారత కాగ్రహణసభకు ముఖ్యముగా రావలెను”
తేజ కలరాష్ట్రీ కాగ్రహణ సభాభ్యుదయముగానుండిన భార
తయుగానుగొక బహిష్కరణభావ (పకటి.విరి (అ.వెను)

కానకసభ్యుల రాజీనామాలు
నూతన ఎన్నికలు

నిన్ను మే 18 :— హెచ్. ఎ. సామ్యు, కె. మల్లా,
ఎ. వి. వి. అయ్యులుగార్లు భారతకానకసభ్యులకు రాజీ
నామా నొసగిరి.

విజయపురా జమిందారు ప్రతినిధియగు కె. సి.
చౌదరిగారు రాజీనామా నొసగుటచే వారిసోమన భారతకా
నకసభ సభ్యత్వమునకు ఎన్నికల జరుగవలెనని యుత్తర్యతేయ
చేసెను. అలీ మరాదు ఖాన్ అబ్దుల్ యూసుఫ్, కానకసభ
కు ఎన్నుకొనబడుటకుగాని నియోజి. పండుకుటగాని అనర్హ
తను నిషేధము రద్దచేయవలెను.

సిపాయి, పోలీసుల కొట్లాట

తెలంగాణ. మే 18 :— కటికపాటిగూడకును సావరు
కుటటులమునందలి సిపాయిలకును జరిగినకలహము సందర్భమున
సిపాయిలపై చేయబడిన విచారణ జరుగుచున్నది.

నైజాముగారి వివాహము

నిర్వాహకుడు 18 మే :— ప్రాధికారము నైజాము
గారు “ఎడ్” కందుగ నందర్భమున నవాబు కల్ హిద్ ఉల్
ముల్క్ గారి చిన్నకుమార్తెను వివాహమాడిరి. కొంత రాజనగరు
నందు వివాహముచేయవలయు జరిగెను.

యానాంగియంగు సమ్మె

రంగూను 18 మే :— యానాంగియంగు నూనె గనులందు
బర్మాకార్యులలో ఖరీదాగము తిరిగి సమ్మెకట్టిరి. కారణము
అదెంతవలెను. కంపెనీవారు కొంతమందిని పోషించి తొలగించి
కందులకు పట్టుచేసినట్లు చెలియుచున్నది. కార్యుసంఘము
వారి 18 వ తేదీన సమావేశమై, ఆసంఘమువారి యనువతి
లేకయే, నూనెగనులందు పనిచేయువారెవ్వరును తొలగించరా
దని తీర్మానించిరి. మిగిలిన ప్రత్యేకములందు పని మామూలుగానే
సాగుచున్నది.

సామ్రాజ్యవస్తు ప్రదర్శనము

భారతీయ కమిషనరు సంచారము

అక్కి 18 మే :— ఇటీవల సామ్రాజ్య ప్రదర్శనసందర్భ
మున భారతీయవిభాగమునకు కమిషనరుగ నియమింపబడిన
డి. బి. టి. విజయరావుకాచార్యులుగారు నయ్య క్రమగణాల
యందు వస్తువుల పరిశీలించుచు గతగురువారమున కాశీనగరము
నకు జరిగిరి. కాశీకుమారాజుగారిని దర్శించి ప్రసంగింపగా తమ
సంస్థానమునకు, ప్రదర్శనమునందు ప్రత్యేకస్థానము నేర్పాటు
చేయుటకు వారునిశ్చయించుకొనిరి. తరువాత ఆచారిగారు
అక్కికుజరుదించి, నయ్య క్రమగణాలవస్తుప్రదర్శన అభ్యుత్సా
హమునాన్నింగుగారిలోను ఇతరులలోను సంప్రదించిరి. ఈసందర్భ
మున నీరావ్యమువారు ముందంజవేయచున్నందుల కభినం
దించిరి.

నయ్య క్రమగణాలయంతులు

“లిడరు” పత్రిక వ్యాఖ్యానము

అలహాబాదు మే 18 :— నయ్య క్రమగణాల ప్రభు
నందలి మంత్రులనియోజనములను గురించి “లిడరు” ఇట్లు వ్రా
సెను. వీరికి రాజకీయజీవితానుభవము తక్కువ, ప్రజాపయోగము
స్వచ్ఛము కుదరదు. కానకసభయందు దర్శనకర్తారూపాన
కరాణముల భాగమువారు. ఎప్పుడైన గోరినప్పుడు, కట్ నిలి
యము మారిన గారికి నలహానొసగుటకు ఇట్టివారే మంచివర్తక
గలవారు.

నెటాలు భారతీయులయిబ్బందలు

లై సెన్సు, భూమిచట్టములను గూర్చి శ్రేణువులలో
నున్న మంత్రులలో విస్తరించుటకు వెల్లిన క్షేత్రములు మరలి
వచ్చిరి. మేము తెలిసినసంగతులను గవర్నరుజనరలుకును మం
త్రులకును తెలిపెదనని ఆతడు చెప్పెను. నెటాలు ప్రభుత్వసభ్యు
లను సంతుష్టిపరచుటకు దోతనమునా రావట్టుముల నామో
దించుననియే తోచుచున్నది. అని నెటాలు భారతీయకాంగ్రె
సుకార్యదర్శి తంతివార్తనంపెను. (అ.వెను)

గోదావరి కృష్ణాజిల్లాల శెట్టిబలిజసంఘము

శెట్టిబలిజ సోదరులకును, సుభాభిమానులకు విజ్ఞాపన
శెట్టిబలిజ సంఘముయొక్క తృతీయవార్షికసభ యా
సంగి రం జూలై 29 వ తేదీన జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది.
కావలసిన సభ్యుల కాలోచనవిమర్శన ముందుగ తెలియజేయుట
కుగాను తత్సభయందు తాము ప్రవేశపెట్టబోవు తీర్మానముల
ని నెలాభిమానముగా కార్యస్థానమునకు చేరవలగునకు పంపింపవలెనని
ను. కార్యస్థానము బోధనకు.

అల్లసాని } గుబ్బలరామన్న
15-5-23 } గారకు కార్యదర్శి.

JABAKUSAM OIL

The Most Renowned and Efficacious Hair Oil in the Whole World

జబకుసుమ తైలము

ప్రపంచములో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినట్టియు,
అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చునట్టియు
వాసన తైలము.

C. K. SEN & Co. Ltd.,
29, COLOOTOLO STREET,
CALCUTTA.

Telegrams : "Physician."
Telephone : 2715, CALCUTTA.

Rao's Advertising Agency,
CALCUTTA & MADRAS.

రుధిరోద్ధరి సం||రం ఆదిక జే వ్రమాన శు|| ౪, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

ఈక్రింది గ్రంథములు మా కార్యాలయము నకు విమర్శనార్థము పంపిన గ్రంథకర్తలకును గ్రంథ ప్రకాశకులకును కృతజ్ఞతఁ జూపుచున్నారము. — సంపాదకుడు.

రాఘవేంద్రశతకము:—ఇ య య ది మిక్కిలిసేని కృష్ణమనాయుడుగారు రచించిరి. గ్రంథకర్తగారి కియ్యది ప్రథమప్రయత్నమైనను నీతిబోధకములగు భావములతో సులభతైలిని పద్యము లల్ల బడినవి. గ్రంథ ప్రాశస్త్యమునుగూర్చియు రచనా విధానమునుగూర్చియు పీఠికయందు వ్రాయబడియున్నది గాన నావిషయమై వ్రాయమానితిమి. వలయువారు మిక్కిలి సేని - కృష్ణమనాయుడు గారికి నెడంబరము, కనకమృగత్రం పోట్లు, చిత్రారుజిల్లా, అని వ్రాయవలయును.

తిలకశతకము:—గ్రంథకర్తలు బాలకవిభానుని శతావధాని, దోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారు. ఇ య య ది తీర్తివిశిష్టలయిన భోకమాల్య బాలగంగాధర తిలకమహాశయుని లోకోత్తరచరిత్రను ప్రశంసించునట్టిశతకము. ఇదివఱకు మన ఆంధ్రనాట్యయమునందు గల శతకములలో చాలవఱకు నీతిమత నేదాంతభక్తిపరము లగునట్టివే కలవుగాని రాజీయార్థికములకు సంబంధించిన శతకములు కానరావు. తిలకమహాశయుడు భారతావస్థభివృద్ధికై పాటుపడినధీరడు. అట్టివానిప్రశంసను శతక భాషమున నెలకొల్పుట చాలయుక్తము. కాని బాలకవిగారి శతకరచనము బాలకవిరచనములనే యున్నది.

తైలి కొకపద్యము.

ఈ ముందల పార్వతీసతికి బుట్టె గుమారుడు తాగుమారుడై యిందున పార్వతీసతికి నీవు గుమారుడవైనయందు కా చందముగాని వీరము సాయగుమారుని తిటుమిలినా చందముగాగ మాన్యతిలకా, కలికాలవికారవారకా!

దీనకల్పద్రుమము:—ఇదియును వైవారిచేతనే రచియింపబడినది. ఇప్పటికి రెండు మాడుమాలులు మాచదురులకు పరిచయ మొనర్పబడియున్నవే! ఇందు ఇరువదియేడు పద్యము ములలో దీనకల్పద్రుమా! దీనలేఖద్రుమా! అన్న మఱుటములతో సర్వోత్కృష్టమును సర్వశక్తియు నగుదేవునిస్తుతి కూర్పబడియున్నది. ఇందున్న యొకపద్యము మచ్చన కీయబడుచున్నది. మః పరమై, పండితవంద్యమై, ప్రణవసద్భావ్యహారమై, భావ్యమై, విరగంకాశనివాసభానుర లానీభూతసంధాన మై, భరితామోదమునై, చిదాత్మకమునై, భక్త్యంబునై, యొప్పునీ సిరసత్యప్రతిభక నతింపఁ దరమే? క్రిదీనకల్పద్రుమా!

అష్టావధానాశుకవిత్వప్రదర్శన తదితరపద్యములు:—ఇదియును వైవారిచే. ఇయ్యది అవధానిగారు కా పలిపురమున జరిపిన అష్టావధానసందర్భమును వివరించు నన్ను పుస్తకము. ఇందు వీరోన్మీన పద్యములు సమస్యపూర్వులు మొదలగునవి కూర్పబడియున్నవి. ఈగ్రంథము లన్నియును గ్రంథకర్తగారు దోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారికి కర్పణములు వ్రాసిన దొరకలవు.

భట్టాచార్యుడు

[కల్పితమగు నొక కథ]

చిన్నతనమునండి చదువుపాములకే గొల్లపిల్లలతో బాటు ఇల్లిలు తిరుగుచు వాడవాడలవారి యాద్యవసములకుఁ బాత్రమైన నరనన్న ఇప్పుడు వహాకయై వాఙ్మయధురంధరుడై నవరసరసికుడై ఆకుకవితా సామాన్యమున కేకచ్చత్రాధిపతియై ఆంధ్రులయద్వైతముతోనహ ఒక్కమాటుగా మహాకవి శ్రీమన్నరసింహ భట్టాచార్యులుగా మారిపోయినాడు. ఒక్కపేరు మాత్రమేగాక నన్నగా దారమువలె త్రాణలేకుండ కూలిపోవుచుండెడి ఆతని ఆనాటిశరీరము ఇప్పుడు నూత్నమై ప్రపుష్టమై పెరిగి చూపరుల కొకవిధమగు క్రొత్తందనమును తెచ్చిపెట్టుచున్నది. పీఠిబడిలో విద్యార్థిగనున్న కాలమున బుగ్గులునులివి పచ్చడిపచ్చడియగునట్లు చిడుకగొట్టుటయేగాక, ఎకసక్కిముగా నరసాయ...లూరి నక్కులరాయ అని సాగదీసి కందపద్యంతో కవిత్వం జెప్పిన కంఠం రాజుగారుకూడ నే దతనియెడట బడుటకు జంకుచున్నాడు. పంచకచ్చలు తీర్చికట్టిన గండభేరుండాల దోవలితో కంఠసీమను గంగలేగుకాయలంకేగిల రుద్రాక్షమాలికలతో పగవు పచ్చకాయలను ధరించి కుడిబజమువై మడచివైచి కొనిన గావం చాలోబాటుగ కుండలములు నెలము గునిసియాడ మొగమున పట్టెలుడదీర్చిన భక్తశిఖలు తళతళమనియాడ మంతుమబొట్టుతో నడచి పీఠులవెంబడి కచ్చుచున్న నేదోయతనివైఖరికిని పదియేండ్లక్రితము పంచపంచు అర్ధచంద్రకలను కదిలించుకొనుచు తిరిగిన చిన్న నాటివైఖరికిని వాస్తవికకాంతర మన్నచో నతికయోక్తి కొంచెమైనను లేదు.

భట్టాచార్యుడు యువకుడు, స్వాతంత్ర్య తరంగముల నోలలాడిన విద్యార్థికుడు. ఈయన విద్యాంసుడై యూరిఁ జేసెప్పటినుండి విధివిరామములేకుండ సంఘ సేవచేయ నారంభించినాడు. ఊరిలో గల జాతిభేదమును పోగొట్టుటకును పరస్పరము సహకారము నొనర్చుటకును సంఘము నొకచానిని స్థాపించినాడు. అందుతానే నక్తయై వహాచార్యునికైలో జాతిమతములను గుఱించియును రాజకీయ పరిస్థితులను గుఱించియును చక్కగ బోధింప నారంభించినాడు.

మొదట మొదట యూరిలోనివారు తమకు భట్టాచార్యుడు ఒక వింతమానిషిగ దోచుటచేత కాబోలు గుంపులుగుంపులుగగూడ వచ్చుచుండెడివారు. క్రమేణ గుంపు తగ్గి నిజమును కార్యసాధకులు మాత్రమే ఆతనియొద్దికి రాసాగిరి. ప్రొద్దున లేచిన మొదలు తెల్లవారుదనక కొట్టుకొనుటతోనో తిట్లుకొనుటతోనో కాలక్షేపమునోయ పాలకలారీవాడికి ఇప్పుడు కొన్ని దినముల నుండి భట్టాచార్యుని కృపచేత భారత భాగవత కాలక్షేపములతో ప్రొద్దు గడచుచున్నది. ఎక్కడెక్కడి వార్తాప్రపంచము వతని దయవలన వారికి కరకలామలక మగుచున్నది.

2

క్రొత్తనీరువచ్చి ప్రాతనిరును కొట్టుకొనిపోవు నను సామెత నిజమైనది. భట్టాచార్యుడు ప్రబలములకును కంఠంరాజుగారే పాలకలూరికి బృహస్పతి. ఆయన పీఠిబడియే రెండవ సామ్రాజ్యరచ్చపీఠి. తుడుము మొదలకొని నేవతార్చనవఱకును ఆయనమాట ఫిరంగిగుండు. ఇక వానికి ఆడ్డవచ్చువారు లేరు. కాని భట్టాచార్యుడు చిన్నప్పటినుండి స్థితి మారినది. తెక్కల మాపించుకొనుటతో ఆలోచనల నడగుటతో ఆశ్రయించుటతో ఆధమముపదిమందికి తట్టుకగా లేని యాయన వాకిలి నేడు బావురు మనుచున్నది. పీఠియగునై పిండంధున నిడించిన చుట్టతో గూర్చునియున్న రాజుగారికి విధివిరామములేకుండ మ్రొక్కుబళ్లు

వచ్చెడివిములు పోయి పలిగినను పురుషునను రాని స్థితి వచ్చినది. జనలు లేకయా? కాదు. ప్రజలు ఈరోజులలో భట్టాచార్యుని యింటిచుట్టు మూగుచున్నారు. త్రావ్యముగ పద్యములు చదువు భోరణి చాతుర్యముగ మాటలాడునేర్పు మంచి ముఖలేజనును ఆకర్షణ శక్తి పీనినన్నిటిని మించిన పరోపకారపారిణిత ప్రజల నతనికి వాస్తవదాసులనుగా చేసెనని ప్రక్క గ్రామస్థుల తలంపు. కాని కంఠంరాజుగారి భావముమాత్రమిదికాదు. చేతేతుల భట్టాచార్యుడను వివశ్యతమును తెచ్చిపెట్టుకొంటిని ఆతనియూహ. అయిన నేమి? కంఠ రాజు అంటే సామాన్యదా. కాలాగ్ని రుద్రుడు. ఆయనముందట పదివేలమంది భట్టాచార్యులైనను హూమ్! ఈ విషయమును భట్టాచార్యుడను ఎఱుంగను. స్వాధ్యమునకై పాటుపడినానికే భయముగాని పరార్థమునకై ప్రాణములనైన నీయనున్న నాకు భయమేమి? అని ఆయనకు ధైర్యము కాబోలు.

3

రోజులెప్పుడును ఒకరితగా నడువవు. నిన్నటివల్లెపువ్వు నేడుఉల్లిపువ్వు. లోకమునీతియైయింత. ఎట్లుబయలుదేరినదోకాని “కదలితే పద్యము పెదలితేపద్యము. అయ్య బాబో సంపేస్తాదా కయి కింకట్టి” అని ఊళ్లో ఒక అవావా బయలుదేరింది. గ్రామాధికారినుండి సాధారణులగు కాపులవఱకు ఇట్టిప్రథయే. నిజమెంతో యెవ్వరికిని తెలియవచ్చుటలేదు. “ఎవరోగిట్టిని వాళ్లు - ఆతనిపాడ పనికిరానివాళ్లు - ఈఊడర పెట్టినారేకాని ఆతగాడితో సమానమా” అని ఒకకొంద అనుకొనసాగినారు. ఏమో ఎవరెఱుగుదురు? అడవలయశం వెళ్లివచ్చినాడట! ఆక్కడనుండి మంత్రాలంత్రత్రాలు నేర్చుకొని వచ్చినాడటకావా! లేనిదే ఎందుకు బయలుదేరుతుంది? అని మఱికొందఱు కంకించి నారు. ఏమైనాసరే దుష్టుని మారంగా ఉంచారే అని కాస్త్రమున్నదిగదా. మనలో ఎవరమ్మా ఆతగాడిని పిలవవద్దు. తలవద్దు. రాసీయవద్దు! అని ఇకకొందఱు అందఱు కట్టుకట్టినారు. సరే సంపే సరే అనుకొన్నారు. ఇక నేముంది? గవచివ.

౪

గతానుగతికోలోక:—అన్నార పెద్దలు. భట్టాచారి ఎప్పుటివరనే ఇప్పుడును సంఘ సేవచేయుచున్నాడు. కాని ఆతని నెంచులకో ఊరిలో చాలకుండి చీదరించుకొనుచున్నారు. అందుకు తగ్గింట్టుగానే పాలకలూరిలో పదిరోజులనుండి జనవస్త మాంధమైరి. దినదినమును నలువురైదుగురికి తక్కువలేకుండ చనిపోవుచున్నాడు. చుట్టుపట్టులన్న గ్రామములవారు పాలకలూరి పురుగుంటూ తమ ఊళ్లలోనికి రాసీయకుండ కట్టుకట్టాలు చేసినారు. కూలికో నాలికో పనికో పాటుకో పొరుగువారిని ఆశ్రయింపని పాలకలూరివాడికి జనగడు. కాని ఇప్పుడు చేయదగినపని ఏమున్నది? పనిపాటులు లేకపోవుటయేకాక పాలకలూరి వారికి కడుపులలో ఇంకొకమహాదోశము బయలుదేరింది. ఏమి చేయుటకును తోచుటలేదు. మస్సులకూలిపోవు చున్నారు. వారికి ఆ ఆశేదనముందట నిలచుటకు పీలులేనంతటి దుర్బలస్థితి వచ్చినది. ఒకవారమురోజులు గడచినెరువవత స్థితి మఱితయధ్యాన్నమైన దనుకొన్నారు. ఊరిలోఉన్న ఆబాలగోపాలము పిన్నలు పెద్దలు అందఱును మహావత్సల్య నేపచెట్టుక్రింద రచ్చదీరినారు. అందులో ఒక చిన్నవాడు లేచి—ఊరికి ఇన్నాళ్లకు కిచ్చంగవచ్చాయి. ఆబాపనాయన మూలాన్ని ఈఊడరలో బడి మాడిపోవలసివచ్చింది. మొన్న యారిగాడిపొద కయిత్తెం పెప్పాట్ట. వాళ్లపిల్లలు దీపమెట్టయేళకు తా అన్నాడు. నిన్న నీలాటిరేవులో గొంతుపికే నీలల్లొగూకొని ఊరికైకి పంపకం చిల్లంగిఅన్నమాట! సేపాపుండగా సాకలోళ్లయ్యి నూసి పారిపో యొచ్చింది. ఇల్లాంటింకవో ఉన్నాయి. (ఫీ ఈపాటికి లోగిల్లు, పో అనిఒక ముసలమ్మ అరచింది.) నీకేంటిలేల్లా? మీదబడితే అన్న బగించేవోళ్లము మేమా నవ్వా? కనుక నాయుప్ప

వసంతలేఖలు

౪౭

ప్రియమిత్రమా!

భూదేవి కర్పించినది వాగ్దాన మొనరించిన యుగం... మీమీటంటే ఆదాపనాయని ఎలానా కవలనింటే—అని అన్నాడు.

నా సంగతి ముప్పయ్యేడేళ్లవాడు. మంచి సాహిత్య చిన్నతనంలోనే వంగడేలేం వెళ్లి సంస్కృతం ప్రకరణాలూ అవీ చదివి వచ్చినాడు.

ప్రతిదినము- జాము ప్రాస్తండ్లకే భట్టాచార్యులు లేచి భజన విందును పారాయణము చేయుచు... నాకొక్కడయినా నాకు అచ్చు గానాత్రికాపాసింది అరుణముతో నూర్యము స్కాంచుట నొనర్చి- అటువైపు ఉపాసనముచేప్పి-యింటికివచ్చుచుంటు ఆరికి వాడుకయ్యెను.

జొచ్చినది. ఇట్లుచేపుట వైరాగ్యము కాదు. సుప్రతిది యోగులు బుధులు మహాత్ములు నెందరో దీనిహాస్యమును బెరిసి కొనట కెంతలేసియోలోచనము లొనరించినారు.

ఇంకొకటి చూడుము! పరమేశ్వరుడని భగవంతుడని పరమాత్మ యని పేరులుపెట్టి తలకెందుగఁ దాములాగ్నినారు కదా ప్రజలు! ఎవ్వరివైన నాస్వరూపము - తత్త్వము - వివరము నిందువైన దెలిసినదా?

సీ భగవంతుడు నీకు వేటా. నా భగవంతుడు నాకు వేటా. భగవత్స్వరూపము కిరూప మని కొందఱు, విష్ణురూపమని మఱి కొందఱు- చిదంబరమని కొందఱు- కుంభకూట మని మఱి కొందఱు, యేమిక్రిస్తుద్వారా భగవంతుడు కొందఱు, ముఖ్యప్రాణ మూర్తిమాధ్యస్థమున పరమేశ్వరుడు కొందఱు.

సృష్టికర్త భయంకరమూర్తి. మాంసాశనండు. శత్రుకాన సంహారి. రుద్రమూర్తి. అత్యుమాలాధరుడు. వ్యోమకేళిండు కావున నాకాశగంగ - యాతని జటాజూటనుగ గగనమున వియ్యగ్మయై, ఆకాశమున కంటియున్న హిమవన్నగము వైకి దిగి వియ్యగ్గం (Milky way) జలరూపమున- మంచుగడ్డల రూపమున భయంకరధ్వజులతోఁ గ్రొదిలి భోరన శబ్దము లొనరించుచు సంతరాశమున కుంకి భూగామయై, యందునలఁ ద్రిపథయైనది యిది యీ సృష్టియందలి సుహృద్స్వరూపమున- నాశన తత్త్వమున- భయంకరమైనది కావున రుద్రస్వరూపముగఁ దలంచి, సాకారముగ నొనర్చుచు, భజించి ముక్తుల కాదలంచిరి. కాని శంకరుని విశేషణముల కవసరమైనాముల సార్థకముగఁ బరిచినవా రారూపకల్పనము కేవలకల్పన మనియు- మానవబుద్ధి జనితమగు స్వరూపమనియు, భావసంబంధమైన చిత్తును (abstract) సత్తుగా (concrete) నొనరించిన స్వరూపభేదమే శంకరమూర్తియనియు గ్రహింపకపోరు.

ఎవరులైనా చారే పుణ్యము సంపాదించుటకు కలగఁ ద్రోక్కుచుండు పరిమితమైన పుష్కరిణి పంటమై పోవుచున్నట్లే, మానవులు భగవద్విచారణ క్రోధివాని కసాధ్య మగు కట్టు కలగఁ ద్రోక్కు పరిమితమైన పాపము! ఇన్ని కేలవరములు-

తీర్థపు సరదా

[కవికొండల - వెంకటరావు గారు]

(గీ తి క.)

- ౧ ఎందు కీ మూటమీటపు - ఎవరిమీదనో పడతి? ముందు తీర్థములోన - పూజించుచీగ కొంట పడపడ పడవెక్కు - పాటువేళ దప్పునట- ఎం. ౨. అందగాడ అలాగునే - ఆనవెట్టి తీసికొని పాలకొల్లునంతలోన - నీలివీర కొండనంటి నడిపించినావు నీవు - వడివడి కాల్యగట్టె- ఎం. ౩. వెరవలి లాకుకాడ - తగిలె దానీ ముండమొయ్య రహదారి వెద్దపడవ - రాతి రాగుదా మటుంటె, కడువడి నడుస్తునంటి - కాస్తలెక్క చేసుకుంటి- ఎం. ౪. నీటుకాడ పోనీకానీ - మారుతేరు సత్రములూ మంచిమాట జేసికొన - మనలివామలేద నిన్న ప్రాయ్యరాజుకీ నాకట్లు - పోయినా మాతాడవైతి -ఎం. ౫. రాతిల్ల దారిపొడవు - రవణి నడచి యలసిలేమొ వెనుకొండ కేపుదలన - పూటకూటి యిల్లుంటె కూరతేరై యూరిలో - కూడువడి కడుదునంటి-ఎం. ౬. వన్నె కాడ! మాయమాట-తిరుగు "జటక" నలుగురెక్కు అయిననేను ఆరునీవని - అందులోనె యరుమమంచు ముప్పతిప్పలు వెట్టినావు-చెప్పకొన్న సిగ్గు సిగ్గు-ఎం. ౭. సాగరాల జల్లలాట - సరిగంగ స్నానమాడ వేగువేళ వేడుకనవె - వేగపోవలయు ననవె రవలబండి మువలగట్టం - చిటికవోవ తలపుకొనవె- ఎం. ౮. సాగనుకాడ! నన్ను జూడు - ఆవ లంతర్వేది జూడు పోటువేళ తొట్టిపడవ - దాటబెట్టు సామి వెండ్లి తొట్టిపడవ వద్దు వద్దు - గట్టికూతకూసె నెదియో-ఎం. ౯. కూత విన్న గుండెదెరు - మారుచున్న కంటి కదరు నావ మాటలాడినాను - నాకెముగ తెరచావోవు తప్పదా? టిక్కెట్టులేస్త - లెటువెలుగు నుండువస్త-ఎం. ౧౦. స్త్రీమరెక్క చీర లేదు - నావ నెక్క తీవి లేదు తీర్థమున కేతీరువచ్చు - తెరవల ననలెను గాని- లెటుచాయ వెలుజార - వెన్నెల నవ్వెదవ రాజి- ఎం.

ఇన్నిలక్షలగ్రంథములు- ఇంతమంది మహాత్ములు- ధర్మ మేదో- అధర్మమేదో- పుణ్యమేదో- పాపమేదో- దొంగతనమేదో- దొరతనమేదో- కర్తవ్యమేదో- నిర్ణయించినారా? నిర్ణయించినవే పరమసత్యము లనగలమా? ఏమిమాయ!!

దీని కొక తెన్ను- ఒక మార్గము- ఒక దారి- ఒక బాట- ఒక పంథ యున్నట్లు తోచెడు. ఇంతవఱ కెందులకయ్యా! దారి యను శబ్దమున కర్థము వ్రాయుచు మాపితాపురపుర బండకులు (=మార్గము) అని యర్థము వ్రాయుచున్నారు కదా! ఈ శబ్దమున కిన్ని యర్థము లెందులకయ్యా! ఒక్కశబ్దము చాలదా? ఇన్ని పర్యాయ పదము లెందులకు వచ్చినవయ్యా!

వీని నన్నింటిని వెదకి గ్రంథస్థ మొనరించి, శాశ్వతత్వ మాపాదించుట కింతగోల యెందులకయ్యా?

అనవసరముగా మతభేదములు కలిగివి. అందు విభేదములైన నన్నవి. ఏది సత్యమో చెప్పలేము. కాని దారియనగా మార్గము అని మన కవి సమాసార్థకపదము అని స్పష్టముగాఁ దెలియుచుండగా "తెన్ను బాట పంథ" అంటూ లక్షపర్యాయ పదము లెందుకు సృష్టించాలయ్యా? సృష్టించారయ్యా! బుద్ధితక్కువచేసో- తద్భవతత్వమన్న వేళముచేరినో- ఒక్కమాట కే వెక్కుపడదులు పుట్టినవయ్యా- వచ్చినవయ్యా- వానిని తిండి లేకుండఁ జచ్చునట్లు విడిచిపెట్టక, శానినన్నింటిని పండితులేరి, రాజులు పోషించి, కంపాజట్ల కూర్చి, యాత్రములుగుద్ది, బైఁద్రు కట్టి ఖరీదుపెట్టి, యీవెదమనవసరపు కార్యమును సం తరించుట యెందులకయ్యా? వీని కారణములు తెలియునా?

ఈ సృష్టితత్త్వములో నెన్నియో రహస్యము లున్నవి. అవి యెంత గూఢములో- యివి యంత యగాధములు కాక యుండునా! అగియుండునా? అయియుండునా?

మిత్రమా! సృష్టితత్త్వవిచారణము నుద కీలేఖలో నీవిధముగఁ జరిగిమించినది. వ్రాయఁదలంచినది వ్రాయలేక పోయిరిని కాఁబోలు.

అనుచు ముంచుము. నీ యనుంగు మిత్రుడు, -వసంతుడు.

కాళిదాసు-భవభూతి.

2

2 పాత్రపోషణము—దవ్యంతుడు

సెనుకటి వ్యాసము నందు మహాభారతపు దువ్యంతుడు లంపటు డనియు మిథ్యావాని యనియును రూపించితిమి. అయినందు గుణవైభవ్య మేదియు గాన రాదు. రాజసామాన్యము నందు ప్రతిభాసమానము లగు మృగయాశీలత—కామ సహిష్ణుత—రణ శస్త్రవైశారద్యము మున్నగు గుణములు తప్ప రఘురాజు నందు వలె లోకాతీతయి యగు దిగ్విజయము గాని ఆర్జునునియందు వలె ఏకవీరత్వము గాని భీష్మనందు వలె దుష్కర ప్రతిభా నిర్వహణము గాని ధర్మజ్ఞాని యందు వలె సత్ప్రతిత్వముగాని కర్ణుని యందు వలె దానశూరత గాని ఇంకను ఇట్టిదగు ఇతరవైభవ్యముగాని ఇతని యందు గానరాదు. అనగా సాధారణముగా రాజుల కుండెడి ఏవో కొన్నిగుణము లితని యందును ఉన్న వనట.

కాని కాళిదాసు తన నాటకమునందు దువ్యంతు నత్యుచ్చయతకు కొని పోయినాడు. దిద్ది తీర్చి నాడు. కాని నిశ్చయముగా అతని లోకములను తప్పింప జాలక పోయినాడు. దువ్యంతుని వర్ణించుటలో కాళిదాసు అతనికి దృఢకాయతన చక్కగా వర్ణించగలిగాడు—ఒక ఉదాహరణము.

శ్లో. అనశత ధన్వంతరీసాధులన క్రూరకర్మా రవి కిరణ సహిష్ణు స్సేద్యుడ లేకై రభిన్నః
అపచిత మపి గాత్రం వ్యాఘ్ర తత్వా దలక్ష్యం
గిరిచర ఇవనాగః ప్రాణ సారం విభర్తి

కాని దువ్యంతు నిట్టి లోకాతీతు డగు దృఢకాయునిగ వర్ణించి నందులకు ఫలముగా ఏమి మహాపరాకరణమును జ్ఞాత్రమును అయినకనఁజాలివాడు? ఏమియులేదు. వేటలేదా యనియందురు గాబోలు. నిజమే యున్నది. కాని అది భూతక మృగక్షణజాత్యముగా గాక—భీతిహరిణములను మఱితో భయపెట్టుట కుపయోగించినది. అటవీశలద్వారా కాళిదాసు మృగయ యందు గల గుణములను—మేదశ్చేద్యశ్చోదరం—అను శ్లోకమునందు వర్ణింపజేసి నాడు. కాని ఈ మాత్రపు లాభములు ఇతర వ్యాయామములవలన గూడ నొసగుడగలవు. తరువాతి కాళిదాసు దువ్యంతుని రాక్షస బాధ సుఖమింప జేయుటకు కన్యాశ్రమమునఁ బ్రవేశపెట్టినాడు. కాని ఇది యొక వ్యాజ్యము. నిజమునకు దువ్యంతుడ చచ్చట బ్రవేశించి యుండుటకు విచారముడు చెప్పినట్లు—ఇదియొక సమయము అనుకూలించినచో గాని వేఱుగాదు. ఎఱ్ఱనశేమి ఏదో తలఁచియున్నది - మహాదంబరముతో—భోభో స్తవస్వినః మాభైస్త మాభైస్త. అయమహ మాగత ఏక—అని దువ్యంతుని చెబి జెప్పించినాడు. కాని ఈ ఆదంబరము కారదాంబు దాడంబరమే యొనది. ఇక్కడే కాదు. నాటకమునంతను తిరుగ వేసి గాలించినను గూడ నీయన శూరత్వ ప్రదర్శక మగు నొక్కముక్కయైన గాన్పించదు. ఇంకను స ప్రమాంకమునందు ఈయన దానవసంహారము నొనర్చి స్వర్గమునండి మఱి వచ్చుచున్నట్లు చెప్పబడి యున్నది. కాని అసందర్భముననే మాతలిపల్లిన ఈక్రింది వాక్యముల వలన దువ్యంతునికి ఇదివఱకున్న గౌరవముగూడ పోగొట్టినట్లు లున్నది.

శ్లో. సఖ్యస్తే నకల కిత క్రతో రవధ్యః
తస్య త్వం రణిణిని స్మృతో నిహంతా
ఉచ్ఛేత్తుం ప్రభవతి యన్న సప్తపతిః
తన్నైకం తమిర మహాకోశీ చంద్రః
నిజమునకు ఈ శాసనపుడు ఇంద్రునికి వధింప వీలు లేనంతటి వాడు కాడు. మఱియును మాతలి ప్రయోగించిన విశేషణముల వలననే ఇంద్రుడు విక్రమమున హర్యతుల్యు డనియును దువ్యంతుడు చంద్రతుల్యు డనియును తెలియుచు లాభవమును నూచించుచున్నది.

అయితే దువ్యంతుని యందు ఎన్న దగిన గుణ మింకొక్కటి గలదనియును అయిన సర్వతా ధర్మ సీమానుపాలకు డనియును చెప్ప బూనెద శమో కాని అగుణము భారత మ్నమునందలి శామోత్రమునం దెల్ల గలదు. వీని యన్నిటి కేమిగాని—ధర్మ సీమాను పాలకుడగు దువ్యంతు నిట్టివాడు—పవిత్రమగు ఋష్యాశ్రమమునఁ బ్రవేశించి—అచ్చటి ఋషికన్యకను కామించి—చేసినభువనకార్యము మాత్రము—కవికులగుభవుయొక్క గౌరవమును ఇనుమడింప జేయునుగాదా! ఇంక నొక చిత్రము ఇంటి యొద్ద నుండి తల్లి—వ్రత నిర్వహిస్తా—దువ్యంతుని బిల్వం బంచినది. కాని దువ్యంతుఁ డేమి చేసినాడో చూచితరా?—

సఖ! మాధవ్య! త్వమ ప్యంబాభిః పుత్ర ఇవ గృహీతః—
అని మెల్లగా అతని దిగుకులికి తాను తపోవన రక్షణార్థ మని తప్పు కొనుచున్నాడు. అహ! ఈ వర్తనము తపోవన రక్షణార్థమా? భక్తిజాత్యమా? ఇంత మాత్రమేనా?
శ్లో. క్వవయం క్వవకోతు మన్యమా,
మృగకాదై స్సహ వర్ధితో జనః
పరిహాస విజల్పితం గభే

హమాథే న నగృహ్యతాం వచః—
అని అతనిని పులిమి పుచ్చుచున్నాడు. కాళిదాసు లక్ష మెఘాలలు పూసినను కోటి పెఱుగులు పెట్టినను దువ్యంతుని మనమునఁగల జడుపు (అనగా అంతఃపురకలకు తెలిసినవో చిక్కు వచ్చునను భయము) వదలినది కాదు. కాళిదాసు సిద్ధహస్తుడగు కవి కావచ్చును. కాని అనిమితిని అచ్చాదించుట కతని తరచునా?

దువ్యంతుని చరిత్రమునందు ముఖ్యమైనది అధర్మభీరుత్వ మనుగుణ మున్న దనియు నందుల కీవాక్యములు ప్రమాణము లనియును కొందఱు మఱియు—భో స్తవస్వినః, చిత్రయన్నపి న ఖలు స్వీకరణ మత్ర భవత్యాః స్మరామి. తత్కృథ మిహ మభివ్యక్త సత్పుత్రుణ మాత్యాన మక్షత్రీయం మన్యమానః ప్రతిపత్స్యే. అని కాని ఈ మాటలవలన ఆయన గొప్పతన మేమియును కెల్లడి యగుట లేదు. ఉత్తముడగు జనునకెల్ల నుండెడి సామాన్యగుణమే కాని దువ్యంతు డొక్కడే నాచి కొన్న సూత్రకాదు; కాళిదాసు అభిప్రాయమునే అనుసరించినను రఘువంశీయులలో ప్రతి వాని యందును ఈ గుణములు ఒక్కొక్కప్పుడు ఇంతకంటె మించినవి కూడ గలవు.

అయితే నై వాక్యములను బట్టి కాళిదాసు వర్ణించిన మ ద్యంతపాత్రము నిర్దుష్టమని చెప్పటను వీలులేదు. కొన్ని సుగుణ ములను గలవు. ఉదాహరణార్థమే—

అస్యా ఘృగ వివ స్తవద్వయ మిదం నిష్పావ నాభిః స్థితా
దృశ్యంతే కిమహాన్య తాశ్చ వలయోభిత్తై సమాయా మపి
అంతేన ప్రతిభాతి మార్గత మిదం స్పృగ ప్రభావా చ్చిరం
ప్రేక్షా మన్మథ మేవ దీక్షుత ఇవస్మేరాచ వక్షీత తమ్
అను నీ శ్లోకమును వ్రాసెదము. ఇయ్యది ఆరక అంకము నందు నాయకా విరహసహిష్ణుడై దువ్యంతుడు శకుంతల యొక్క ప్రతికృతి స్వయముగా వ్రాసి తద్దర్శనమున ప్రాద్దువుచు నట్టి సందర్భములో నున్నది. దీనిని బట్టి దువ్యంతుని అసాధారణ శిల్ప రచనా విన్యాసముగల చిత్ర లేఖకునిగా కవి నిర్దేశించినట్లు కనఁబడు చున్నది. ఈ చిత్రలేఖనమునందు దువ్యంతునికి గల ప్రజ్ఞ—అధర్మశూరమున నన్నవిశేషకే యను అపూర్వ కు సైతము పెంపొందవలెన గల్గినంతటిది మాత్రమే గాక శిల్ప కర్తయగు దువ్యంతునికి సైతము—బ్రాంతిని గల్గింప జాలినంత మహత్వము కలది. కనుకనే - కన్యాశ్రమము నందు కృత్రిమ నము చేయుచున్న శకుంతలను—అమెను వ్రేకొనిన ప్రేమరమును—వ్రాసినవాడు తానే యయ్యన, అయ్యది చిత్ర మని నిశ్చయ జ్ఞానము తనకున్నను—కొంతసేపు వీక్షించు నప్పటికి—భో నమే శాననేతిష్టతి? ప్రాయతాంతస్య నీ సంప్రతిహి—

అక్లిష్ట భౌల తరు పల్లవ లోభినియం
పీతం మహాసదయ మేవ రతోత్పవేషు
వింబాధం దశనిచే ద్ధృవరసీయాతూః
త్యాంకారయామి కమలోదరబంధనస్థమ్
అనుచు విచారమునచే భోచిత్రం భుత్వేతిత్—అని స్మరింప జేసిన గాని గుర్తింపలేక పోయినాడు. ఎంతటి శిల్పము!

రమ్యాణి వీక్ష్య మధురాంశ్చ నిశమ్యకబ్దాన్
మధుత్పన్నో భవతి యత్సఖితోపి జంతుః
తచ్చేతసా స్మరతి నూన మబోధ పూర్వం
భావసీరాణి జననాంతర సోపాదాని

ఇచ్చట దువ్యంతుని ద్వారా చేయించిన సంగీత తత్త్వజ్ఞాన కాళిదాసుని కవిత్వాస్పృహ సత్వంనుత పథమునకు గొంపోయినది. ఇది యొక్కటి మాత్రమే కాదు. ఇంకను ఇట్టివి మఱికొన్ని యును గలవు. అరవ శతకమునం దుపనిబడ్డమైన భీమర వృత్తాంతము ప్రజా పాలనయే పరమార్థముగా నిడికొనిన సత్ప్రభువు యొక్క చిత్రవృత్తిని దెల్పుగలవై మిగుల మనోహరముగ నున్నది. కాని అంతఃపుర కాళిదత్వము లేక పోలేదు.

కాళిదాసు తన గనఁజాలని దువ్యంతునికి గల సంగీత కళాభిజ్ఞతయను చిత్రరచనా వైపునీయును దువ్యంతుని కళా పారశ్రవ్యతను ప్రకటింప జాలునే గాని చాత్రిక గుణపోషణ ము నొనర్చు జాలినవి మాత్రము కావు. ఈయన పాత్రము నందు సర్వ గుణ సంపన్నతన ప్రకటింపగల విశేష మేమియును లేదు.

కాళిదాసు కని మహాభారతపు ఆదర్శమునుండి ఇతనిని తప్పింప గల్గినను చాత్రిక కమహితునిగా దీర్చి యత్నింప లేదు. కావీ త్రిముగ యత్నించిన ట్లున్నను అది అసంప్రప్తమై శోభ నిచ్చుట లేదు. ఎన్ని విధముల నాచినను ఈ నిర్ణయమును త్రోసి వేయుటకు వీలు గాన్పింప కున్నది.

చాత్రికకీర్త్యా దువ్యంతునియందు గుణలేఖ మైనను లేకున్నచో ఈ మహాకవి నాటక మే విభిముగ నింతటి ప్రసిద్ధిని గాంచ గల్గిన దని నడుమరులు ప్రశ్నింప వచ్చును. కాని ఇటు మాభావ మే మనగా దువ్యంతుని నిర్దుష్టానిగ వర్ణించెనని కాదు. ఎంత ప్రయత్నించినను లోపములు సంపూర్ణములు కాబాలక పోయెననియే.

ఈ నాటకమునందు ముఖ్యముగా విచర్యంప వలసిన భాగములు మూడు గలవు. ఇందు తొలిభాగములు మొదటి మూడంకములు. ఇంకే ప్రేమము కక్కగ చిత్రింపబడియున్నది. వియోగమును వర్ణించిన 4-5 అంకములు రెండవ విభాగము. తిక్కన రెండంకములను పునఃస్సంగమమును తెల్పుచి. దీనియందు తొలి భాగమున రాజు విభ్రంశతయను, రెండవభాగమున భీరుత్వానచేత్త యను మూడవ భాగమున పునఃసంకరమును ప్రదర్శింప బడినవి. దువ్యంతుని పాత్రము ఈ పతనోద్ధానములపై నాధార పడియున్నది. మృగయకై పోయి ఆశ్రమమును ప్రవేశించి శకుంతలను వీక్షించుట—ప్రచ్ఛన్నుడై వారి సంభాషణలను వినుట—తన కుపభోగ్యయగు స్త్రీయని నిశ్చయించుకొనుట మున్నగునవి యన్నియును చాత్రికపతనమునకు నిదర్శనములు. ఈ కళంక వంతములగు పనులలో కెల్ల వివాహవిధి నైనను అక్రిక్రమింపక గాంధర్వమున నైన నామెను చేపట్టుట యొక్కటియే అందు ప్రశంసించ దగిన భువన కార్యము. పంచమాంకమునందు రాజ్యమునకు వచ్చిన పిమ్మట విస్మరించుట మున్నగునవి పతనపు చరమ సీమలు. ఈ అంకమునందు దువ్యంతుని విస్మయ సాగరో న్యగ్న నిమగ్నతలు ఆయంకములను పరికించినచో పాఠకులకు సుస్పష్టము కాగలవు. అయినను ఈ క్రింద నుద్ధరించిన వాక్యాంశములు సూచిన్యాసమున నీ యంశమును వృథా పురుషగలవు. చూడుడు—

శ్లో. ఇద ముపనతి మేవం రూప మక్లిష్టకాంతి
ప్రథమ పరివృషీతంసాన్వన్న వేత్త్యధ్య పశ్యో
ద్రమర ఇవ నిశాంతే కుంద వంత మ్రుహరం
న ఖలు నపది భోక్తుం సావేశిక్ష్మమి మోక్షం

రాజున కెన్ని విధముల జ్ఞాపికి తెచ్చినను ఆయన కొంచె మైన చలింపకపోగా—పోరనజుత్తిం నామ భుహపురా అన్నమప జేస వ్యాపుత్రాణ హియయం వరంజం తథాశమ అపున్వలం సంభాషా సంబంధం ఇదివేహి ఆఖలే హి పచ్చాక్షాదుం—అని శకుంతల యనినది. అనాక్యములకు దువ్యంతు డిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును వినుడు—

శ్లో. వ్యవశేష మావలయకుం సమీహానే మాంచ నామపాతయితుం
కులంక మేవ సింధుః ప్రస్న మేఘం తటవహంచః

ఇట్టి సందర్భములు ఎన్నియొగలవు. ఉదాహరణార్థము—

శ్లో. సతి వ్యగవలోకితం భవతి చక్షురాలోహితం
వహోతి పరుషాత్కరం నచ పడేషు సంకచ్చతే
హిమాన్త ఇవవేపతే సకల ఏకైంద్రభాగః
ప్రకాశ వివలేభ్యవౌ యుగంధేవ భేదగతే

శ్లో. మయ్యేవ మన్యగణ దారుణచిత్తకృతై
వృత్తిరహః ప్రణయ మప్రతివర్తమానే
భేదాద్రుప్సోః కుటిలరొరతిలోహితాక్ష్యాః
భగ్నం శరాసన మివా తరుణ స్మృన్య

ఇట్టి దువ్యంతుని భావ సంశయ దశాన్కలు విస్మరణాభిని మగ్ననృగ్గులలు పంచమాంకమున వెక్కు లున్నవి.

వీని కన్నిటి కేమిగాని పంచ మాంకమునందు మాకు స్ఫురించిన ఆత్మరూపులమగు వింత యొకటి గలదు. ఈ యంకము నందు ప్రచ్ఛన్న రూపమున మహా యుద్ధ మొకటి జరుగుచున్నది. ఒక వైపున జ్ఞాత్రేయమును నింకొక వైపున బ్రహ్మ క్షేత్రమును సజ్జికృతములైయున్నవి. బుద్ధి కిష్కలు ఇవ్వరును. గౌతమి యను రాజును నకు నాడేమాటలను కోలలు ధిర్బింబుచున్నార. కాని రాజు క్రుద్ధుడు కాలేదు. తన పట్టునుండి చింతకంత యైన చలించినాడు కాదు. బ్రాహ్మజ్ఞాభిశాపమును స్వీకరింప సంసిద్ధుడైనాడు. చహాన్యా! ఎంతమంచిప్రదర్శనము! శకుంతల నాటకమునందలి పంచమాంకములోని ఈనాట్యసంబంధ అద్వితీయత—అద్భుతము—అడలనియము. గ్రీకుల నాటకములలో గాని

ప్రతిచి వారి నాటకములలో గాని జర్మనీ వారి నాటకములలో గాని ఇట్టి దృశ్యమే ఆభూతపూర్వము.

ఈవ అంకమునందు శకుంతల ప్రణయము ఎట్లై నేను స్మృతపదమునకు వచ్చినది. రాజానీ రాజు విడిచి యైనాడు. విడిచిపోయినట్టికి వృత్తు వన దగు వనతోత్సవ సమయము మాది కి తాతాయముగ నప్పుడే వచ్చినది. ఆయనను రాజ భవ నిము నిక్షేపముగను నిరానందముగను నున్నది. రాజు వనతోత్సవమును నిక్షేపించినాడు. ఈ వృత్తాంతము నెఱుంగక కామ పూజను చేయనన్న దాసీలను కంచుక నిక్షేపించి పంపివైచి త న్మాటమున రాజు స్మృతికిరాగా—శోచ్యమై జాలి గొల్పిన నిగా నున్న ఆతని యవధను కంచుక ఇట్లు వర్ణించుచున్నాడు. చూడుడు:—

శో. రవ్యం శ్చేష్టి యథాపురా ప్రకృతిభీ ర్నరత్య
హం నేవ్యతే, కయ్యా పాత వివర్త్యేగమయత్యున్మి
ద్రవీకతుహా, దాక్షిణ్యేన దదాతి వీచి ముచితా మంతేపురే
భ్యోయథా, గోత్రేషు స్థలిత స్తదా భవతివ (వీదావనమి) ప్పరం—

ప్రత్యాదిప్ర విశేష మండవనిధి ర్వార్యురశోష్టేధమ్
చిత్రతాంబవన మేకమేవ వలయం శ్యాసోపరకాధరః
చింతాజగరణ ప్రతాపనయస్తేజో నుజైరాత్మకః

సంస్కా ణ్ణిలో మహామణి రివక్షిణోపి నా లక్ష్మ్యతే
మజ్జియును ఈ గండర్భమునందు విదూషకులతో రాజు చేసిన సంభాషణము కూడ చాల రమ్యముగ నున్నది. దీని తరువాత భవవృద్ధిసంపదను గురించిన వారసులను విచారించు ఘట్టము మిక్కిలి కరుణాస్పదము. అందునను ఈక్రింది శ్లోకము మిక్కిలి యను మౌనయద్రావకము—

యేన యేన వియుజ్యంతే ప్రజాన్న్యగ్నేన బంధనా
నసాపాద్యతే తాసాం దుష్కంఠి ఇతి ఘువ్యతాం
తరువాత సుప్త మాంకమునందు రాజు ఈఆవృత్తి నుండి లేచు చున్నాడు. స్వర్గమునుండి ప్రత్యాగమనము నొసర్చుచు మధ్యలో కశ్యపాశ్రమమున శకుంతలను చూచెను. అప్పటి శకుంతల స్థితి ఇది:—

వసనీ పరిభాసరే దధానా నియమజ్ఞాన ముఖి దృష్టైక వేణి
ఆతి నిష్కరుణస్య కుద్ధకీలామమదీర్ఘం విరహ వ్రతం బిభర్తి
ఇట్టి శకుంతలను వీక్షించి తొలత ననుమానించి యనుచున్నాడు.

సుతను మౌనయాత్రప్రత్యాదేశ వ్యక్తికమతైశ్చ తే
కిమపి మనస స్సంమోహో మేతదా బలవా నభూత్
ప్రబల తమసామేకం ప్రాయః శుభేషుపీ వృత్తయః
గ్రజమపి కిరన్యంధఃక్షిప్తాంధునో త్యహశంకయా

ఈ ఘట్టమునందు పరికింపవలసిన మనోహర దృశ్యము లనేకము లున్నవి. వాని నన్నిటిని సాకల్యముగా నుద్ధరించుట కిది తావు గాకున్నను బాల్య చేష్టలచేత ముగ్ధ నెయించుచున్న భరతుని జూచి దుష్కంఠుడు బల్కు ఈ క్రింది వాక్యములను చవిచూడ కయే ఈ ఘట్టమును వదల జలము. అశ్లోకము లివి—

ఆరక్ష్యదంతముకుశావ నిమిత్తహస్తైః
ఆవృత్త వర్ణ రమణీయ వచః పృవృత్తిన్
అంకాశ్రయ ప్రణయిన స్తనయానై దహంతో
ధన్యాస్తదంగరజసా పురుషభవంతి

అనేన కన్యాని కలాంకురణ స్పృష్టస్యగాత్రే సుఖితామమైవం
కాం నిర్వృత్తిచే తసిశస్య కుర్యాద్దస్యాత్య మంగాత్కృతినః

ప్రతూటః
నాటకాంధమునందు సాధారణ కామకుడుగ గన్నట్టి రాజు నాటకాంకిమున నిట్టి యుత్తమోత్త మాద్యపుకషాడుగ పణి మిల్లుటను చూచిన మాకు పట్టరాని సంతోషము గల్గుచున్నది కనక మేము దుష్కంఠుని కామకునిగ మార్చమే నిర్రేచద జాలము. ఆయన ప్రేమికుడును పుత్రవత్సలుడును కవియను చిత్రకారుడును కర్త పరాజుడుగ రాజుకూడ నగుచున్నాడని మనవి చేయుచున్నాము. ఇట్టి నాయకుని గుర్చిన కాలిదా సెంతటి ధన్యుడు!

దుష్కంఠుని చరిత్రము మిక్కిలి మనోహరమైన విశ్ర చ్చిత్రము. దోషములను, గుణములను ఇచ్చట మిగల వింతగ సంగమించుచు త్రివేణిని తలపించుచున్నవి. కాలిదాను వేయి ఆలంకారికనియమములకు లొంగినను ఆయన యొక్క అద్భుత మగు ప్రతిభ ఎచ్చటకు పోయినది! అత్యుద్ది సమస్తలోపములను పూరించి అజము నవరము నగు దివ్యత్యము నిర్మి చుండుట లేదా?

(అనువాదకుడు)

చాళుక్యులకులప్రశంస

[శ్రీయుత చిట్ట కూరి వీర భద్రరావుగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

భట్టాచార్యులు

అని వైగంధమునందే వ్రాయఁబడియున్నది. ఇట్లు వ్రాయఁబడినను ఈజాతలోనండి రెండవేలకవత్సరములకుఁ బూర్వ మే కరణబ్రాహ్మణసంఘ మేర్పడినదని శతకర్మలచరిత్రమే వేనో శ్చ జాతుచున్నది ఈశతకర్మలలో “ఏకబ్రాహ్మణ్యః ఏకధనధరః” అను విరుదములను వహించి బహుప్రభావ్యుడైన కుంతిపుత్రుడు వహశర్మక డేక్షుత్రియులతోడ బోరాడి త్రిత్రయదగ్గమానవర్ద నుడను విరుదమును వహించ సాహసించెనో యాత్రత్రయ లెవ్వ రు? దక్షిణాపభద్రమునందు ఆంధ్రపుత్రులయిన కారవ(గవర) (శ్రేష్ఠులకు (వేట్టలకు) నశ్వంజేపిత్రులను, క్రియభృత్యులు నైన మహాకర్మలు కారవ (గవర) (శ్రేష్ఠులకన్నకండి యాంధ్రజాతి యలయిన కిరాతజాతిత్వత్రయ (పార్థియనలు)లగు భట్టారకల తోడఁ బోరాడినది వాస్తవము. ఈజాతుఁ వారు బ్రాహ్మణమత మవలంబించిన తరువాతఁ గొందఱు బ్రాహ్మణులైరి. కొందఱు త్రి త్రియులైరి. కొందఱు వైశ్యులైరి. కొందఱు చతుర్థకులస్థులుగ నుండిరి. ఆర్యసమ్యక్సముచలన నీజాతులనుండి క్రొత్తజాతులు బ యలుచేసినవి. యాధేయులు, భక్త్యయనలు లేక బృహత్పలా యనలు పాలంకాయనలు లేక అర్జునాయనలు, ఆశ్వలాయన లు మొదలగువా రిట్టివారే. వీరినే పాండూజాతు లనుచున్నారు. ఈక్షుత్రియజాతులలోనుండి యనేక క్షుత్రియవంశము లుత్పన్న ము లయునవి. ఈక్షుత్రియులలో నార్యరక్తముతోఁబాటు యవన శక పవన రక్తముగూడ బ్రవహించుచుండినది.

బోయబ్రాహ్మణులు

ఈక్షుత్రియులలో ననేకులు బ్రాహ్మణు లైరి. క్షుత్రియు లని వ్యవహరింపబడిరి కిరాతజాతులనుండికూడ బ్రాహ్మణులు క్షుత్రియులు బయల్పడలి రని వక్కాణించినపుడు మనబ్రాహ్మ ణోత్తముల కాగ్రహము జనించుట సహజస్వభావ మనుటకు నంది యములేదు. ఆయనను వాఁకోపోపశమనార్థము ౧౨౦౦ సంతర్ప రములక్రిందట వ్రాయించబడిన శాసనములోని వాక్యములనే వినిపెంతును. సర్వలోకాశ్రయుని చందలూరుకానన మిట్లున్నది:

“సర్వలోకాశ్రయ మహారాజః కమ్రూరాష్ట్రే చెన్నఱుర గ్రామే । గ్రామేయతానత్రగత సర్వవైయోగికవల్లభాంశ్చ అజ్ఞా పయతి ॥ ఏవగ్రామోఽస్మాభిః బ్రాహ్మణేభ్యః శాందోగేభ్యః కాండిన్యగోత్రేభ్యః । మట్కర్మనిరతేభ్యః సతతావిచ్ఛిన్న (ప్ర) బ్జుమహాయజ్ఞక్రియేభ్యః । కటూర వాస్తవ్యాదు ద్యేతంశే వం గ్రబోయాయ ద్యే । కోల్లిపుటో బోయాయ ద్యే । పిదేనబో యాయ ద్యే । కురియిదబోయాయ ద్యే । కాశబబోత్రాయ । (గోత్రాయ) కోదింకిబోయాయద్యేతంశే ॥ ఏవ మేకేభ్యః బ్ర (హృ) దేయ మర్ధాదయా । సర్వపరిహారోష్ఠో దేవధాగ హలవర్ణం । ఆయుర్బల విజయాభివృద్ధయే సప్రత్యః (సంప్రత్యః) — ఎక్కిగ్రాఫియా ఇండికానం ౮. పే. ౨౩౬

ఈశాసనము క్రీ. శ ౬౨౩ వ సంవత్సరములో ౬ మే తే దిని సర్వలోకాశ్రయునిచే వ్రాయించబడినది. ౧౨౦౦ సంతర్ప రముల క్రిందట కమ్రూరాష్ట్రములో మట్కర్మనిరతులును సతతావి చ్ఛిన్న పంచమహాయజ్ఞక్రియలును కాండిన్యగోత్రులునగు వంగ్ర బోయకోల్లిపుటబోయ, పిదేనబోయ, కురియిదబోయ, కోదింకిబో య, యను బోయబ్రాహ్మణులు లున్నట్లును వారు కటూరువాస్త వ్యులయినట్లును, సర్వలోకాశ్రయుడనియు విజయసిద్ధియనియు విరుదములను వహించిన మంగియువరాజు భూదానములు చేసిన ట్లు స్పష్టముగ దెలుపబడినది. కమ్రూరాడు వెలనాటిలోని యంత రాష్ట్రగమేగాని యన్యమగుదు.

కరణబ్రాహ్మణులు తెలంగాణులలో నున్నట్లుగానె వెలనా టి బ్రాహ్మణులలో బోయబ్రాహ్మణులు గలరని విస్పష్టముగనుచు న్నదిగాదా? మనదేశములో బ్రాహ్మణులలోతెలంగాణులను తి ల్పూతకులని వెలనాటి బ్రాహ్మణులును, వెలనాటి బ్రాహ్మణు లను వైదర్భులు లేక బోయలని తెలంగాణులును పరస్పరము నెగ తాళిచేసికొనుచుండుట బ్రాహ్మణస్వభావసాంప్రదాయములకు విరుద్ధమైనవిషయము కాదు. కరణభవ కన్నడభాషయైనది. తెగు గన్నడభాషయే తెలుగయినది. కర్ణాటములోనిది కన్నడ భాష, తెలంగాణములోనిది తెలుగుభాష. ఇటీవలి బ్రాహ్మణులు తెలుగుభాషకుఁ గరణభాష సుబంధము గర్హితోరముగ నుండు టచేతగాబోయ, శ్రీవైము, దాక్షారామము, కాశేశ్వరము

అను త్రిత్రేత్రముల లింగములమధ్య నుండుదేశము త్రిలింగదేశ మని యు, త్రిలింగశబ్దమును తెలుగనియు తెలుగుశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి గల్పించిరి.

క. ధర శ్రీపర్యతకాశే
శ్వర దాక్షారామసంజ్ఞ. నజలఁ ద్రిలింగా
కర మగుట సంధరేశం
బరుదారఁ ద్రిలింగదేశ మనఁ జనుగృతులక ॥
గీ. త్రిలింగపదము తద్భవంబగుటచే
వెలుగుదేశ మనగఁ జేటపడియె.

(కావ్యాంకారమాదామణి)

కరణభాష యాంధ్రప్రాకృతభాషాభవం బగుటజేసి బ్రా హ్మణక్షుత్రియాంధ్రులు తెగుగన్నడమునకు సంస్కృతభాషా నె క్కువగ గల్పించి యాంధ్రభాషయని కన్యవహించుచున్నారు.

క్షుత్రిపేతబ్రాహ్మణులు

చాళుక్యులది బ్రహ్మకులమనియు, బ్రహ్మకులమన బెరిగినవా రగుటచేత బ్రాహ్మణక్షుత్రియులనియు నిదజఱక దెలిపియున్నా ను. వీరినే మనదేశములో నియోగలు లేక నియోగి బ్రాహ్మణు లని యనుచున్నాము. ఈనియోగులలో మొదట క్షుత్రియులగు నుండితరువాత బ్రాహ్మణు లైనవారును, మొదట బ్రాహ్మణులు గనుండి క్షుత్రియత్వమును వహించి మరల బ్రాహ్మణు లైనవారు ను గూడఁగలరని చెప్పవచ్చును. పూర్వకాలమున క్షుత్రియతరుడే బ్రాహ్మణులైనట్లుగఁ గన్పట్టుచుండే క్షుత్రియులు బ్రాహ్మణులై రనుటలో వింత యేమియును లేదు.

శ్లో. తతో బ్రాహ్మణతాంజతో విశ్వామిత్రో మహా తపః । క్షుత్రియః సోవ్యవర్థా బ్రహ్మవంశస్య కారకః ॥

(భారతానుశాసనికపర్వము)

మహాతపస్వియైన విశ్వామిత్రుఁ డను క్షుత్రియుఁ డప్పడు బ్రాహ్మణత్వమును బొందెను. అతఁడు తరువాత బ్రాహ్మణవంశ మునకుఁ గర్తయయ్యెను.

శ్లో. యథాగతం మహారాజ ముత్సావిషమివోరగః । భృ గోర్వచనమాతేజ సచబ్రహ్మరీ తాంగతః । వీరహవ్యో మహారాజ బ్రహ్మవాదిత్వ మేవచ తస్యగృత్సమదః పుత్రో రూపేణేంద్రభా పతః । యత్రగృత్సమదో

రాజా బ్రాహ్మణై స్సమపీయతే సబ్రహ్మచారీ విప్రః । శ్రీ మాక గృత్సమదోభవత్ ॥

ఉరగము విమమును విడిచి పెట్టిసట్లుగా భృగునివచనమిత్ర ముచేత వీరహవ్యుడు బ్రహ్మరీత్యమును బొందెను. రూపము నిర్మలమంటివా డయిన యతనిపుత్రుడు గృత్సమదుడు బ్రాహ్మని ణులతో నుండి బ్రహ్మచారియు, బ్రహ్మరీ యు నయ్యెన న యందేయున్నది.

శ్లో. పుత్రః ప్రతిభస్యావీత్ కణ్వః సమభవన్మమః మే ధాతిధి స్సుత స్తస్య యస్తాత్ కణ్వోభవే ద్విజః ॥

“ప్రతిభస్యావీత్ కణ్వః సమభవన్మమః మే ధాతిధి. అతనికలన కణ్వుడను బ్రాహ్మణుడు పుట్టెను. అని వారివంశమునందు క్షుత్రియునికే బుట్టినవాడు బ్రాహ్మణుడయి నట్లున్నది.

“గర్భాబ్జినిః తతో గార్భ్యః క్రైన్యః క్షుత్రిపేతాద్వి జాతయో బభూవుః మహావీర్యదురుక్షయోనామ పుత్రోభూత్ తస్యత్రయ్యారుణపుష్కరిణో కపిలశ్చ పుత్రత్రయ మభూత్ తక్ష త్రయమపిషత్వా ద్విప్రతా మపజగామ బ్రహ్మక్షుత్రిన్యమహో త్రేసమహోత్రాత్ వాస్తీ-యఇదంహ స్తినాపుర మారోపయామాన అజమీధ ద్విమీధ పురమీధా । త్రయోహస్తిన్ ప్రసయాః అజ మీధాత్కణ్వః కణ్వత్ మేధాతిధిః తతః కాన్వాయనాద్విజా ॥

అని గర్భనివలన శిని, అతనివలన గార్భ్యులును క్రైన్యులును న ను క్షుత్రియవంశ్యులయిన బ్రాహ్మణులును గలిగిరి. మహావీరునికొ డుకు ఉరుక్షయ్యుడు. అతనికి త్రయ్యారుణుడు, పుష్కరిణుడు, కపిలుడు, అనిముగ్ధురు పుత్రులు.తరువాత వారుముగ్ధురును బ్రాహ్మ ణత్వమును బొందిరి. బృహత్క్షుత్రిపుత్రుడు మహాత్రుడు, మ హాత్రునిపుత్రుడుహాస్తి,ఇతడే హస్తి నాపురమును గట్టించెను. అ జమీధుడు, ద్విమీధుడు, పురమీధుడుఅని హస్తికి ముగ్ధురకొ డుకులు. అజమీధునివలన కణ్వుడును, కణ్వనివలన మేధాతిధి యు అతనివలన కాన్వాయులు లను బ్రాహ్మణులును గలిగిరి. అని విష్ణుపురాణమందును తెప్పబడినది. ఇట్టిపురాణవచనములను బ్రమా ణముగా నెన్నిటివైనను కాపనవచ్చును.

“ముద్గాళ్ళ ముద్గాళ్ళః క్షుత్రిపేతా ద్విజాతయో బభూవుః ॥

(రాజరాజ వరేక కట్టాచీపిక సంధికనుండి)

SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA

(REGISTERED)

The Safe and Sure Cure for all Acute
and Chronic Diseases

One Phial of 6 Pills For a
complete Cure Price, Rs. 10.

Awarded First Class Certificates and Gold
Medals by several Ayurvedic
Conferences and Exhibitions
1919, 1920, 1921
1922 & 1923.

12,500
Cured
and
Satisfied
Patients
is
OUR RECORD
For
the Year
1922.

*This Staggering Record looking so tremendous,
but which is nevertheless, a fact spelling the
possibility to you of being freed from all
disease and despair.*

A REAL BOON TO SUFFERING HUMANITY

Years of laborious research into the realms of Ancient Ayurvedic Literature have given us this Unexcelled Medicine. It is prepared strictly in accordance with Ayurvedic Sastraic formulæ to suit modern principles of Western Medical Science, from such valuable ingredients as Siddha Makaradhwaja, Mukta, Louha Gold, Praval and rare indigenous herbs and drugs.

IT CURES

Acidity	Diarrhoea	Hysteria	Neuralgia
Amenorrhoea	Dysmenorrhoea	Impotency	Paralysis
Anæmia	Dyspepsia	Leprosy	Rheumatism
Asthma	Eczema	Leucorrhoea	Spermatorrhoea
Bronchitis	Epilepsy	Melancholia	Syphilis
Consumption	Gleet	Menorrhoea	Venereals
Diabetes	Gonorrhoea	Neurasthenia	etc.

Unsolicited testimonials are pouring in from different parts from Gentlemen of various professions about the efficacy of this Patent Medicine. Besides, almost all the Leading Periodicals, throughout India, Burma and Ceylon have congratulated us about the usefulness of our Unsurpassed Production and have recommended the same to the Public.

The First and Foremost National Leader of India,
The President of the Indian National Congress,
Nagpur, 1920,

AND

Ex-member of the Imperial Legislative Council
Mr. C. VIJIARAGHAVACHARIAR OF SALEM,

Says:—

"I Was intending for over a year to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines, especially "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" from persons who used them, and that in language and spirit perfectly genuine. I congratulate the Managing Director and Senior Physician, Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramacharlu, Ph. D. S."

MADRAS, } (Sd) C. Vijiaraghavachariar
18th April, 1923.

**The Madras
Ayurvedic
Pharmacy, Ltd.,**

Hours of Consultation } Residence (Sri Ram,
Lloyd's Road, Royapettah), — 7 to 9 A.M.
With the Senior Physician } Office and Dispensary — 10 A.M. to 7 P.M.

**44, Govindappa Naick Street,
George Town, MADRAS**

Telephone : 1034

Post Box No. 151.

Telegrams "KALPAM"

బహిష్కారాయుధము

(పెద్దిభట్ల వీరయ్యగారు చి. పి. వి. ఎల్.)

భార్యను తేజాబలరాజుమనులు గలవారు తక్కిన వారి లోబరచుకొని రాజ్యముల సంపాదించి పనిపాటించుచుండెడివారు. బుద్ధిమతి కావడంతో రాజులపరిపాలన ప్రభావరేఖలను మారుచుండెను. రాజులైనను ప్రజాభివృద్ధియై నను నూతనరాజ్యములను సంపాదించుట కప్పుడును ప్రయత్నించుచు తమ కడుపడినవారిని హింసించుటగాని బంధించుటగాని జరుగుచుండెడిది. మన హింసాదేశమునందేమి, ఇతరదేశములందేమి, రాజ్యకాంక్ష గలవారు భార్యను ప్రాణిహింసకు జంకెడివారుగారు. ఇప్పటికి నతర దేశములలో నట్టిదేదో గలదు. బుద్ధిని కాలమునండి మన దేశమునం దిహింసాపద్ధతి వ్యాపించినది. అయినప్పటికి యుద్ధయుగంబుకరించలేదు. ఆయుధకాసన ములులొనన్న దేశమునందలి ప్రజలకు నందు పరరాజ్యములకు లోబడినవారికి యుద్ధముల కన కాళము లేదు. శ్రీమద్రామాయణమున నానుచుండు చతుర్విధోపాయముల నేడో సమయములందు వెలియెడ నునయోగింప వలెనో తెలియజేసియుండెను. శ్రీమహాభారతమున పితృయు లకు యుద్ధము విధియనియు దేవావళింపించునదియు శాస్త్ర నిర్ణయము నగుటచేత శ్రీకృష్ణుడు యుద్ధమున కర్హుని పురికొల్పినటులు గన్పించుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములవారిట్టికి యుద్ధములకు వెరులులేదు. అందుకి పీఠిక మరఫరములు మొదలగు మరణాస్త్రము లనేకములు సమీకాలమున ప్రకృతికాస్త్ర సహాయములై లభించుచున్నవి. అన్నియులను బయంచి సంపాదించు కాక్ష యెట్లుండెనను ప్రతిదేశమునందలి జనులకు స్వరాజ్యమును కాంక్షించుట సహజము. తీసిని పాధించుటకు హిందవుల కొక్కటే యాయుధముగలదు: అదియే బహిష్కారాయుధము, అహింసామార్గమున స్వరాజ్యమును సంపాదించుట కందులన విలుగలదు.

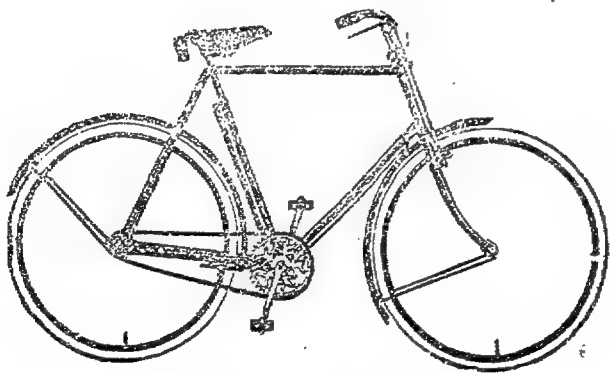
బహిష్కారవిధానములు కొన్ని సాధకములు కొన్ని బాధక ములు. ఈనందలి ప్రథమోపాయములో నొకభాగము, ఈ విధా

నము న. నతి తుదిమెట్లు కాసనోల్లంఘనము. మొదటిమెట్లు స్వదేశములో త్యాగము. తనదేదో లక్ష్యముతో మూడునవ్వకున్న యాచారము నితరులెద్దల కిడెడు కల్లి యుండుటందు. బహిష్కారసాధనమునకు ద్వైతము క్రధాన కారణముగారు. మా తృప్తికావలెనని ప్రేమయే నట్టి విధానమును ప్రేరేపించును. స్వదేశములలోనేగాని స్వీకరించునది నీకువహించువారికి నన్య దేశములను నంటమని దీక్షవహించువారికి నట్టిభేదము గలదో యూహించుడు. వీరిలో మొదటివారు త్రుములు. వీరి దీక్షకార్య నిర్వాహములో గూడినది, ద్వైతరహితమైంది. నూతనవస్తునిర్మాణ మునందు దీక్షవహింపక యాస్వదేశములను బహిష్కరించుట సాధ్యమైనవనికాదు. బహిష్కారవిధానమే రాజకీయరంగమున సహాయవాదముగ పరిగణింపబడుచున్నది. ప్రస్తుతపరిపాలనా విధానములో దోడ్పడటంబైన ప్రజలకు స్వరాజ్యము రాగలదని యాచార్యవాదుల యాశయును. వీరికార్యచరణ యంతియు సహింసాక్రమమై యాధారపడియున్నది. వీరికి గాంధీ మహాత్ముడు నాయకుడు. విద్యార్థులు ప్రభుత్వమువారి పాఠశాలలో జనువరాదనియు, జాతీయపాఠశాలలో జేరవలెననియు, న్యాయ వాదులు కోర్టులకు జోరదనియు, పంచాయితీరేవలననియు, ప్రజలు చట్టనిర్మాణకర్తలకు పోరాదనియు, దేశమునం దస్పృశ్యతకుండరాదనియు, దువకు కాసనోల్లంఘనము నవలంబించి పన్నులనివ్వకుండ ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వజేసి స్వరాజ్యమును జడ ముటకు వీరు గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించి వారి యనుగ్రహమును బడసి క్రమగతిని స్వరాజ్యము పొంద గోరువారు గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసరాస్త్రి ప్రభువులు. ఈ తెగవారిలోగొందరు బాహ్యరేఖలకు భుముగ నేర్పడియున్నారు. వీరు బుద్ధిమతులు తొలగించి సంఘపరిమాణమును నేతకాని యోజనమున లెక్కింపగోరుచున్నారు. హిందువులకు మహాత్ము పీయాలకు స్వరాజ్యమువచ్చుట కిష్టపడని యాంగ్లోవైద్యులు కొందరుగలరు. ఇప్పుడనచోయవాదులలో గొందరు గాంధీమహాత్ముని విధానమును మార్చి చట్టనిర్మాణసభలకు జోరవచ్చు నను చున్నారు. వీరికి నాను నెహ్రూ నాయకులు. వికటకము లేనివారిచేతగాని బహిష్కారాయుధము కార్యసానుకూలము చేయాలను.

శేఖాభిప్రాయములనే దేశములుగాని సభలుగాని తేవు. మతి విషయములలోను కాచకీయములందు శాంతియులకు శేఖాభిప్రాయములుగాని పాశ్చాత్యులలోకొక్క గుణము గలదు. తమ దేశమునకు సంబంధించిన విషయములను దర్శించు వస్తువు భేదాభిప్రాయముల నక్షురనియున్నది. మనదేశమునందో యిదివరకుతేనట్టి స్వభావాపేక్షతో గూడిన నూతన భేదకారణ ములు శాకస్మికముగనో యున్నవి ప్రేరేపణవల్లనో బయలు దేరుచుండును. జాతీయ మహాసభను, ప్రజలకు ప్రతినిధిసభగ జేయుట కనేక సంకల్పముల నుండి పాటుబడుచుండియు మహాసభయొక్క తీర్మానములకు ప్రాబల్యము గల్గుటలేదు. జాతీయ లక్షణములలో ముఖ్యముగ రాచకీయమున సంఘము నందలి యెక్కువ మంది యభిప్రాయమును మిగిలిన వారు పా టించుట యచరము. కొందరు బహిష్కారాయుధమును స్థానికస్వభావాలన సంఘములలో సహితము నుపయోగింపవలెనను వారు గలరు. కొందరు పార్లమెంటును చేయజాలక యులవాటు పడిన వృత్తులను మార్చుచు మనజాలకున్నారు. స్వదేశము ప్రాత్యానామవసరమును సమయము వచ్చినపుడు స్వలాభమున కాటంకముగ నుండునని స్థానికసంఘములలో నభ్యంతరములు గలిగించుచున్న మహాసభ వులను జూచుచున్నాము. క్రతువును జూచు తనయభిప్రాయము సరియని దోచవచ్చును. తా నొక సంఘమునకు జేసినప్పుడు సంఘము నందెక్కువ మంది యభిప్రాయము ప్రకారము కా రాజ్య చరణ జరుగ నివ్వకులెడుగాని దానినభ్యంతరపరిపరాదు. ఒకవేళ దిన క్షిప్రము లేని యెడల తీక్షణముగ నుండవచ్చును. వికటకము కొరకై బ హిష్కారవిధానమును కొందరు నడపింప బూనినప్పుడు వారి ని ప్రభుత్వవీరి చట్టనిర్మాణసభలకు పోదలచిన వారికాటంక ములు గలిగించుటల్ల మాడలేదు జనుమంతుని నిర్ణయము. ప్రాంతాంతరములకు మైత్రి కుదరని యెడలముట్ల మిక్కిలికారణ ముగలును.

కా: నోల్లంఘన మరాచకమునకులాగగలదనియు నస్పృశ్యతా విధానమునందలి మార్పు కర్తవ్యమునకు సహకారికాగలదనియు దలంచువారుగలరు. బంగాళావిభజన మప్పు డేర్పడిన కలవరము కల్ల హింసతోగూడిన కృత్యములకురించినవి. గాంధీమహాత్ముని

మేల్తన బైసికిల్ బండ్లు - ప్రస్తుతము సరసముగానున్నవి

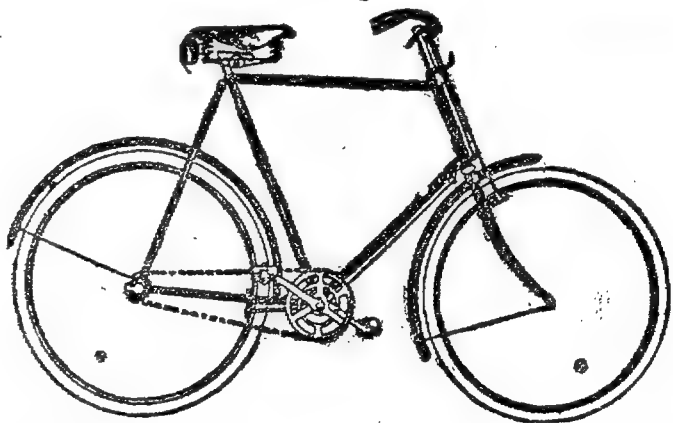

ట్రయంపు సాపులర్

ఇది యెప్పుడును జడప్రదముగానే వారి కర్మాగారములందు తయారుచున్నది. మంచి, సాగుతనముతో సహా మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన సామానులను వాడెదరు. "ట్రయంపు" అను పేరు దీనికి తగినదిగానున్నది.

వివరములు

- చట్టము:—22, 24 అండు 26 అంగుళములు.
- చక్రములు:—28 X 1 1/2 అంగుళములు. తగడు అంచులది. మధ్యలో పింగాణిపూతగలది.
- ట్రైలులు:—డెన్లెప్ లేక మిచిలిన్, 28 X 1 1/2 అంగుళములది. కమ్మితో బిగించబడినది.
- ప్రేమలు:—హందర, వెనుకభాగమునందు అంచుల ప్రేమలు, కోలగ్ లీవరుగలది.
- హండిల్ బార్:—చైకి తిగియుండును, డబ్బుకొనుచోట నెల్లులాండ్ పిడిగలది.
- బుడ్ గార్డులు:—యందరభాగమున విడదీసి, పెద్దదిగాచేయుటకు తగినవి.
- కాడిల్:—బ్రూకులు
- కాస్టములు:—7 అంగుళములది. మంచి ఉక్కుతో చేయబడినది.
- పెడల్పు:—కొక్కులు నొక్కులుగాక ట్రయంపురబ్బరుతో చేయబడినది.
- తయారైనది:—నల్ల ఎనామల్, కంచులై నింపుకలదు, కాంతిగల భాగము లన్నియు బాగుగా తగడుతో బిగించబడియున్నది.
- ఉపకరణములు:—ఉపకరణముల నుంచుకొనునది, ఉపకరణములు, నూనెకేయు డ బ్లా, గాలిగొట్టము క్లిప్పర్, నూనె, త్రొడిపాడితో చట్టము బాగుగా అతుకబడినది. 1950.
- తీక తీక్షణమే రూ. 40 లును, తరువాత నెల 1-కి రూ. 14-4 0 నొప్పున 12 మాసములలో చెల్లించవలెను.

రతి సాపులర్ అతి గిరాకీగల బైసికలు, శ్రేష్ఠమైన సామానులతో ఇతర రతి మోస్తరుగానే తయారుచేయబడినది. అందుచేతనే దానికంత భావ్యతగలదు. ప్రతి రతి బైసికను తయారుచేయునట్టివారి వచ్చుకట్టి పూచీపత్రముతో ఎప్పుడు పంపబడును.

వివరములు

- చట్టము:—22, 24 26, అంగుళముల కొలతగలది.
- చక్రములు:—27 అంగుళములు గలది.
- ట్రైలులు:—డెన్లెప్ లేక మిచిలిన్, కమ్మితో బిగించబడినది
- పెడల్పు:—రబ్బరు.
- స్టీరింగులాక్:—పేటెంట్ ఫ్రెక్స్ బాండు.
- యంత్రభాగము:—71 అంగుళములు స్వేచ్ఛయైన చక్రముగలది.
- కాడిల్:—మూడుచుట్లు నిల్లు బ్రూకులు గలది.
- తయారైనది:—కాంతిగల నల్ల ఎనామల్, పచ్చని గీతలుగలది.
- ఉపకరణములు:—కాడిల్ సుచి; స్పాన్డర్లు, నూనెడబ్బా, గాలిగొట్టము, క్లిప్పర్ లులది ధర రూ. 200.
- తీక తీక్షణమే రూ. 45 లు చెల్లించి నెల 1-కి రూ. 14-4 0 లు కంటకు 12 నెలలలో చెల్లించవచ్చును.
- సంపూర్ణమైన బైసిక్ల క్యాటలాగునకు ప్రాయము.
- ముఖ్య గమనింపు:—అడిసన్ కంపెనీవారు వైన తెలుపబడిన రెండురకముల కును దక్షిణ హిందూదేశమునకు సోల్ ఏజెంట్లు.

Note:—Addisons are the Sole Agents in Southern India for the above.

ADDISON & Co., Ltd.

MADRAS, BANGALORE, TRICHINOPOLY and OOTACAMUND.

అహింసాపథము ప్రబల పాక్షికంగా అవతలిగా కాక
కొంతగాను దౌర్జన్యపథము ప్రబలియుండెడిది. అప్పటికి
గొన్నిచోట్ల బహుళము గలిగింది. ఇందుకు గారణమునవాయ
వాడులుగ బయలుదేరినవారిలో గొంతరు గుండ్రాండులయే
నిన్నులంకస్వభావము గలవారు. వేరవ్వడే యాసంఘము
యొక్కవనులు కావించును. అసహాయవాదులు తమ నితరులు
హింసించిన సహించుటచూప నితరులు హింసించ కూడదనియు
తమను హింసించుకొన నష్టమనియు తేలుచున్నది. అట్టిది సరి
యైన అహింసకావాలదు - సత్యవిశ్వాసముతోగూడిన కార్య
చేతులుగల సహజము మొదలు దీని కేవలవర్తనయే దృష్టాంతము.
తాత్కాలికావేశముతోగూడి కార్యచేత తీవ్రభంగురమగును.
కాబట్టి నిర్భయ కార్యక్రమములకు సంఘమునందై కమర్తము
కలుగకలదు. బహిష్కారయోధము తనయొక్క తనని వెలువేర్చ
గలుగును. దేశమునకు కార్యమును విశ్వరూపదనినయ్యును. మె
ట్రానే స్వరజ్యస్థానానిధియను. తప్పుదారుల బోవువారిని వారింత
వలెను. కొందరికి కాననశక్తులుగల యుండవచ్చును. కొం
దరిద్వస్తి కాననశక్తులుగల ప్రసరితవచ్చును. కొంత రిరక్షా
ముల నశ్వేషించి గడంగవచ్చును. గాంధీజీహస్తాని యాదర్శ
మును మరక దౌర్జన్యరాహిత్యమునకై ప్రతిహేమింపును
పాటుపడి స్వదేశీయతల పునరుద్ధారకై తమకేక్కి వినియో
గించునెడల స్వరాజ్యము తప్పక రాలదు. తమకర్తవ్యముగ భం
గము రానియ్యకూడదు.

భిన్నాభిప్రాయములు గా భిన్నమునభావముగా
ని జాతీయతనమున కాటంకము కలవలదు. తాత్కాలిక
స్వకార్యములకు దేశపితై కార్యముపట్ల అత్యున్నతభావము.
స్థానికస్వపరిపాలనమందు పాల్గొనుటయులేక మునిసిపల్ కాం
సిలరులుగా నుండుటకేవలపదనివారు యెరుగలరు. కాని వీరు
సహితము కాంసిలరులో వెళ్లవలసినవారి ను తమను లగువారికే
యట్టిపదనినయ్యుటకై ప్రయత్నించివోటులనిచ్చుచున్నార.
అసహాయవాదులు మునిసిపల్ సభలకి ధారాళముగాబోవుచు
న్నారు. కాననశక్తులకు బోరాడవచ్చును. ఇప్పుడు నూతన
ముగా వీరిలో చీలికవాదులపార్టీ వాహాసనశక్తులకు ప్రతిష్ఠిం
చుచున్నారు. జాతీయవాదులలోను దేశభక్తులలోను జాతీయవా

దులనే కాననశక్తుల కన్నకొనవలెను. జాతీయవాదులలో నొక
తెగవారసహజవాదులు. దానుపాట్ల వారం తంతర్కముచేసి
నవారు. ఇప్పుడు అసహాయవాదులు వెనుకటికై పట్టుబట్టి
వోటునివ్వకంటే చేయవలెదల మాటలెట్లు గలిచిదానుపార్టీ వారి
కత్తబయలులుగును. అంతటజాతీయవాదులలో తీవ్రమైనభేదము
తేర్చవలెను కాబట్టిజాతీయవాదులందరుకేంద్రబానికనుకొన్నయెని
యెవలెలాను చట్టనిర్మాణపథ్యముగా నుండకఅటులనుండవలెనని
న కానుకభక్తులలో జయముగలుగుటయు ప్రతివోటును వో
టునిచ్చువటుల చేయుట మొదలది అంతట కాననశక్తులలోజాతీయ
వాదులకు భిన్నముగవారిపంఖ్య కగ్గును. జాతీయవాదులుగాని
దానుప్రభువులు గాని ప్రయోజనసహితములగు కాననశక్తులకు
వెళ్లి రావుకొనునతేజో మూడుసంరక్షణలలో వేరము తెలిసికొ
నగలరు. వారిముఖమెరుగనిది. కాననశక్తుల సంస్కరణలప్రయో
జనమిచ్చుకొంటే దానుగలకావలసినవారు చాటుగలుగుదు. జాతీ
య వాదులలో నెందరు తగు కీల్లలను ప్రభుత్వపాతకాలకు
బంపుటకేను. ఎందరు న్యాయవాదులుగ నుండుటకేను. వీరితో
పాటు మరకొందరు కాననశక్తుల నలంకరింపనిదు. వీరుందరు
స్వదేశీయ ప్రాశ్నావామును విశేషము నిరసనమును చేయుట
జూరు మూతము లభ్యకంఠు లైనవారును. మాఖ్యలహిష్కా
రములకుయోగము నల్ల దేశమునకు ముక్తికలదు. ఇందు
రాలును మిక్కిలియుఖ్యము. బహిష్కారయోధములలో నిది
యొక్కగలదు. ఇట్టి అయోధ్యములతోను స్వరాజ్యసమరమున
బయలుగాంచి అహింసాపథమును బోకమునకు చాటుగలిగె
దము. దౌర్జన్యమునకు తావొసగు కాననశక్తులనును గురించి
గాని యింకర భిన్నాభిప్రాయములు గల విధానములను గురించి
గాని సరసజేతుక కేవలమహింసతో కూడిన నిర్భయ కార్య
క్రమమును జరపవలెను. విశ్వరూపులకై ప్రయత్నింపవలెను.
ప్రజాభిప్రాయములో వెల్లవలసింది చతుమును ప్రభుత్వము
వాకు తృప్తికరింక జాలరు. సంఘముర్యాదుల వెలిగిన వారికి
లహిష్కారమహిమ విశేషమే. కాబట్టి నిరాయుధుల పాలిటి
కలెవరైనను రాటుమును నిర్లక్ష్యము చేయక స్వరాజ్యసాధన
మున సుపయోగించుకొనుట మనకు విధియైయున్నది.

గుంటూరు శ్రీకృష్ణకావరమేశ్వరీ జాతీయపాతకాల
గుంటూరు విశ్వపుర గ్రామము గుంటూరులో నొక
జాతీయపాతకాలను ప్రావీణ్యో నేర్పించి. నెలకు 400 రూపా
ములు కార్యకర్తలయమును సమకూర్చి. రేపే (20 వ తేదీ)
ప్రారంభోత్సవము జరుగును. అందరికిని విడివిడిగా ఆహ్వానము
లను పంపుటకు వ్యవధి లేకుండుట చింతించుచున్నాము. జాతీయ
సేవానిరతు అందరును మాఖ్యముగా రాగోచెదము; అని కృతజ్ఞాన
మును శ్రీయుగ కృష్ణ వేంకటరావు వ్యగ్రాదు తెలిపిరి (తంతివార్త)

భారత ఆర్థిక చట్టము

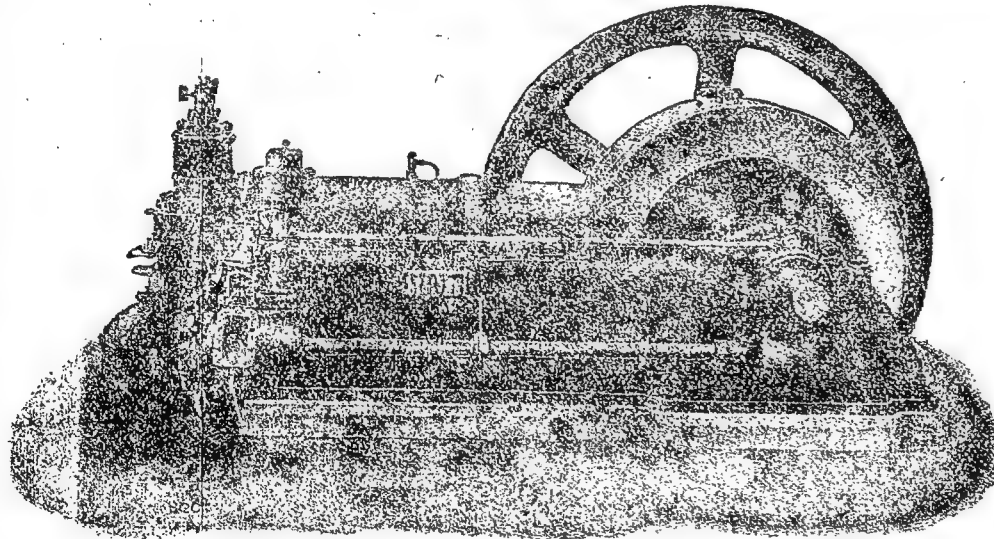
పార్లమెంటు యెదుటపెట్టబడుట
సీమా మే 18:— భారతప్రభుత్వ ఆర్థికచట్టము పార్ల
మెంటు యెదుట నుంచబడెనని దెలియుచున్నది. ఈవిషయ
మును బర్నింతుట కొకదినమును ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకించెదర
తో తెలియదు. ప్రత్యేకించ వలెననియెడల ఇండియ అఫీసు
గ్రాంటుసందర్భమున నివిషయము చర్చింపబడును.

ఎల్లిసు సతి హంతకులు

ఆశ్చర్యస్థానమునకు పారిపోవుట
సీమా మే 18:— సరిపాట్లప్రాంతవార్తలను జూడగా,
ఎల్లిసుగలిగిపోవుట, అగ్గిదేలవచ్చున నత్తికీలన, ఆశ్చర్యస్థా
నమునకు పారిపోయి దాగుకొనినది తెలియుచున్నది. బాండిగో
టులు, కొవారు హంతకులు ఈవిషయముగా అమీరు గారి రాజ్య
మున రక్షణను సంపాదించుకొనిరి.

మ ణి లా త్రా డు
రాయల్ నేవికి సరఫరాచేయబడిన మాదిరిది
చైనాస్టేషనులో నున్నది
BEST & Co. Ltd.
Post Box 63, Madras.

మి పొ య్యి ఖర్చు సగము తగ్గును

మద్రాసుకు సమీపముననున్న ఒక
బియ్యపు మిల్లు యజమానుడు ఈ దిగువ
తెలిపిన సంగతులను మాకు వ్రాసి
యున్నాడు.
“మీచే మాకు సరఫరా చేయబడిన
20 బి. హెచ్. పి.
రస్టన్ - హారన్ను బై
కోల్లు స్టారింగు

రాడుఅయితే ఎంజనుకు పొయ్యిఖర్చు ఒక దినమునకు రు. 1-12-0 ఖర్చు అగుచున్నది.”
ఈ మాదిరి అయితే ఎంజనుకు వేపరైజరుగాని, దీపముగాని, మాగ్నెటోగాని లేదు.
పూర్తి వివరములకు నెం ఏ 4240 రు క్యాటలాగునకు వ్రాయును.

మద్రాసు జిల్లానికి సోల్ ఏజంట్లు:—

TELEGRAMS
MASSEY
MADRAS.

MASSEY & Co., Ltd.,
ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE
1085

సుప్రసిద్ధ నిఖిల భారతవర్షీయ వస్తు ప్రదర్శనములలో నొసగిన బంగారుపతకములు

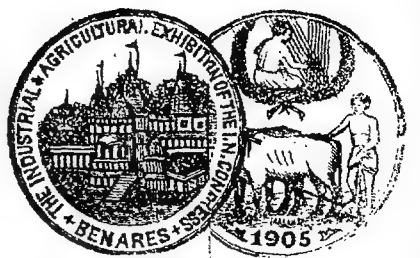
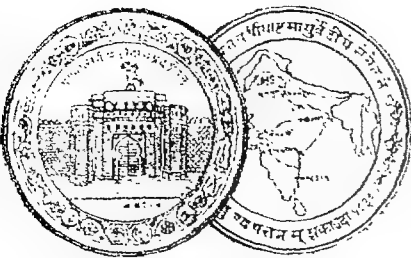
పూనా 1917

బొంబాయి 1905

కలకత్తా 190

గద్వాల్ 1905

కాశీ 1906

లోక ప్రసిద్ధముగు

వేగు

జోషములు

వేగులకు } రు 2-2-0
చిన్న వేగులకు } రు 1-6-0

అబలానంజీవిని

స్త్రీల మదమూర్ఖులకు

సిద్ధావధము

బుడ్డి 1-5 రు 1-12-0

అశోకవటి

రుతుశూలలను బోగొట్టు

టకు నద్విశ్రీయమైనది

వెల బుడ్డి 1-5 రు 0-14-0

మాతులుంగ

రసాయనము

గర్భిణీస్త్రీలకు సంజీవిని

గర్భము భరించినది మొదలు
ప్రసవించువరకు సేవించి ఎట్టిబాధలు
గలుగక సుఖప్రసవము అగుదురు.
వెల బుడ్డి 1-5 రు 1-12-0.

వజ్రదంతచూర్ణము

పండ్లపాడి

ప్రతిరోజును జంతుధానము చే
సివడంతములకు పట్టుకొనినది మను.
వెల 1-5 రు 0-4-0

భృగువటి

శైవరోగములకు సంజీవిని

రక్తశైవ, తేల్లశైవ, వచ్చశైవ,
సిమమరుకు, మూత్రము బొట్టు
బొట్టుపడుట, మూత్రముకద్దికట్టు
అనుమానము గలుగుట యిటువంటి
లక్షణములుగల శైవరోగ సామాన్యము
మొదలగుట నివర్తిచేయును.
వెల 1-5 రు 1-12-0

ప్యాకింగు
పోస్టుభర్తులు
ప్రత్యేకము

టెలిగ్రాఫ్ మార్గ
పండిట్ మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధముగు

కంఠా

జోషములు

వేగులకు } రు 1-2-0

జీవావృతము

బలహీనులను బోగొట్టి వ్యాధులను
రాక్షసవేరుటకు, అమోఘమైన
యోగధరా జ్యోతి.
వెల బుడ్డి 1-5 రు 3-4-0

వృషయోగము

గర్భవృషయోగము లను గలపుడు.
భాతువులకు క్రమశబ్దమును.
టిన్న 1 రు 1-4-0

జీవీర రసా

యనము

నోటిబిరుగుట, కంటిబిరుగుట,
రోమ్యులను, రోమ్యులను, రోమ్యులను,
కడుపులొప్పడు, వాంటిబిరుగుట
మొదలగు వైద్యవికారములకు
మిగుల శుభిది.
వెల బుడ్డి 1-5 రు 0-10-0

జంచనన తీపము

తానీటకు రావబాణము.
ఇతివలె పట్టుకొనెదవు.
టిన్న 1 రు 0-10-0

క్షోధక

సర్వానామలక్షణము రసా
వధములను, యింక అనేక
కారణములను చెడిపోయిన
రక్తమును, భవమును. కురు
పులు, శీతావర్ష, మేవాపాద
లు, మొదలగునవి నిర్మూలము
చేయును.
వెల 1-5 రు 3-0-0

AMRITAMALAKA

THAILAM

అమృతామలక తైలము
ప్రతిరోజును రాచుకొని స్నానము
చేసిన యెన్ని డిక్రీల యెండ వేడిమి
నైనను తెలియకు నే చేయును.

మ రి యు
విద్యాధులకును మోచనాపరులకును
మిక్కిలి యుపయోగకారి.
నేత్రరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధి
చెరిసినది.

కండ్లకు మెదడుకు చలువ చేయును.
తల నరములకు బలమునిచ్చును
మాడుపొట్టు నిర్మూలము చేయును
నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును
అధికనిద్రను తగ్గించును
వెంట్రుకలను పట్టుకుచ్చువలె వెంచును
దీనిగుణము
అనుభవజలకు తెలుసుకు
1-బుడ్డి
రు. 1-0-0

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఆ యు ర్వే దా శ్ర మ ము

41 ఆచారపున్ వీధి, జూబిలీవన్ మదరాసు.

మందులు జాపితాను కోరువారికి ఉచితము

క్యాటలాగు
ఉచితము

జూబులు

విశేషకులకు సూచన

ఇందు తగుల బహుళి-టి, సీతారామయ్యగారు గ్రామముపేరు తేదీపాడ లేవు. 2 ఏలూరు దొంగతనము- సంతకము లేదు. జి. పు. వా. గో. సి. రా. స్వ. ను. ప్రకటింపబాలనం దులకు చింతిల్లెదము. ఆం. ప. సం.

రాజుద్రోహ గ్రంథములకొరకు తనిఖీ జేయుట

మాతాజిల్లా పోలీసు యార్చిన వారంటును బట్టి 17 క తేదీని మాతాజిల్లానుండి సి. వి. డి. జిల్లానుండి మాతాజిల్లా 6 మైళ్ళలోనున్న బాలీగ్రామ నివాసితుని అవోక చాజరిగాకి యింటిని తనిఖీజేసి.

వెళ్ళగంటలశేతు తనిఖీజేసి. "వాసుగాడ్డు", "అద్వాన్సువాసుగాడ్డు" మున్నగు బహుమత గ్రంథములు కనుగొనబడిన ఆ గ్రంథములను ఉత్తరములను కోరినట్లు తిరుగుకోనిపోయిరి ఇతరవోట్లనుగా రాజుద్రోహగ్రంథముల కొరకు తనిఖీజేసి తనిఖీ చేసిరని తెలిసింది. (ఆ. పా.)

తాజోలు తాలూకా జామోయపంపుము

యేలూరు తాలూకాను ఖమ్మం

జ. మ.

30-4-23 తేదీనాటికి చికానిల్యూ-0	18-19-9
లిక్ నిధి వసూలు	106-3-3
సభ్యత్వపు చందాలు	18-4-0
ప్రచారముల అద్వాన్సులనుండి తిరిగి వ	1-1-6
పోస్టేజి ఖర్చుల అద్వాన్సులనుండి తిరిగివ	0-2-0
స్వతంత్రులనుండి తిరిగి జరు	100-0-0

289-5-6

ఖ. రు.

కాగితము వసూలు	5-7-9
ప్రచారముల అద్వాన్సులను	42-12-6
పోస్టేజి ఖర్చుల అద్వాన్సు	2-0-0
చికా నిల్యూ-0 (30-4-23)	189-1-3

289-5-6

కృష్ణారావు,

కార్యదర్శిగాను, తాలూకా ఇన్స్పెక్టరుగాను.

రాజోలు తాలూకా తరపున యిందివారు గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు రాజోలు తాలూకా ఇన్స్పెక్టరుగాను (కమిషనరు (1923 సం॥రం) తొలుతు నీటి.

వాడేవు రామమూర్తిగారు, పొడవైన రామమూర్తిగారు, కస్తూరి కామమూర్తిగారు, సత్యమూర్తిగారు, సాహెబు, అయ్యగారి వీరభద్రయ్య, క్రిన వీరాస్వామి, కంఠంపాటి సూర్యనారాయణ, త. జి. క. రామకృష్ణారావు, జయంతి గురుమూర్తికాస్త్రి, కిరీతలపు క. మకృష్ణమూర్తి, మల్లాది రామమూర్తికాస్త్రి, రుద్దరావోట్లరామరాజు, అల్లూరి జనవరాజు, గోపరాజు వెంకటరావు, వోలేటి సరసింహంగారు.

20-5-23 తేదీని, రాజోలులోగల తాలూకా కాంగ్రెసు సభ్యులు సమావేశమయి యిది విషయములను చర్చించుట. ఆ సమావేశమునకు తాలూకా ఇన్స్పెక్టరుగారు సభ్యులను, ప్రచారకులను దయచేయవలెను.

చర్చించుటకు కొనుగడులు:- తాలూకాసంఘ పుర్యోగులను యెన్నుకొనుట, (2) క్యాపూరవర్తమును యెన్నుకొనుట, (3) గయా కార్యక్రమముల చీయటకు శలయూ మార్గముల వర్తమాను, (4) తాళూకా ఖర్చుల వ్యాప్తినిగురించి (5) ఇతర విషయములు.

త. రామారావు,

కార్యదర్శిగాను.

దంత చూర్ణ

ఇది దబ్బి 1-కి 0-2-0. వి. పి. ప్రత్యేకం. ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటువలన చుండి రక్తము విస్రవంబయ్యును. నోటి దుర్బంధములేక యు. ఆమృతాంజనం డిపో బొంబయివ్వాను.

మహాభగవంతుని హిత

ఇది యొక గొప్పవాదీగ్రంథము. మహాభగవంతుని ప్రాయబడినది. తీసియందు ప్రతిమానపురి యొక్క జాతకమును ఆమూలాగ్రముగా చక్రములతోగూడ ప్రాయబడియున్నది. జన్మసంవత్సరము, తారీఖు, జననకాల ఘడియలు. జాతకకుండలి మూలప. పి. చిని యెడల, కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపించెదము, శ్లోకములు తెలుగు అర్థంతోసహా ప్రాయబటు దు 2-0-0. 4గును. అర్థంతవసరములేని వారికి రు 2-0-0 మాత్రమే.

ఆకర్షణ వేంకటేశాస్త్రి, దైవజ్ఞుడు' గోపాలపురం కొత్తపేటపొట్టు, గోదావరిజిల్లా.

"ERASMIC" కడుగునలభ్య SHAVING STICK మార్గము

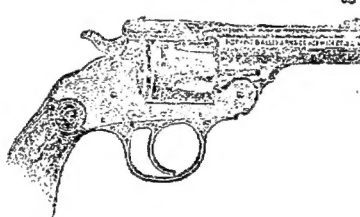

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ కడుగునలభ్య కడ్డితో నబ్బును పట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా డోరము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి. డోరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, మచ్చలు యుండదు. ఆదినము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును. మతియు నీవు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుదువు. చూపునకు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్పకృత్తియు న్నట్లు మానసిక శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

గాన నీవు ఎరాస్మిక్ కడ్డిని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుదువు. (1)

బెంటి కాశ్మీరులోలా తుపాకీ ముద్రపద్ధతును కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (3068)

నానావిధములగు రివాలవర్లు ఆరులేక విడుదలౌట యెక్కువని [స్టాపికము ౧౮౬౩ సం॥]

ధరలు
నరనము.
కేటలాగు
ఉచితము

కాశ్మీరు 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో కొరకును చిన్నవి. కేటలా 'పెట్టె'లో గలిగినవి కూడ కొరకును. యం. వి. రామారావుజం శెట్టి ఆంధ్రుల కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

తామర తైలము - తామర, తిట్, గజికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాశకములగు చాల మంచిమందుతో తయారు చేయబడి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. దబ్బి 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

ARABIAN HAIR OIL

వెండ్రుకలకు దీనికి సమానమైనది లేదు వెండ్రుకలను వృద్ధిచేసి, పెరుగునట్లు చేయుటయందు అసమానమైనది. వెండ్రుకలు రాలుట తటాకమే నిలువను, ఇది ఆరేచియాలా నున్న ఒక ఋషిశిష్యునిచే కనిపెట్టబడిన యోగము. ఒకవారములోపల దీని అభ్యుతమైన గుణము తెలియును.

మద్రాసులోనున్న డాక్టరు ఎస్. ముద్దులక్ష్మి ఎం. బి. ఆండ్ సీ. ఎమ్. గారి ఆభిప్రాయము:- నాకద్దకుచ్చు కోగులలో నొకడు మీవాసనతైలమును వాడినందున వెంట్రుకలు రాలుట నిలిచింది ముడియు బాగుగా వెంట్రుకలు పెరుగుటకు సహాయకారిగా నుండెను.

ఎమ్. ప్రెసెన్ టేషన్ మెటర్నిటీ నూజర్ వై జరు మద్రాసు:- నాచేతను, నాన్నపాతు లనేకులచేతను మీ ఆరేచియన్ల వాసన తైలము వాడబడినది. దానియందు వ్యాధులను మద్యునట్టియు మరల పూర్వపుస్థితికి తెచ్చునట్టియు అద్భుత గుణముగలదని నేను యాధిగా తెలుపుచున్నానని ప్రాసిరి.

డాక్టరు ఎస్. కె. హుస్సేను, ఎగ్మోరునుండి యిట్లు తెలిపిరి:- ఆరేచియన్ వాసన తైలమునందు మంచి గుణముగలదని నేను నిజముగా చెప్పుచున్నాను. దానిని ఉపయోగించునట్టి స్త్రీలందరూ అది వెండ్రుకలను చక్కగా పోషించి, పెరుగుటకుతోడ్పడునని గహించెదరు.

వెల సీసా 1-కి రు. 1-4-0.

ARABIAN HAIR OIL Co.,
45, PETER'S ROAD
MADRAS.

అ మె రికా దేశ ము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

పేరు పొందిన సేప్టిమంగల కత్తితో (3)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

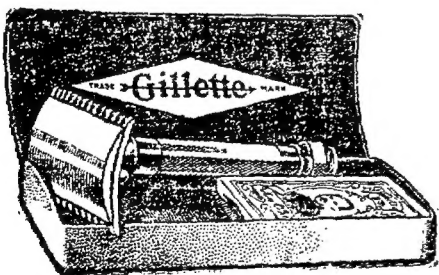
ప్రసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

అంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెట్ కత్తిని రేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చీర
మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుప్రసిద్ధావరముల జాబితా.

	రూ. అ.
1. జీర్ణరసాయనము మృత్యు 3 జీర్ణమునకు ...	1-4
2. శ్రవణశక్తిలు ధాతువుల్లికి ...	1-8
3. జ్వరహరి బృహములకు సీసా 1-కి ...	0-12
4. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు ...	0-10
5. మూలకోకకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0-12
6. తామరతైలము; తామర, కిటకు ...	0-8
7. తేలుమందు, తేలుకాటునీసా 1-కి ...	0-8
8. కలరా మృత్యు. వాంతిభోలకు ...	0-6
9. దంఠిమూలహరి, కండ్లబోలకు ...	0-8
10. కర్ణమూలహరి, చెవిబోలకు ...	0-6
11. గజ్జికేతైలము, గజ్జిచీకట్ల డబ్బి 1-కి ...	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శీషనీళ్లకు ...	0-8
13. కేలకు మందు సీసా 1-కి ...	0-4
14. కుప్పకు తైలము, డబ్బి 1-కి ...	0-4
15. దంతమార్గము, శంఖోమూలకు ...	0-2
16. కుఖిభోగి మృత్యు ...	1-0
17. కుఖిభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1-0
18. రోమహరి వెండ్రులు ఊడుటకు ...	0-8
19. మోహినితైలము 22 ద్రుకలు పెరుగుటకు ...	0-12
20. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-8
21. గ్రహణి మృత్యుల్లి 1-కి ...	0-8
22. జాలాలి మృత్యులబద్ధకు ...	0-8
బంగారు రేఖలపుస్తకము 25 రేఖలు గలది 1-కి రూ. 8-0-0 లు	
వెండిరేఖల పుస్తకము 1-కి రూ. 1-0-0 లు	
23. పెప్పుకు మెంటునె ...	1-4
24. చందినితి త్రవ్వగిడి జొన్న 1-కి ...	2-8
25. కుసుమారి ములు, కుసుమవ్యాధులకు ...	1-0
26. కగకు ద్రాక్ష సీసా 1-కి ...	1-0
27. కఫహరి కీక దగ్గులకు ...	1-0
28. కఫహరి చూర్ణ, దగ్గు, ఉబ్బసములకు... డబ్బి 1-కి ...	0-8
29. కుందరి తైలములు కాంతికి ...	0-8
30. కశోవేదన ములు, తలనొప్పులకు ...	0-8
31. శీతాంజనముంటివ్యాధులకు ...	0-4
32. జంతు వాతవ్యాధులకు ...	1-0
33. ఉబ్బసమునకుండు ...	2-0
34. వాయువుహరి మందు ...	1-0
35. విరోచనము మృత్యు డబ్బి 1-కి ...	0-8
36. కస్తూరిమాత్రవెద్ది మంచిది ...	50-కి 0-10
37. వామకర్మ ... సీసా 1-కి ...	0-4
38. వేపాళి కేకహరి మంచిది ... రూ. 1-కి ...	40-0
39. కంకమపుత్ర ...	8-8
40. పచ్చకర్మ 1-వ రకం ...	8-8
41. పచ్చకర్మ 2-వ రకం ...	1-0
42. జాన్న రేఖ పచ్చికావా ...	8-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

నత్యత్వ పాఖ్యానము

తెలుగు

భోక్తృ రమా హత్తము

ఇది డాక్టర్లముయొక్క మహత్త. ఇంకా

శ్రీశైలముకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్వము సరసవంతమై ముద్దులునూట గల్గుచున్నది. నలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషజీవ జ్ఞాతకుల కవద్దమేని పదల మది జనింపను. ప్రతి 1-కి రూ. 1-0-0. పోస్టుఖర్చు వత్తెకము.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము,

నెం. 7 రంబు కట్టెపేట, మద్రాసు.

బీజ్ బండ్

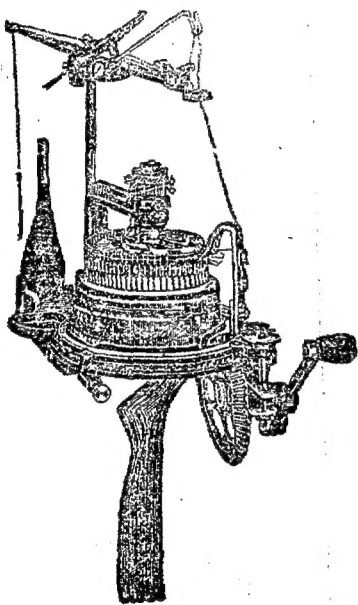
బీజ్ బండ్:— ఇది రకమైన పుచ్చకొనిన యెంత వలచుచున్న పీర్వయననూ ఇందుగంటలలో ప్రతింది అధికమయిన రతి పొందునున్నది. కావలసినవృత్తు కొంచెం నిమగ్నమగుటచే పీర్వయనన మవును. పులుగులేని భోజనచేయవలెను. **బీజ్ బండ్:**— మూడోజూబు ఇందుపూటలు పాలతో పుచ్చకొనిన భారగాబోవు పీర్వయనన (పుక్ల) పుచ్చయిననూ తప్పక కట్టును. **బీజ్ బండ్:**— 15 కోజూబు పాలతో ఇందుపూటలు పుచ్చకొనిన జారత్వాది దురభ్యాసులవలన కలిగిన వపునకత్తయను పోయి మరిల యవ్వనులగుదురు. అనేకులచే పరిశీలించబడి స్థితి కట్టులు పొందియున్నది. మేము విశేషించి వ్రాయు నక్కరలేదు. ఒకసారి తెప్పించి వాడినచో మీకే తెలియను. ఈ క్షరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 30 మాత్రల బొవడము సీసా 1-8 రు. 2-0-0 రు. 4. ఖర్చులు వేరు.

(475) **ఆర్యవైశ్యాశ్రమం, 38, బై రాగిమరంబిది, మద్రాసు.**

క్రొత్త హారి నన్ "సన్"

గుయ్యమైన నిట్టింగు మెషిను

గృహము, న్యదేశి, ర్థాకారము మొదలగు వనుల కువయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

మేజోల్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు వాటిని అల్లును, అంగ్లసామ్రాజ్యమందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to :
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegram : "BRAD."

వవెలు కంపెనీ వైద్యకపు బొవడములు

ఈ క్రింద చెబుచున్న బొవడ: శరీరకాస్త్రమునను, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్రపరిశోధనాసాము యేర్పరుపబడినవి.

మా బొవడముల తయారుజేయులో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యగును. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్రప్రకారము, భూ తద్వముగుండ గూడ పయబడును. అచట బి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలుది తయారుగును. కావున యీ బొవడమురికుద్వితయున్ను, నమ్మకమున్ను యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు

డాక్టరు యాస్టన్ను సిరపు

సిరపు ఫెరి ఫాస్ఫేటిస్ పొందు క్విన్లెను గౌబ్స్క్రిక్వియా ఈ సిరపు డాక్టరు యాస్టన్నుపద్ధతినరించి వివరము: ౫ క్వియా, ప్రిక్వియా యివన్నియుజేసి దివ్యముగ తయారు జేయడి.

ఈ బొవడము అతి ఉష్ణప్రదేశమని యిండియాలో అందు ఎవలన గలుగుదుర్యలకత్తయను పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశవాసని దుర్బలత్వమునకాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యవధము.

నెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియా బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె టెలు పు డ్డు

ఇది ఐరన్, లైము, మేను, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు కుల్లముగనుండును. అదుగున సత్తయను నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యేర్పర్డు పారిషాగారు చెప్పిన పాల్స్ ప్రకారము తయారుకాబడినది

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకర. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోగవధము. రుచిగానుండును. మంచిరక్త పృష్ఠిగానించి సుమలకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్దనైనా బుడ్డి రు 1- మీడియం రు 1-0-0, చిన్ననైనా 10 అణాలు.

వవెలు కంపెనీవారి సరుకులకు ముదులను వివరించుచు వ్రాయును.—

N. POWELL & Manufacturing Chemists, Bombay

నూతన ప చురములు

బమ్మెర పోతనామాత్యప్రణాళిము

అంధ్ర బాగవతము 1-8 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

అంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-8 5-0-0

అనందరంగ రాట్నాండము 1-8 1-8-0

అనంతనిఘండము 1-8 0-14-0

అప్పకవీయము 1-8 2-8-0

అధర్వణకారికలు, సటీక 1-8 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దవృత్తును. కావలగును చూడకోరినాడు.

వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎన్. ల్ల. రోడ్, చెన్నకట్టుం.

మీరు

దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తెలుపు

కామశాస్త్రమను

పుస్తకమును కని, విని, చూచియుండురా
లేదా,

ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా
ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

వికాసము:—

ఆతంకనిగ్రహ బొవడాలయము

26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

చేంబర్లెన్ గారి దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా

యుపు అను విడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతురాపు, రొమ్ముపడి
నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని
రకముల గొంతు వ్యాధులు
మొదలగునవి పటా పంచ
లై పోవును, అన్నిజాగా
లలో విక్రయించ బడు
చున్నది. (1)

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలపాలిటి నందెవి:— మేనాడు, నిక్కాక, కుక్ల
నవ్వును, నిస్సక్తున, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి
మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, పీర్వవృద్ధిని, సంతాన
పొప్పిని, కలిగించ వర్తనపాదము. 2 దర్బిలు చాలును. 30 రు
దర్బి రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (3251)

రోజూపున్న లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
కాల విరచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాణము.
15 రు: దర్బి రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0.

పి. కె. పి. అండులో, జయారెడసమాజం, పెరిశేపి, నెల్లూరట్టి.

మలయచందనము

గనేరియా అను గొర్రోగమునకు తోకాకను

వర్ణము లేదు. కిరారీతో మన తెలు.
ఎలుపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మూడ
విధముల గొర్రోగమును ౬ రు
రూటలలో మాన్యును. శ్రీల అణుబ
వ్యాధులకు మన ఇది రోగవిధము.
(1251) దర్బి 18 రు 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరంగోదావరి జిల్లా.

అమృతాంజనము

సిద్ధ మకరధ్వజ

(బైవజ్య రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేద వాగ్దేవతలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. ఇందు కుడిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, వచ్చకమ్మరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నది. దై గ్రంథములలోని యోగము ప్రకారము నిర్వహణ మాత్రే తయారై చేయబడియున్నది.

కో॥ శ్రీచ్యావరణహారో నకాచిద్వివర్ధతే । శుభాయాః కాంతిజననః కామోద్ధిపనకృతహా । బుద్ధిని, ఆయుర్దాంతమును వృద్ధిచేయును. కఠినమునకు కాంతినిచ్చును. హేమగ్ధా భాతుభుక్తితేసి కామోద్ధిపనము గలిగించును. అలిపూత్రము, క్షయ, శుఖకోగములు, మొదలగు భాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హేమగ్ధ సుత యోగకరము.

అంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్ వనూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హాన్ కోర్టు హాంటుకోర్టు, మద్రాసు.

నిర్వహణకు తయారయినది కాస్త్రీయవృద్ధివలన పుట్టినిల్లు, క్యాటలాగు ఉపయోగముగా పంపబడును.

మోసపుమందుల వలనను, ఇతరు కూడ ఇదేమో భయపడేయించుచుండుట వలనను మోసపోకుడు.

ప్రాంచీలు:— (1) 185, మాంటురోడ్డు, మదరాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరువతి, (3) 402, టంకళాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయపేట-మద్రాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రా లి ఫో కుం డ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దువ్వెనలో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడు, ఊడినచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే కామినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కెట్టి రోగముగ్గును, కిరో మాండ్య మాస్సును, యిది దివ్యవధము వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు మీ వెంట్రుకల మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి కట్టువలె నుండి మెరుయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుకృద్విధమునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

వెల బుడ్డి 1-3 బక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ కింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

“ఓటో దిల్ బహారు”కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది ఖ్యాతమైన నుణ్ణముగలది.

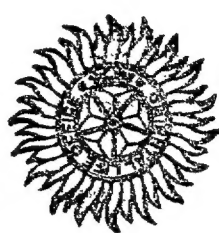
కొన్ని బుడ్డి 1-3 ఫర రు 2-0-0
దాము బుడ్డి 1-3 ఫర రు 0-12-0
1/2 దాము బుడ్డి 1-3 ఫర రు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది వంతు లమ్మకా రందరినీదనము, సరకు అమ్మకారందనమునా దా దొరుకును. లేకున్న,

నాలు యేజంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్యూ కంపెనీ లిమిటెడ్.

(1874 సంవత్సరము హిందూ జేతనానందం ంకార్పొరేషన్ చేయబడినది.)

హెడ్ క్వార్టర్లు, బొంబాయి.

పూచీగా 3 విముల లాభముగల పాలసి ముసలితనమునందు, టుంబనంరక్షణమునకు అనుకూలముగా నుండును ఒక్క కొత్త సమాప్తమైన

భీషాపద్ధతిని

ఈకంపెనీ రాబట్టుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షింపు పాలసీ ప్రకారము పూచీ యివ్వబడు లాభవలన,

(1) 25 సం॥ మోతల మరణము సంభవించు విషయములో యిచ్చుటకు ఆరించిన ఒక పెద్ద మొత్తము చెల్లించబడును.

(2) నిర్ణయకా. పూర్తియగువరకును జీవించుచున్న విషయములో చెల్లించిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము వగదుగా ఏర్పాటుచుండు చెల్లించబడును.

25 సం॥ ముందువారే మరణము సంభవించిన మొదటియిచ్చుటకు తీర్మానించిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము చెల్లించబడును.

ఈలాభములతోడి పాలసిదారుడు తనకీర్త్యమును ఈఅమూల్యమైన లాభను పొందుటకు ఆర్జును.

ప్రముఖములైన సం॥ రములవరకును లేక మరణకాల మువరకును చెల్లించు

వివరములకు దగ్గర చిరునామాలకు వ్రాయవలెను.

C. M. Srinivasan, A. B. L., Ag. Branch Secy.

Orien Assurance Buildings

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:—St. Mark's Road,

Bangalore

Trivanda Branch:—Trivandrum,

చాకు - తాళములు

వగలికత్తులు.

ఆంధ్రసాహిత్య చేయబడినది. మేలయినవి.

వెంట్రుకల కెట్టి రోగముగ్గును, కిరో మాండ్య మాస్సును, యిది దివ్యవధము

వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు మీ వెంట్రుకల మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి కట్టువలె నుండి మెరుయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుకృద్విధమునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

వెల బుడ్డి 1-3 బక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ కింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

“ఓటో దిల్ బహారు”కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది ఖ్యాతమైన నుణ్ణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 1-3 ఫర రు 2-0-0
దాము బుడ్డి 1-3 ఫర రు 0-12-0
1/2 దాము బుడ్డి 1-3 ఫర రు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది వంతు లమ్మకా రందరినీదనము, సరకు అమ్మకారందనమునా దా దొరుకును. లేకున్న,

నాలు యేజంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి.